

סופיה לורן
השעה:

העולם הזה

העורך הראשי:

אורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כהן

עורכי-משנה:

דוב איתן, אורי סלע

עורך תכנית:

אהרון צור

עורך כתוב:

סימלי קשה

צלם המערכת:

אריה קרו

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

ישראל ביבר, ניצה נבן, שיינץ נלור, לילי גלילי, דויד הורוביץ, רותי ורד, רוני זוהר, אברהם חרמון, אוסקר סאובר, אלכס מכיס, אביבה סטן, שמס קינן, שלמה קרו.

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט", המוציא לאור: העולם הזה בע"מ, דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239, ההפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב, המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות

העתון הנקרא ביותר במדינה

צ"י צ"י

מבין עשרות האלפים שקראו את סיפורה של אילנה, התינוקת בת שבעת החודשים שהופיעה עלידי הוריה בחדר המדרגות של מלון תל-אביב (העולם הזה 1022), היו גם כמה ילדים מרמת-גן. המבוגר ביניהם היה בן 12.

הסיפור המוזעזע, ומאמצי העולם הזה למצוא בית חדש לתינוקת, עשו רושם עמוק על הנערים דויד שנקר, הידוע כרגע ככ"ל של ילדי שכונתו, החליט לגייס את פיקודיו למיבצע מיוחד במינו, לעזרת אילנה.

כבנים של משפחות עובדות, לא יכלו ילדי השכונה להכניס את ידיהם לכיס ולהוציא ממנו תרומה כספית לעזרת אילנה ואמה. הם החליטו לעבוד ולהרחיח את הכסף.

בשלב ראשון אספו מבתיהם את כל הבקבוקים הריקים והעיתונים הישנים, מכרו אותם לבעלי החנויות בסביבה. אחרי כן פשטו על פני השכונה, כשעינם פקוחה לכל בקבוק מושלך או עיתון בלתי-רצוי. את הכסף שקיבלו עבור סחורתם ריכזו בקרן מיוחדת, בביתו של דויד.

הילדים גם חיפשו כל מיני שליחויות, הובילו מיצרכי מכולת מן החנות לבית הקונים, תרמו את הפרוסות לקרן. הוריהם הביטו בעין יפה על המיבצע, הצטערו רק שהפעילות הגוספת גרעה מכושר הלימודים של בניהם.

לפני שבוע פנו הילדים למערכת העולם הזה, כשבדיהם פרי עמלם: שמונה לירות, שנאספו פרוטה לפרוטה. "רצינו לאסוף הרבה יותר", סיפרו, "אבל לא יכולנו. אנחנו רק מקיים שזה יעזור קצת לאילנה או לאמא שלה".

★ ★ ★

אחת שעה היתה אילנה שקועה במשחק מרתק עם חגית. חגית, בת השנה וחצי, היא אחותה החדשה של אילנה, בתו של הזוג הצעיר שקיבל את התינוקת העזובה לתקופת מעבר, עד שאמה תוכל להסתדר או תחליט סופית על גורל בתה.

מאז הגיעה אילנה לביתה החדש, עברו חודשיים. בימים הראשונים, היתה התינוקת נתונה כולה לרגש העמוק של הנטישה: כל פעם שאמה החדשה עזבה אותה לכמה דקות לבדה בחדר, היתה פורצת בככי, מסחר ששוב נושמים אותה.

מאז נגמלה כמעט לגמרי מפחד סתום זה. היא קיבלה את כל הזריקות שאמה לא הספיקה לסדר לה, עלתה במשקל ונראית בריאה וזריזה. השבוע החלה אף בתנועות הזחילה הראשונות שלה.

חגית, שחיתה עד כה לבדה עם הוריה, הסתגלה גם היא במהירות לאחות החדשה. רגש הקנאה, שהוא טבעי למדי אפילו בין ילדים של אותם אב ואם, נעדר במקרה זה לחלוטין. חגית ויתרה על לולה לטובת אילנה, התחלקה עמה בצעצועיה, ומדי פעם ביקשה ללמדה את שמות החיות המצוירות שהיא עצמה רק עתה הצליחה ללמוד.

כאשר ביקר נציג העולם הזה השבוע בבית הנעים, באחת ממושבות הארץ, בו חיה עתה אילנה, הוא מצא את חגית ממצאה מישחק משותף לה ולאילנה. כאשר הגישה לה אמה, צברית צעירה וחיינית, כוס של מיץ פירות מתוק, לגמה חגית מן הכוס ופסקה: "טוב! טוב!" אחרי כן נטלה את הכוס, ניגשה לאילנה ששכבה על הרצפה, ביקשה לשתף גם אותה במשתה. חצי המיץ נשפך אומנם על הרצפה, אבל לאיש לא היה איכפת, להיפך: כולם צחקו ונהנו. יותר מכולם, אולי, נהנתה אילנה.

סוף-סוף ידעה הרגשת בטחון מהי.

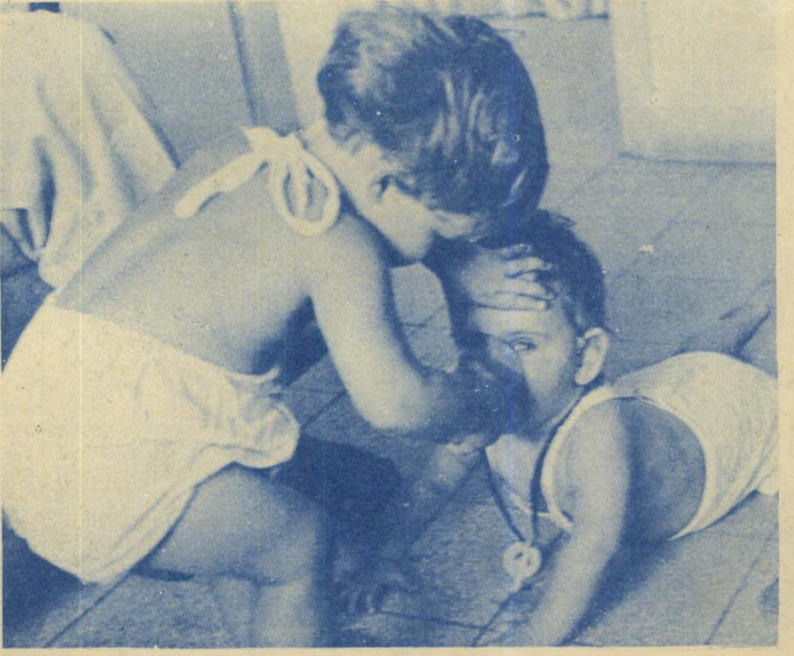
לילי גלילי

אילנה ואחותה החדשה חגית בשעת עיון בספר מצויר

דויד שנקר וחבריו מוכרים עיתונים ישנים למען אילנה

חגית נותנת לאילנה לשותות

חגית בורקת את כוס המיץ

די.ו.ב.ק.

עתה טובה אתה

מכתבים

איש השנה

המותר לי להיות הראשון המציע השנה מועמד לתואר "איש השנה" של העולם הזה? ... אין ספק שהתואר מגיע לעומס בן נוריות, המסמל את נקיון הכפיים ויושר המידות השוררים כיום בתים הציבוריים של מדינת ישראל.

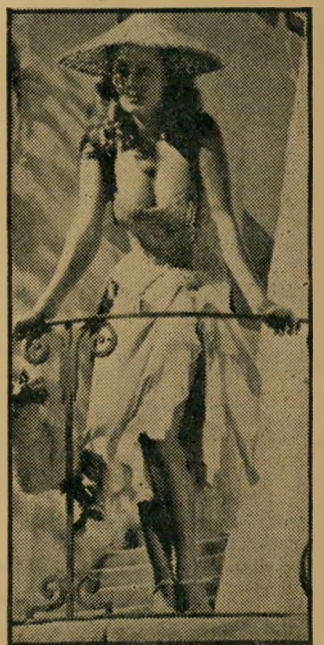
אליעזר חביב, טבריה

ראשון ראשון חביב. גם שאר קוראי העולם הזה מוזמנים להציע את מועמדיהם לתואר "איש השנה" המסמל לדעתם את המורע הטוב או הרע הנראה להם כחשוב ביותר בתש"ז, וכן לתוארים של איש העולם, המדיניות, הכנסת, המשפט, האמנות, המדע, הספורט, התיאטרון, הספרות, האיש הצעיר והאשה של השנה, בתוספת כוכבי השנה ב" קולנוע.

אמא של רפי

קראתי זה עתה את מכתב העורך לגמאל עבד אלנאצר. אני מודה לכם מקרב לב. ה" ואי ותצליחו, ולעולם אכיר לכם תודה. יגמול לכם אלוהים על רצונכם הטוב. אסתר רוזנצ'יג, אמו של רפי, ירושלים

השער

חובבי סטטיסטיקה ימצאו בסוף פיה לורן כר מעגל לחישוביהם. ב" גיל 22 הספיקה כוכבת-הבד הא"י טלקית להופיע ב"27 סרטים איטלי קים, ובשני אמריקאיים, ולקבל שכר של 200 אלף דולר עבור סרט. לא גרמו לכך 171 הסנטימטר של גובהה, או 80 הקילו של משקלה, אלא בעיקר מידותיה האחרות: 94 סנטימטר היקף חזה, 60.9 ס"מ היקף מתניים ו"94 ס"מ היקף ירכיים.

כי יצרני הסרטים בעולם הגיעו למסקנה שסרט בלי נערה יפה ומר שכת משול בביקולנוע בלי קופה. ואם דרושה כבר נערה יפה ומוש" כת, הרי רבים הקופצים על זו המקובלת כ"הנערה היפה בעולם". גם חובבי סוציולוגיה ימצאו בה ענין רב. כבת למשפחה מרודה ב" נאפולי, שאביה נטשה בהיותה בת שלוש, לא היה לסופיה סיכויים רבים להפוך כוכבת סרטים.

אולם בגיל 15 זכתה כבר במקום שני בתחרות יופי, עבדה כדוג" מנית בשבועון, עד שקיבלה את תפי קידה הראשון בסרט אפריקה מתחת למים. אחר-כך התקשרה עם המפיק האיסלקי קרלו פונטי, שלא היה לו קר כלל כשראה אותה, ושקיבל אותה כשחקנית וכמאהבת, והפכה לאחת הזוהרות בכוכבות העולם.

החל מהשבוע (ראה מדור קול" נוט) לא תרד כמעט סופיה מעל הכד הישראלי, תופיע בעיקר בסר" סים שהושקו על-ידי חברת יוניט" אוטיסט, כגון הנאוה והתשוקה (עם קרי גראנט ופרנק סינטרה) ו" אנדת הנעלמים (עם ג'ון וין ורונו בראצ'י).

מבצע נועז

...לרפי נלסון מגיע פרס העתונות הע" רית.

דוד צירבינסקי, תל-אביב

הייתי רוצה לראות עכשיו את פרצופים. אחם, המסופים כל השנים להשתלבות ב" מרחב ולשלוט ואחזה עם שכנינו, מה תגירו עכשיו, לאחר שאחד מאנשיכם נאסר על ידי המצרים, מוחזק על-ידם בכלא וכנראה שאינו מלקק שם דבש?

נעמן חזן, ירושלים

יחסה של העתונות הישראלית, שהת" עלמה ברובה מהעובדה שרפי נלסון הוא כתב העולם הזה, היא מעשה קסנוני ובלתי הומניטרי, שהולך קורם כל לרפי עצמו. היה זה סיוע למענתם של המצרים שרפי הוא מרגל ולא עתונאי.

א. אונגר, עפולה

...מעשה נועז ומפואר, חסרת-קדים ב עתונות הישראלית.

נחום גינצבורג, תל-אביב

מוסר ירחמיאזי

התפלאתי לראות בשבועון דבר השבוע כמה תצלומים, אשר מערכת אותו עתון מוענת שהם שייכים לרפי נלסון, וכי הגיעו לידי המערכת במבצע נועז. ... דומני שזהו מקרה יחיד במינו בו פורסמו תצלומים של כתב עתון אחר בעתון אחר. האם אתם משתפים פעולה עם דבר השבוע ונותנים להם תמונות של כתבכם?

ישראל יערי, חיפה

לא. דבר השבוע, שכמו כל מטיפי-המוסר רואה את עצמו כנראה חופשי ממחצות ה" מוסר, ביצע מעשה חסרת-תקדים. אם התצ" לומים בכלל לא היו של נלסון (שכלל לא היתה לו מצלמה בדרך חזרה מבורמה), הרי זה מקרה חמור של גניבת-הדעת. ואם אמנם היו התצלומים באמת של נלסון, הרי זו גניבת-רכוש, תוך ידיעה שהוא שייך לעתון אחר, תוך ניצול תמימותם של מלחי ה" בירגיטה טופט שלא יכלו לדעת מה שייך למי. אולם העולם הזה שמח על הפרסומת שנעשתה לכתבו בעתון החושב את עצמו למתחרה.

שורת המנדרים

אחרי פסקה-הרין במשפט עמוס בוינוריון, נכונה גם התוחלת שברר משפטי אפסר להשלים צדק במדינה. אף-על-פי-כן אני רואה מקום לייאוש. והו הפסד בקרב אחר, אך המערכה חייבת להימשך. אני מצרף סר חמש ל"י, כיכולתי הצנועה לשוורת-הסתי נרבים. והו המס הראשון והיחיד שאני משלם במדינת-ישראל מתוך הכרה ומרצוני החפשי. אני מקוה שרכים ילכו בעקבותי.

א. לבנה, רמת-גן

על דאטפת אתאפוף

עוד זכורים לי ימי שביתת הימאים. איני יכולה לשכוח באיוו אכזריות דוכאה שבייתה זו בירי מוכיר מועצת פועלי חיפה, מר יוסף אלמוני, באיוו ודון הושפלו ה" ימאים בלוחמם על צדקתם, שלא היתה פחותה מצדקת פועלי אתא. ועתה מר את" מוני, שהטבעת את אנשי מרר הימאים, הלא צדק המשל הקדמוני. על דאטפת אטפוד וסוף מטיפייד יטפון.

רחל רוטשטיין, חיפה

או: על דאטפת אתאפוף, וסוף מטיפייד יאתאפון.

אני מתפלל שהעולם הזה, הידוע במלחמתו הנמרצת לצדק, סרם יצא במלחמת-תנופה להבהרת כל מה שמסתתר מאחורי שביית אתא. והו מקרה ללא-תקדים בחיי המדינה. כיצד יתכן שאנשים אנשים יורעבו ויונונו, שמשק המדינה יפסיד בשל שיקולים פולי" טיים ואישיים קסנוניים?

מעודד סלים, חיפה

לא היה צורך לדעת מה אמר אלמוני לשכותי אתא. מספיק היה לראות את תמונותיו משעת נאומו (העולם הזה 1033) כדי להיווכח שאלמוני הוא דמנוג, שסינל לעצמו תנועות שאפילו בניו לא היה מוכיח ב"הו.

פרץ דבורין, תל-אביב

חשיתי כל הומו שהעולם הזה, שניהל בשעתו את המערכה הנדולה נגד חושי אלמוני, ינצל את החזרונות כדי להצטרף לשורת המשימים את שוכתי אתא ואלמוני. שמחתי לראות שקרה ההיפך, ושהעולם הזה נקט בדרך הוגנת ואובייקטיבית. ברכתי לכם. אחד השובתיים, חיפה

שלום שלום ואין שלום

בכתבה שלכם על הסנסור בין ד"ר שלום לאשתו (העולם הזה 1032) מתברר כי אל ד"ר שלום נלון, כעת הפריצה לדירת אשתו, צלם, שני אנשים ורב וקו. אני יכול עוד להכין מה עשו שם שלוש הראשונים, אולם הדבר הא מוכו באו, מה עשה כבוד הרב בחבורה קטנה ונאה זו? האם הסתכל בנופה העירום של הנברת שלום לשם שמים, כדי להביא שלום בין בעל ואשתו? הייתי רוצה לדעת מה שלום של הרב אחרי המקרה. האם הציץ ונסנע, או שנכנס בשלום ויצא בשלום?

שלמה שטיפמן, קבוץ אפק

הרב נכנס אמנם עם ד"ר שלום אולם יצא, לפי דבריו, בלעדיו. בעדותו במשטרה טען (המשך בעמוד 4)

תשבץ העולם הזה גליון 1034

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13	12	11		10
	19		18	17	16		15	
		24		23	22		21	20
	28		27		26		25	
	33		32		31	30		29
		38		37		36	35	34
	43	42		41		40		39
47		46		45		44		43
		52	51		50		49	48
	58		57	56	55	54		53
		60						59

- מאונך: 1. ח"כ אחדות העבודה; 4. התיאטרון הר' חדש; 10. ענף; 11. אנחנו באנג'י; 13. אדוני; 14. ב אנג'י; 15. מכשיר; 17. קיים; 19. של שניים; 20. בת-זוג; 22. איש הנח"ל; 25. נוכרי; 26. כינוי; 27. לבר; 30. תנועה חלור; 32. צורה גיאר; 33. אר; 34. מרכי; 36. רעל; 37. האשה מטרייה; 39. אי מפור" סם, מימי מלחמת העולם. באוקיינוס השקט; 41. בהמת משא; 42. מלה שכיחה בעשרת הדיברות; 44. שר שיצא בדימוס; 46. כלי בשחמט; 48. עני; 50. תוספת לפועל, בעתיד, רבות; 51. ארצו של ניהרו; 53. גיס; 55. ידיד; 57. גרו יאיר; 58. פולה בן-גוריון לעמוס; 59. מדינה מרכז אמריקאית; 60. גויעה.
- מאונך: 1. שר צבא דויד; 2. הכ" תיב הנכח ללוד; 3. כוכב; 5. היטל; 6. כתב העוורים; 7. יש אומרים; 8. פרח; 9. עיר בחצי-הכדור המער" בי; 12. אל; 15. בת שאול; 16. גפ" לו; 18. טופס ביורוקרטי שכח; 21. מן הצאן; 23. חיל אויר; 24. תרי; 26. בעל מוס; 28. עוף דורס; 29. מדינה אפריקאית; 31. פרח; 32. שבח; 35. בתוכו; 37. ריקוד עממי; 38. אלה; 40. תאור מצב גאוי; 41. מספר פרקי ישעיהו; 43. אבל; 45. ראש ממשלה מוחי; 46. אויב יש" ראל; 47. שם פרטי, גרמני; 49. אבן יקרה; 52. הברה היוצרת שמות עצם; 54. מזון פלאים; 56. נכד יעקב; 58. מלת ברירה.

פקידים!

תלמידים!

סמורנטיים!

הרשמו עוד היום ב"אולפן גר" לקורס הדו-חודשי (2 x שבוע) ל" קצרות

עברית ו/או אנגלית

בת"א: אצל ת. ברקמא, גורדון 5. בחיפה: ב"ס "במעלה", החלוץ 13.

הצלחה מובטחת!

"פרימה" הוא השם של

רהיטים מתקפלים

וריהטים לחדרי ילדים

ממדרגה א'.

כאשר אתה מבקש את

המובחר בריהוט מסוג

זה, כגון: מטות ליל-

דים, כסאות נוח, שול-

חנות וכסאות למרפסת

- תבחר תמיד "פרימה".

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

הרב כי ברח מיד לאחר שראה כי האשה ערומה.

אין כל סיבה הגיונית להאשים בפרשה זו את הרבנות. נשואי הזוג שלום הם עסק, אשר בו קיווה כל אחד מהצדדים לרשות את השני. הכשלון היה צפוי מראש. העובדה שיש להם שני ילדים אינה משנה לנביהם, להפך, הילדים משמשים להם אמצעי סחיטה זה מזה.

מה שצריך היה לעשות הוא לחייב אנשים הבאים בברית הנשואים לעבור ב"חינת כושר להבאת ילדים לעולם.

ש. י. ברזון, רמת-גן

חוק פאשיסטי

אתם חוטאים חמא צבורי באם תמשיכו להתעלם מהעצת-החוק המסתתרת מאחורי השם חוקי-ההורים. עליכם לעבור את דעת הפהל נגד חוק שהוא למעשה חוק לקידום הפאשיזם. מפרתו של חוק זה להפוך את הפועלה לשיווק הורים למוסד פאשיסטי מחור, בו ישלטו רוקח ומקורביו.

עדין קוילצקי, רמת-גן

ראה כתבת העולם הזה (1020): "פאשיזם במיץ תפוזים", שאמרה כל אשר יש להגיד על הנושא.

ש. ב.: שרירות בנות

כמו כל חברה מסחרית בחוץ-לארץ, יכול גם הש. ב. לבחור לעצמו מלכתיים, דמות שתסמל בעליה את המסחריות וה"סודיות" של שרות נאצל זה, אשר כל פעולותיו באפילה.

רעיון זה נתעורר בלבי למראה היפה פיה החשוכה שתי מונתה הופיעה בי מדור "הטיפוס ש"י" של רותי (העיר) למ הזה (1027). האם אין זו דוגמה מושלמת של מנגנון ב"חושך?

בך-אור, עכו

ואיזה מנגנון! (ראה תמונה).

...אולי תואיל הי' עלמה הנחמדה להז' דהות? האם אין זה שוא של שרירות-לב להופיע בתמונה כזאת לעיני זכרים אומללים כמוני, ולהשאיר אותנו בניחושנו? התחלתי לברוק את כל הבנות בשפת-הים אם המידות מתאימות, וכמה בחורות כבר החלו לחשוד בי שיש לי כוונות.

אהרון צוקרמן, תל-אביב

הדרך לגיהנום רצופה בחוסר-כוונות כמו זה של הקורא צוקרמן.

אנטי-קומוניסט מקומי

בשנת 1952 פרצה שביתה קומוניסטית בעיריית נצרת, ופקידי-העיריה ומסאמאי הרחובות לא באו לעבודה בגלל התעמולה הקומוניסטית. הצלחת שביתה זו היתה מביאה לשליטה קומוניסטית על מוסדות העירייה. אני וחברי הבחנו בסכנה, ושיכנענו את העירייה להעסיקנו במקום ה"שוכחים". עברנו בניקוי הרחובות למרות האיומים והסכנה. השביתה נשברה לבסוף, אולם מה היה בגורל? עבור עבודה של ששה שבועות קיבלתי סך 5 לירות בלבד. מאז איני יכול לקבל עבודה, לא בעירייה ולא במקום אחר, ואני נדרף. כל זה משום שהמוסדות המוס' מכים אינם עושים דבר למען אזרח שבעת צרה שירת את מדינתו ואת אורחיה. אני תובע לחקן את העוול והקיפוח שנגרם לי בשל שירותי למדינה.

דוד חורי, נצרת

חיסכון בחומר

קראתי בעתונכם הנכבד את הרשימה הסאטירית עלי, כאשר כותב אני את מכתבי. על פיסות ניר קרועות וקרטונים של קופסאות סיגריות שנתרוקנו לצורך "חיסכון" (העולם הזה 1032), וכי החלפתי את שם משפחתי משכררן לשרון, כדי שהחמיסה תהיה יותר קצרה ולא תתמוסחרבה מקום. תרשו נא לי להעיר בסובך כס שאין אף שמץ של יסוד ואחיה לסאטירה זו.

את שם משפחתי שיניתי על-סמך תמי' סתי מאז, שעלינו לעברת בכלל את שמר' חינו ושמות משפחותינו, כפי שתבעתי בספרוני, על חרפת שמותיכם. אשר פיר' סמתי לפני 51 שנה בגרמניה.

ד"ר אברהם שרון, ירושלים

חבל רק שבמכתבך הכתוב על פיסת ניר קרועה, לא הציג הקורא שרון מלה עברית מתאימה עבור הומוור.

חזקן הנפלא

לרעתי הנעמת בנילווי השחיתות שלכם למצב של דיעה קדומה נגד אישים ומוסדות שונים במדינה. ראשית כוונתי היא לבן נוריון. עוד לא קראתי בעתונכם מסוק חיובי אחר על דמות נפלאה זו שדוקא בזמן האחרון היתה זקוקה לעדור רב. אדם זקן ונפלא זה, הנושא בעול, מעל עצמות למען המדינה. יתכן כי יש בו כמה צללים, ובעיקר כידוע ברגעי כעס ורגזו (חוליי' גז'). אולם הוא אדם, בשר ודם, וכידוע אין צדק מושלם בעולם.

אריה שחאראק, כפר יידיה

לא על הניר לבדו גאותנו

שלש שנים בלבד עברו מאז נוצר גליל הניר הראשון בחדרה. בתקופה קצרה זו לא רק הגענו לייצור ניר משובח ובעל כושר התחרות בטיב עם כל תוצרת זרה — במשך שלש שנות קיומנו הפך מפעל הניר בישראל לגורם מדרבן — ומפתח בשטחים שונים.

עתונים, ספרים, מחברות, מכתבים, שקי-אריזה וכי' — חפשיים כעת מכל הגבלה של ניר.

תודות למחקרים שנערכו ביזמתנו או בתמיכתנו כאן ובחו"ל, הגענו לתוצאות משביעות רצון במאמצינו להפוך פסולת חקלאית לחומר גלם — לתאית.

כבר לא רחוק היום בו ינוצלו חמרים, שעד כה נחשבו לפסולת — לייצור תאית, ויגדילו את הכנסותיו של החקלאי.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

עכשיו הזמן

להקליט ברכות ראש השנה לידידך וקרוביך בחו"ל על תקליט בלתי שביר אצל

שרות להקלטה ישראלי

תל-אביב, רחוב אירלסון 4, מלפון 24433

המנוי —

אל

נא

תחכה

לביקור

הגובה

בביתך;

העבר

נא

את

דמי

המנוי

בהמחאה

או

במזומן

לעתון.

פאר התוצרת הישראלית

עכ"פ

קרמונים? כמה טובה עבודת
כשרות-ומזוזות מעבודת-מזכרים
ומזלות?

אתם הרודפים אחרי המשאית בירושלים,
המקדשים מלחמה על חזירים חסרי-שע—
איה אתם כאשר קול דמי יצור-אלוהים
שנברא בצלם צועקים מן האדמה? איה
אתם במלחמה על טוהר-המדות, במלחמה
נגד צללי הדיקטטורה החדשה — כן, ב-
מלחמה נגד הסתה לאומית אליילית, ב-
מלחמה נגד כפריקאסם חדשים, במלחמה
על טוהר המשפט במדינה?

**אתם נושאים את שם אלוהים
בפיכם, אולם אתם רוצחים את
אלוהים בלבהם מדי יום ביומו.**

עם כל תוספת-הלב ויושר-הדרך הקיימים
בחושים דתיים רבים, ואפילו בין המנהיגות
הדתיות, הרי אין להשתייך את האמת: ש-
מוסדות-הדת שוב אינם נושאי דבר צדק
והמוסר, אלא נושאי עבודת-אליילים חדשה,
גרועה שבעתיים, מפני שהיא מעזזה בשת-
צנותה לשאת את דבר האלוהים.

"לא תשא את שם אדוני אלוהיך לשוא,
כי לא ינקה אדוני את אשר ישא את שמו
לשוא!"

★ ★ ★

**פולחן זה, המתקרא דתי ועושה את
מלאכת אדוני רמיה, שוב אינו יכול ל-
קנות את נפש הדור הצעיר הגדול בארץ. ומ-
כאן הסכנה השניה, שהיא גורמה יותר עד
אין שיעור.**

**במקום פולחן-האליילים של עובד-
דרכי-שירות-ומזוזות בא פולחן-אליל-
ליום מסוכן פי כמה, פולחן-האליל-
ליום של מוסדות המדינה.**

אנו רצינו במדינה, אנו התפללנו לה ב-
לבנו ויצאנו לבנותה בדמנו, לא כדי ליצור
אליל חדש. רצינו במדינה, מפני שהיתה
בעינינו מסגרת להגשמת אידיאל של מוסר
וצדק וחרות. אמצעי להשגת מטרה נעלה —
לא המטרה עצמה ותחליף לכל המטרות.

והנה קמה לגנר עינינו אמונה הרת-אסונות
כי מסגרת המדינה כשלעצמה היא קודש
הקודשים. האמונה כי פולחן המדינה הוא
הדיברה האחת והיחידה, שתפסה את מקומן
של עשרת הדיברות. האמונה כי שתי המלים
"בטחון המדינה" עונות על הכל — וכי
למען מותר לרצוח (כפי שחשבו אותם)
אומללים במבואות כפרקאסם, וחבריהם ה-
בלתי-ספורים החושבים כמותם, ולגנוב
(רכוש ערבי) ולחמוד (את אדמת הזולת).

**הנה קמו עכו"ם חדשים: עובד-
כנסת-ומשדה, עובד-כפתורים-
מדים, עובד-מיסטר-איריס-וכידומיהם.**

ולאילל החדש, היושב על הכסא הרם של
פקיד המדינה, כולנו משתחווים ומתפללים
בעפר, מוכנים לזבח לו את זבת-האדם כפי
שעשו אבותינו למולך בגיא בן-הינום.

★ ★ ★

**דמה לעתים, שאנו נמצאים במצבם
של הקוף והקופה שנשארו לבדם ב-
עולם, אחרי שאחרון בני האדם נכחד ב-
פצצות-המבז, ואמרו לו: לזו! "אם כן,
עלינו להתחיל את כל הענין מחדש!"**

נדמה שעלינו לבצע מחדש, במדינתנו, את
כל התהליך האדיר אותו חוללו אבותינו
לפני אלפים בשנים — להפוך את האל
הנועם והקנאי, הדורש זבחים (או צלחות
גפרות לבשר ולחלב) והצועד בראש הגר-
דורים לשדה-הקרב, לאל הרחום והתנון ה-
שונא פסיכות-דמים והקורא למשפט וצדק.

**כי אז יהיה טעם של אמת למד-
דינה, שהיא המסגרת החינוכית
לפיתוח הרוח הלאומית. דגל ה-
מוסר יתנוסס על הצבא, המבטח
את המסגרת הזאת. והדור הצעיר
עיר, השמון געגועים לאידיאל שי-
ימלא את לבו, לא ירדוף אחרי
אליילים כוזבים ומכזיבים.**

ישנה אגדה יהודית המספרת על בוא
המשיח. כשנראה המשיח מרחוק, התקצצו
כל היהודים האדוקים במקחאות, כדי לשהר
את עצמם לקראת המאורע הגדול. ואילו
כל הבלתי-אדוקים, כל הפוחזים והסופרים,
יצאו בהמוניהם לקראת המשיח ולזי אותו
בדרכו למלכות השמים.

דומני שכאן טמון מוסר-השכל חשוב לכל
המבדרים על רוח היהדות ומדעי היהדות.

וכבשים ועודדים לא חפצתי!... חודשים
ומעדיכם שנהא נפשי, היו עלי לטורח,
גלאיתי נשוא!... רחצו! היזכו! רחצו רוע
מעליכם מנגד עיני, חידלו הרע ולימדו
היטב, דירשו משפט, אשרו חמוץ, שיפטו
יתום, ריבו אלמנה!"

אחרי ישעיהו הראשון התקדם התהליך.
הדרך מובילה לספר יונה, בעל הסיום ה-
אנושי הנהדר, אל ספר איוב, אל מחברי ה-
מילות הגנויות.

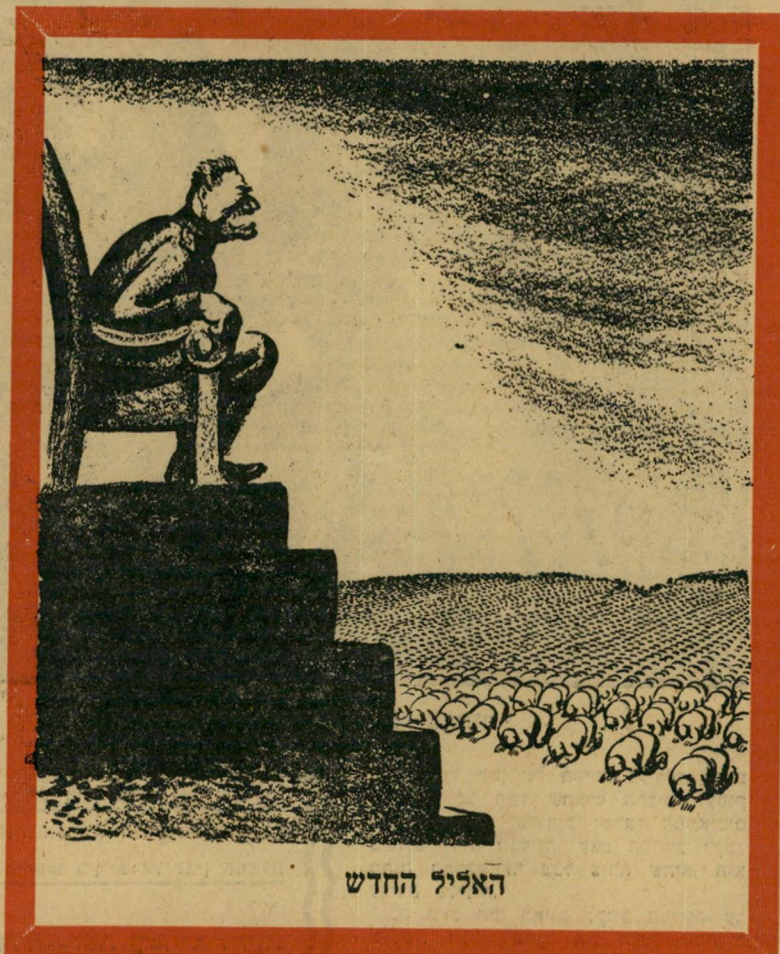
**זהו פולחן-עקב אדיר, אשר רג-
ליו שקועות בתהום האמונות-הדת-
פלות של עכו"ם ופולחן הכוזבים,
וראשו מגיע אל מרומי המוסר וה-
צדק בין אדם אדם לרעהו ובין עם
לשוא!"**

לגמרי, ותוכנו מוסרי-חברתי: "לא תעשה
כל מלאכה, אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך
ושורך וחמורך וכל בהמתך, וגרך אשר ב-
שעריך, למען ינוח עבדך ואמתך כמוך.
וזכרת כי עבד היית בארץ מצריים..."

**לפי הנוסח הראשון, נטיעה ב-
שבת מירושלים לשפת-הים היא
חטא. לפי הנוסח השני אני מעז-
לומר כי הנטיעה, ביחוד בחברת
בני הבית ועובדיו, היא מצווה.**

★ ★ ★

**מדוע ישנן שתי נוסחות שונות וסותר-
כירות למיסמך הקדוש ביותר של דת
ישראל, אשר ניתן, לפי התורה, על-ידי**

האליל החדש

דעם ובין אדם וקול מצפונם.

★ ★ ★

**מה נשאר לנו מכל אלה? איה המדינה
בן-ימינו, אשר יסוף — כמו שעשה
המדינה ישעיהו בן-רמיה — לא נגד חט-
אים מופשטים, אלא נגד חטם ועושק ושפי-
כתדם במדינתו ובתקופתו?**

**אילו קם היום ישעיהו חדש, היו
רוב דוברי-הדת מצביעים בעד
הוקרה-וירום מיוחדים לשם מעצרו
בעוון סיכון בטחון המדינה. אילו
קמו תלמידיו, היו מכריזים עליהם
כעל מוכני הקרמלין או פאשיס-
טים, גייס חמישי ושליחי האוייב.**

אותם הנושאים את קדושת הדת בפייהם,
עוסקים בדברים הרבה יותר חשובים להם:
בתנועת האוטובוסים בשבת, בביקורת על
צלחות-הבשר, בהשגת תקציב לבנין מקחאות.
צאו וראו: האם לא חזר הגלגל אחורה
לראשית הסיבוב? האם לא תפסה עבודת-
אליילים חדשה את זו של בני-קדם? האם אין
מצות חסרות-ערך, שהיו רק מכשיר לת-
קופה חולפת, אוכלות את דבר-אלוהים חיים?

כמה טובים עכו"ם אלה מעכו"ם

**ל הכבוד למלומדים המסורים, שהת-
כנסו בשבוע האחרון לדון במדעי ה-
יהדות. מן הסתם היו הדברים בפייהם חסר-
בים ורבי-חוכמה. המגילות הגנויות, מכתבי
השליח פאולוס, כל אלה דברים מעניינים.
אולם חוששני כי המלומדים היקרים התרכזו
כל-כך בתיאור העצים עד שלא ראו את
היער.**

**הם לא ענו על השאלה העיקר-
רית: מהי דת ישראל כיום? מה
היא אומרת לנו כחיינו?**

לעקרת-הבית התל-אביבית היא אומרת
הוצאת בשר-החזיר מן האיטליו והפקעת
המחירים של שאר סוגי הבשר. לפועל ה-
ירושלמי היא אומרת ביטול רשיונות ה-
משאיות, שהיו צריכות להובילו ביום מנור-
חתו לרחצה בים הקרי. למועמדי-הנשואין
היא אומרת שמוכר הרבנות הראשית עורך
עתה רשימה ארצית של בני אמהות נוצ-
ריות, ממזרים ופסולים, אשר לא יוכלו
להתחתן לעולם.

**אולם האם אומרת לנו דת יש-
ראל כיום איך להיות לאנשים טוב-
בים יותר? איך להשליט צדק
וטוהר-המדות בחיינו הציבוריים?
איך להפוך את מדינתנו למקור
של אחווה ורצון-טוב בעולם?**

★ ★ ★

**דת ישראל קמה על ברכי המלחמה
בעכו"ם — עובדי-הכוכבים והמזלות. היא
לא קמה בבת אחת.**

יהודים אדוקים, שיש לכבדם על תום
אמונתם, מאמינים כי עשרת הדיברות נפלו
מן השמיים. המדע החדש, המסתמך על
ביקורת-המיקרא וחקר-עתיקות, מצייר תמו-
נה אחרת לגמרי. היא עשויה להרצו את
ידידיו האדוקים. אולם בסופו של דבר זו
תמונה הרבה יותר אהודה וכובשת-ללבבות,
מפני שהיא טבעית ומספקת את ההגיון
הצולל.

ההסכמה הכללית של כמעט כל אנשי-
המדע הרציניים בעולם היא, כי גם דת
ישראל לא היתה בהתחלה אלא עבודת-אליל-
ליום. אלא-אלוהי ישראל היה רק אל מקומי
של שבט קטן, אחד מני רבים במרחב ה-
שמי. אולם בהדרגה, אולי הודות למנהיג
שונא את השם המצרי המובהק משה, הת-
קשרה האמונה באל מקומי וזוע וקנאי זה
בכמה מצות מוסר, שאמנם חלו אז רק
על יחסי בני השבט איש אל רעהו.

זה היה האל ששכן בהר-געש, שנישא
אחר-כך בארון-הקודש על-ידי שבטי המדבר
ספרצו במשך כמה דורות לארץ כנען. ו-
אשר רק חלק קטן מהם בא מארץ מצריים.
שבטים אלה התמזגו במרוצת דורות רבים
עם בני כנען הקדומים, שהיתה להם תר-
בות הרבה יותר גבוהה. מציגה נהדרת זו
יצרה עם חדש, שחי למזלו בארץ אשר
היתה הצומת לכל תנועה גופנית ורוחנית
בעולם התרבותי של אז. בעם זה התגבש
משהו חדש, ואולי חרי-פעמי.

**מאות בשנים אחרי התנחלות
שבטי ישראל בארץ, בתקופת ה-
מלכים, נולדו עשרת הדיברות. הן
לא היו פרו יצירה מקרית של
שבטי-מדבר נודדים. הם היו בר-
טוי למצפון החברתי והפרטי של
עם אשר ישב על אדמתו, ואשר
נאבק עם בעיות-המוסר של חיי
יומיו.**

בתורה מופיעות עשרת הדברות פעמיים:
פעם בספר שמות כ', ופעם בספר דברים ו'.
למראית-עין שתי הנוסחות שוות. אולם ל-
מעשה יש בהן הבדלים בעלי משמעות
מרחיקת-לכת.

הדבר בולט במיוחד לגבי מצות השבת.
בספר שמות ההסבר הוא דתי-פולחני: "כי
ששת ימים עשה אדוני את השמים ואת
הארץ, את הים ואת כל אשר בה, וינח ב-
יום השביעי: על כן ברך ה' את יום השבת
ויקדשהו." בספר דברים ההסבר הוא אחר

(כל הזכויות שמורות)

ישראל תחזור ותדרוש מארצות-הברית לספק לה נשק חדיש, כדוגמת התביעה שהושמעה בשעתו לאחר עיסוק הנשק הצ'כית-המצרית. דעת הממשלה היא, כי ארצות-הברית חייבת זאת לישראל, אחרי שסוריה ומצרים מוסיפות לקבל נשק סובייטי חדש בכמויות ובאיכויות גדולות והולכות. ישראל תדרוש, כי נשק זה יימסר לה בתנאים נוחים, וכי ארצות-הברית תכיר בכך שאין ישראל יכולה להסתפק בנשק הנרכש על חשבונה, והמעקב מאד על תקציב המדינה. צפה לשיחות בעניין זה בין שגרירות ישראל בארצות-הברית לבין משרד-החוץ האמריקאי.

ישראל תערוך בעתיד הקרוב ביותר חשבון כספי שיעריך את הנזקים אשר גרם לישראל החרם הכלכלי הערבי, ותגיש חשבון זה לידיעת ממשלת ארצות-הברית. מטרת החשבון היא לקדם את פני ההצעה האמריקאית החדשה, לפיה ייערך משאל בין הפליטים הערביים, שיבקע מי מהם מעוניין לשוב לאדמתו בישראל, ומי מוכן להתיישב במדינות ערב במקומות יישוב חדשים. לגבי אלה שירצו בשיבה לישראל, תהיה הבעיה פשוטה, וישראל תסרב לקבלם כל עוד לא קיים הסכם שלום בינה לבין מדינות ערב.

מפוכך יותר יהיה מצב הפליטים שיוציעו על רצונם להתיישב במדינות ערב אחרי שיבקלו מישראל פיצויים על רכושם. ארצות-הברית עלולה לדרוש במקרה זה מישראל לשלם את הפיצויים, ואף להכריחה לכך על-ידי ניכוי סכום הפי

צויים מסכומי המענקים האמריקאיים לישראל. נוכח אפשרות כזאת, תסען ישראל כטענה נגדית, כי היא סבלה נזקים חמורים מהחרם הערבי, ואף תגיש הערכה כספית של נזקים אלה. וועדה מיוחדת, שנתמנתה לכך במשרד החוץ, כבר עוסקת בחישוב זה.

חברת נפט צרפתית תמלא בישראל את החלל שתי שאיר אחריה חברת "של" בצאתה. חברה זאת תרכוש בתנאים נוחים את מתקני הזיקוק של "של"

ותמשיך בהפעלתם ובהעסקת העובדים של "של". ייתכן כי עיסוק זה תבוצע בשותפות עם חברת הדלק ה' ישראלית, שהיא חברה הסתדרותית.

ייתכן כי הציר התורכי יחזור לישראל, אחרי שנעדר מכאן חודשים רבים. בשעתו נקרא הציר לחזור למולדתו, בתקווה שצעד זה יסייע לתורכיה להדק את קשריה עם מדינות ערב.

פעולות התפיסות מודי גשת תיערך בקרוב מצד מדינאי והממשלה כלפי מפלגת העבודה הבריתית. היחסים בין שתי המפלגות, שעברו ב-15 השנים האחרונות גילגולים רבים, הגיעו ל' עירעור גמור בימי מיצעי-סני, שמפלגת העבודה הבריתית התנגדה לו בחריפות רבה. עתה הגיעה ממשלת ישראל להכרה, כי מוטב לנסות לחדש את יחסי הידידות ולהפיק מהם בעתיד את התועלת המדינית האפשרית. הממשלה סבורה, כי מפלגת העבודה הבריתית תהיה גם היא נוסה להתקרבות לישראל, על רקע הרעת היחסים בין ישראל לבין ממשלת בריטניה, שהלייבור נמצא באופוזיציה לה.

חוק בורות חובה בסיכסוכי עבודה — זאת עשויה להיות דרישתה הקרובה של מפא"י נוכח השביתה ההולכת ומסתבכת באתא. השרים הכלכליים של מפא"י, לוי אשכול ופנחס ספיר, העלו עוד לפני שנה את הרעיון להביא לכנסת חוק כזה, אשר יבטל למעשה את מוסד השביתה כאמצעי לניהול סיכסוכי עבודה ויקבע במקומו את החובה להביא כל סיכסוך-עבודה לבוררות של וועדות קבועות מראש, בהן ייוצגו ההסתדרות, התעשיינים ומשרד העבודה. הצעה זאת, אם תובא לכנסת, תתקל בהתנגדותן החריפה ביותר של אחדות-העבודה, מפ"ם ומק"י, אך לעומת זאת היא תזכה לתמיכה לא רק של

הדתיים והפרוגרסיבים, אלא גם של הציונים-הכלליים ושל חרות. **עיריית תל-אביב תותקף קשות בזמן הקרוב על-ידי האופוזיציה הפועלית**. ההתקפה תבליט את הזנחת העירייה, בעיקר בשטח התברואה בירקון, בשפת הים ובטיפול בשכונות. כמוכן יעודדו בקרוב את נטיעות האוטובוסים בשעות המוקדמות של מוצאי שבת, כדי לבוא לכלל התנגשויות עם הדתיים.

צמיויה התייקרות נוספת של החלב והחמאה. הממשלה תיכנע ללחצו של מרכז תנובה להעלות בכמה פרוסות לליטר את מחיר החלב הניגר, וכן יעלה מחיר החמאה בליירה על כל קילו. לעומת המחיר הרשמי של החודש הקודם, שהיה 500 פרוטה לחפיסה של 100 גראם והמהיר חרשמי החדש, שהוא 750 פרוטה לחפיסה, תעלה לחפיסה בקרוב 850 פרוטה.

שיכונים לסופרים יקומו גם בירושלים ובתל-אביב, אחרי שמשרד-העבודה החליט לפתוח במפעל שיכון-לסופרים בערים אלה, כדוגמת המפעל החיפאי של אבא חושי, שהפך את הסופרים לתועמלנים למשטרו.

העם גיבור השבוע

גיבור השבוע היה גבר מבאר-שבע, שעשה מעשה שלא יתואר. אמו העבירה לו מ' ארצות-הברית צ'יק בסך 400 דולאר, כמ' תנה. האיש הלך לבנק, נתן הוראה להחזיר את הצ'יק לאמו.

האיש לא רצה במתנות. ממשלת ישראל הודיעה. היא הבינה מיד כי כאן טמונה סכנה גוראה לעצם קיום השלטון במדינה, משהו הרבה יותר חמור מכל איזמי חרוש-ציבור, עבד אל-נאצר והד"ר שייב גם יחד. כי במדינה החיה כולה על מתנות מארצות-הברית, האדם המסרב לקבל מתנה הוא בוגד במלכות. אם ידביק אחרים במחלתו הממ' ארת, שוב אין לשער בכלל מה תהינה התוצאות מסמרות-השערות.

כלי היסוס נכנס המנגנון הגדול של המדינה לפעולה. האיש נקרא למסורה

מנחם בגין עם ז'אק סוסטל *

נפתח נגדו תיק של חקירה פלילית. אמנם לא היה כל חשד שהאיש התכוון לעסוק בהברחה. אולם לפי חוקי ישראל, המתאימים בהחלט לרוח המדינה, עצם הסירוב לקבל מתנה במטבע זר בכל צורה שהיא, הוא עבירה פלילית.

כה גדול היה האיום לקיום המדינה, עד שנעשה הכל לשמור את הענין המחרוזי סוד. הוא יצא לאור העולם רק במקרה, כשנודע הדבר לעיתונאי חד-אוזן. אולם גם אז נשמר שם העברין בסוד כמס. כל הידוע על הגיבור האלמוני הוא שהחלק הראשון של שמו הוא חיים בן — בתור שכזה ייכנס להיסטוריה של עם ישראל.

מעוטים בלי סנטימונים

הידיעה היתה המחרידה ביותר מאז ליל הוועה בכפר-קאסס. שני ילדים — ילדה בת 7 וילד בן 9, נהרגו על-ידי זה"ל באימוניה, ארבעה גוססים נסצו קשה. העתונים השתדלו לעבור על הענין ב' שתיקה. דבר לא הזכירו כלל. הארץ הזכירו בעמוד אחרון, בין תוכניות התזמורת לבין זיהום הירקון. על-המשמר הקדיש לו תריסר שורות, ליד ידיעה אדירה על בעיות האש-ראי.

ייהוד הגליל. בעיית ערב אל-סחעאד, כפר קטן של בדואים בקרבת עכו, אינה חדשה. לפני כשנתיים הכריז זה"ל על שטח הכפר כעל שטח סגור, למטרות אימונים,

* נראים בתמונה: הגנרל לורן, ז'אן קרזויה ופאטריס בראקאס.

דרש מיושביו הקבועים להסתלק. הערכים התנגדו. טענו נכבדיהם: כל הענין לא בא אלא לגרש את הערבים, כחלק מן התוכנית לייחד את הגליל.

גם באמצעים אחרים נעשה הכל כדי לסלק את כפרי הבדואים המפריעים למייהי ה' גליל. בדואים אלה יושבים על אדמתם מזה דורידורות, אולם הקרקע אינה רשומה על שםם. ההוכחה היחידה שלהם לזכותם היא רשימת משלמי-המיסים של המנדט, ש' אינה שלמה.

לפתע הוצאה תקנה מטעם ממשלת-ישראל כי רק לאומם הבדואים חישאר הזכות על אדמתם, אשר יוכלו להוכיח בעליל כי הם מחזיקים בה לפחות חמישים שנה. היה זה דבר שאינו ניתן, כמובן, לביצוע — ו' נפתח בחוכמה רבה הפתח לסילוק כל ה' בדואים האלה מאדמת אבותיהם.

שתי הוכחות. אולם הערבים, למודי נסיון אחיהם, גמרו א'מר שלא לנטוש את אדמתם בכל מחיר. גם כאשר קיבלו את אזהרת צה"ל, כי ייערכו אימונים באש חיה בשטח בו נמצא הכפר, וכי חיייהם בסכנה, לא זזו. השבוע היתה לבדואים של ערב אל-סחעאד הוכחה חדשה לקשרם אל הקרקע: שני קב' רים רעננים חפורים באדמה, בגודל של גחיות ילדים.

מפלגות בגדים גוונים

אין חחיה בלתי-נעימה יותר מאשר זו של אדם המתרחץ בים, מגלה בחורו לחוף שמישהו גנב את בגדיו. כך בדיק קרה השבוע לנוצת-החרות. חפצי הערך הגנובים: 23 מחברי הועד למען ברית צרפת-ישראל בצרפת.

התעד, מעין אגודת-משנה של תנועת-החרות בצרפת, עשה חיל בחודשים שלפני ואחרי מיצעי-סני. גנרלים, צירי-פרלמנט, שרי-משל, עורכי-עיתונים, בני הימין והשמאל המתון, הצטרפו אליו בהמוניהם. לבסוף החליטו אנשיה-חרות להביא את החברים המכובדים ביותר לישראל, כדי לחזק את תעמולתה לכינון ברית צבאית ומדינית רשמית בין שתי המדינות.

מסך המשי. אולם בדרך קרה משהו בלתי-נעים. ממשלת ישראל הבינה שאינה יכולה לעכב את בוא המשלחת, שבראשה עומד ז'אק סוסטל, לשעבר מושל אלג'יריה, הכוח העולה בימין הצרפתי, וכיום אחד המדינאים החשובים ביותר בארצו. אך מצד שני הבינו אנשי-החצר של ביג'י שבוא משלחת כזאת כאורחת תנועת-הח' רות, תספק תעמולה עצומה וחסרת תקדים למפלגה זו.

הפתרון היה גאוני ופשוט, ראוי למוחם עשיר-ההתחכמויות של בעליו. גולדה מאיר ושמעון פרס התראו עם אנשי המשלחת בפאריס, הומינו אותם כאורחי הממשלה. תנועת-החרות לא יכלה להתנגד. ואילו הסוליטיקאים הצרפתים עצמם לא יכלו להבדיל בין בן-גוריון ובגין, ששניהם רוצים את אותו הדבר ביחסים עם צרפת, לא העלו על דעתם שראש-משלה יתן לעניינים מפלגתיים להשפיע על ענין ה' קשור ביחסית-חוץ.

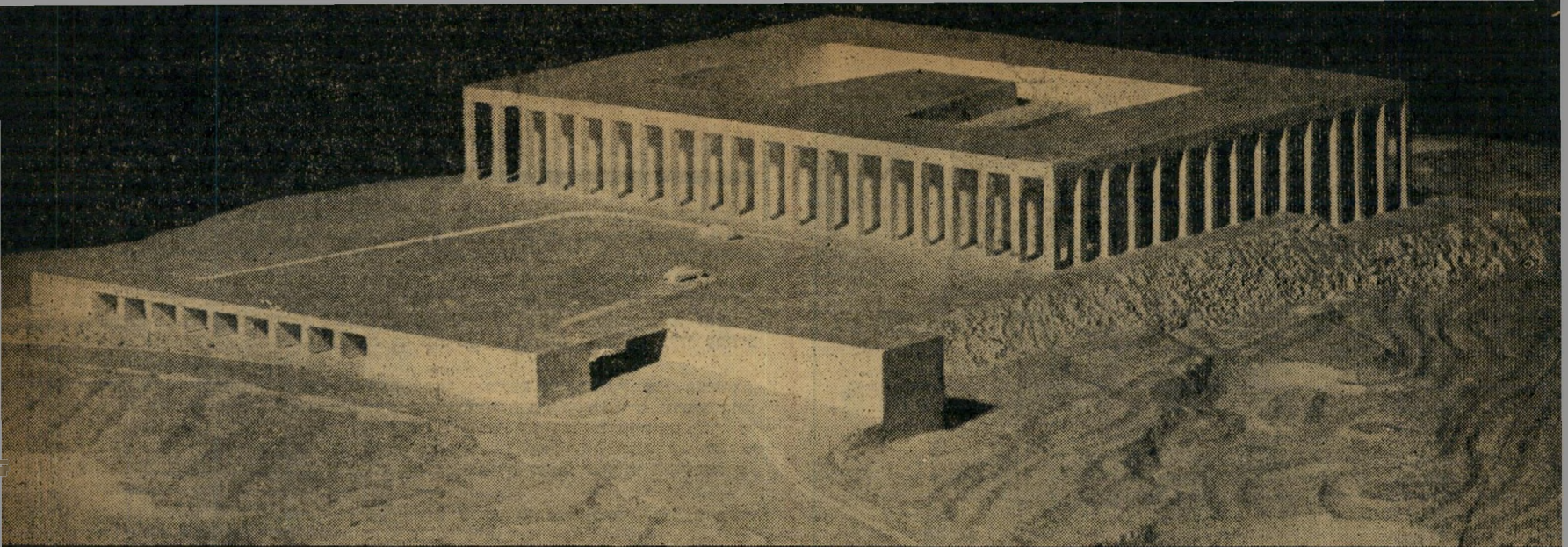
כשירדו השבוע חברי המשלחת מן ה' מטוס, כבר היתה התוצאה ברורה. הממשלה אחזה בכל האמצעים כדי שהמשלחת לא תוכל לבוא בשום מצע עם שום אדם או חג שאינו רצוי לה, כולל אנשי תנועת-החרות עצמם. שום הודעה רשמית לא הוכנה לקראת בוא חברי המשלחת המפ' ארת, בעלי השמות המצללים. הם לא זכו אפילו לסרסומת הרגילה, הניתנת למזכיר איגוד מקצועי בגאנה. שמעון (שמעון פרס-סומת) פרס הכין להם מסיבה בתשעה באב.

הבעיה שעמדה השבוע בפני מנהיגי תנו' עת-החרות: איך לחדור מבעד למסך-המשי אל חברים ואוהדיהם.

מחתרת האיש הקטן מעיד

יד זריזה (ואלמונית) דאגה לכך כי לשעה היעודה יופיעו, כמו למיסקר, כל אותם העתונאים הידועים כחסידיו הש' ב' לחיים (המשך בעמוד 10)

* דעותיו של סוסטל על עניני ישראל הובעו בדאיון שנתן בפאריס לעורך העולם הזה (העולם הזה 1013)

הפרם הראשון. תוכניתו של קלארווין מציעה מלבן מוקף עמודי אבן מרובעים, במידות של מטר על מטר ובי גובה של 17'20 מטר. אולם הכנסת, שצורתו מוארכת כי משני צידיו. משרדי הכנסת, אולמות הכניסה, המסעדה וה- ספרייה מסודרים מסביב. החזית מושתתת על יידי העמודים.

לפחותיהם: הם התרגלו לכך, כי למכשיר הכתיבה יש צורת נוצה, והם רצו בצורה זאת גם לאחר שהתחלף לחלוטין החומר שממנו נוצר. אופייניות לא פחות היו המכוניות הראשונות, שבחלקן הקדמי הורכבה צורת סוסים רתומים. גישה שמרנית זאת פועלת גם בעולם הבניין. החילופים בחומרי הבניין הם נדירים ואיטיים. הצורה מתגבשת במשך שנים רבות. בתקופות מסוימות לא השתנתה צורת הבניין במשך מאות שנים. הבונים לא נטו לזכור כי סגנון הבנייה שלהם הוא תוצאה של חומרים מסוימים, ואופן השימוש שהם מכתיבים. אדרבה, סגנון הבנייה קודש, הפך לצורה הנחשבת לכלילת-היופי, שאסור לשנותה שינוי מהפכני עם התחלף החומרים ותנאיהם. בנייני-האבן של ימי-הבניים, למשל, חייבו מספר רב של קשתות-תמיכה מארכות. היתה זאת השיטה היחידה לבנות גגות יציבים. אך תקופה ארוכה חלפה, בטרם הצליח הבטון

שני נרשא אחר בו עוסקת הכנסת בהתלהבות ובעניין יותר מאשר בכל נושא אחר. נושא זה הריהו: הכנסת. אדם הוא, כידוע, קרוב לעצמו, ואין דיון ער ושופע יותר בין 120 הנבחרים של ישראל מאשר זה העוסק בהעלאת המשכורת של הח"כים, בגימלאות או בסידורי נוחיות אחרים, הבאים להקל מעל הכנסתאים את חייהם הקשים בשירות הציבור. מבחינה זו, היה החודש האחרון חודש גדול ורבעלילות בחייה הצנועים והאפורים של כנסת-ישראל. קודם כל, התבשרה הכנסת כי מיליונר יהודי שנפטר, הניח כסף די הצורך כדי לבנות לה בית מסווא ומרחת. שום ידיעה על שיכון-עולים לא יכלה להרנין כך את לב נבחריה העם. כעבור ימים אחדים, נודע כי קיימת גם תוכנית שזכתה בתחרות האדריכלית החשובה ביותר של ישראל מאז קומה. השתתפו בה 35 מטובי האדריכלים של המדינה, שעמלו על תוכניותיהם יותר מששה חודשים, השתדלו ליצור יצירת-ענק ארכיטקטונית. הטכס בו עמד יושב-ראש הכנסת יוסף שפרינצק להכריז על הזוכה בתחרות זאת היה חגיגי מאד. האיש בעל השפפם קם על רגליו, כשבידו מעטפה תכולה קטנה, הניף אותה לעיני כל הנוכחים. פתח אותה לאט לאט והוציא מתוכה פתק קטן. באוזני הקהל המתוח, שהיה מורכב משריי-ממשלה, חברי-כנסת ואדריכלים, קרא שפרינצק את שם הזוכה המאושר. היה זה האדריכל הר

חשדות של פרומקציה, חששות של שיפוט לקוי, הדים של מקח-ומאכר וביטוי שלטון-כח ממאיר - יצרו השבוע את

השעריה בבנין הכנסת

רושלמי החתיק יוסף קלארווין, בן ה-64. אולם כבר בטכס התגיני ניתן היה להבין חניימה של הסתייגות מן התוכנית הזוכה. אמר שפרינצק, בהצביעו על התכנית הלבנה היצוקה מגבס בגודל של 1:500 לעומת הבניין העתידי לקום: "רק לאחר שנשמע את דעת-הקהל, יוחלט סופית בדבר הקמת הבניין".

השלטון עצום, האדם הוא אפס

שפרינצק דא היה היחיד. השבוע אירע בציבור האדריכלים מאורע חסרי תקדים: הועד הארצי של איגוד הארכיטקטים התכנס לשיבה, בה הוחלט לפעול למען מגינת הקמת בניין-הכנסת לפי תוכניתו של קלארווין, שאושרה על-ידי השופטים. טענותיהם של מרבית האדריכלים בארץ:

- רוח המאה העשרים, שיצרה גישות חדשות לאמנות הבניין, אינה משתקפת כלל בתוכנית זאת, המתעלמת גם מכל ההישגים החדשים בחומר בניין ובעיצוב.
- לא פחות חסרה בבניין רוח הארץ והמתהווה בה, במקום דינאמיות והתעוררות, מציג הבניין נוקשות סטאטיות מבוזרות.
- אתידות הצורה, שביסודה מונחת שי- אימה למונומנטאליות, מגיעה למעשה עד כדי שיעמום צורתי, סימטריה חדונית וק- שיחות גיאומטרית המשעממות את המסתכל.

המוסד הריבוני של המדינה, כבר הפך תחת זאת לסמל של משהו אחר לגמרי: התנוונות היצירה התרבותית בארץ, שיעבודה למש- טר עכור של קונויות, ושיטת שיפוט-אמנו- תי לקויה לפי הכלל: „פרוס לי ואפרוס לך“.

היצו לדחוק כליל את רגליה של הכיפה האופיינית לבניין-אבן והמיתרת כליל בבניין הבניין החדש.

המאה העשרים הזרימה לעולם הארכיטקטורה שפע של אפשרויות חדשות. הבטון ניתן לשימושים חדשים ונועזים בצורות שונות, כשהוא יוצר עמודים, גגות תלולים, קורות וכרכובים. לא פחות מזה ניתנים לניצול מכנים של פלדה או אלומיניום, הנותנים דרך לדמינו של האדריכל. הזוכית והחומרים הפלאסטיים יוצרים גם הם כרי אפשרויות נרחבים ביותר, ניתנים לאדריכל בעל מעוף לנצל את כוח דמיונו.

סגנון היסטר וסטאנין

חומרים אלה נוצלו בצורה מזהירה על-ידי כמה מן הארכיטקטים הגדולים של העולם, כדי ליצור בעזרתם מבנים יעילים ביותר למטרתם, ועם זאת חודרי יופי צורתי חדש, שאינו דומה בשום פנים לסגנון הבנייה המסורתי המבוסס על שימוש בחומרים אחרים. בין אלה התפרסמו בראש ובראשונה האדריכל הצרפתי אוגוסט פרה, האדריכל הצרפתי צ'ארלס אווארד ז'נרה („לה-קורבוזיה“) יוצרה של העיר הממוכנת-מראש צ'אנדיגאר, בירת פינג'אב בהודו, חלטר גרופיוס הגרמני, ולודוויג מיס ואן-דר-רויה, אדריכל גרמני.

קבוצה אחרת של ארכיטקטים, שפילסה נתיבות חדשות בשדה הבניין, התגבשה במדינות דרום-אמריקה, והישגיהם של אלה נוצלו לא מעט בבניינים החדשים היעילים הנבנים

בסגנון הבית ניכרת נטייה לניאורקלאסיציזם, האופייני למשטרים רודניים ושמרניים, בעוד שבנייני-ציבור חדשים במדינות חופשיות ומתקדמות נושאים תמיד אופי פחות ואחרים יותר, המסכיבים פנים יותר, והמשתדל להרגיש פחות את עוצמת השררה השלטונית לעומת אפסותו של האדם העומד מול הבית.

● אין כל מיוג בין הבניין לבין הנוף, בו הוא עתיד לקום. התוכנית איננה מנוצלת כלל את המדורנים הטופוגראפיים הטבעיים של השטח, אלא אדרבה — מחייבת מילוי עפר בכמויות עצומות ובמחירי עצום כדי לבטלם. הבית זר ותלוש מנופו הירושלמי. במקום להתאחד אתו לשלימות אחת, נוצר בין הבניין והנוף ניגוד צורתי חריף המביא לדיס-הרמוניה בתמונה הכללית של הנוף.

הסוס לפני המכונית

הוויכוח, שפרץ בהזדמנות של סיום התחרות, לא היה חדש לא בארץ וגם לא בעולם. מאז ומתמיד היה הטעם האנושי שמרני יותר מאשר חייבה ההתפתחות הטכנית והתרבותית. כאשר הומצא לראשונה קולמוס הברזל, והתבטל הצורך לכתוב בנוצות-אחו מחודדות, יצקו התעשיינים הראשונים של מכשיר הכתיבה החדש את עטיהם בצורה של נוצות אחז.

היתה זו צורה בלתי-נוחה בתחלת ההחזקה ביד הכותבת, אבל היצרנים ידעו את נפש

שערוריה בניין הכנסת

לאחרונה בערי ישראל, דוגמת הבתים האחרונים והצבעוניים, בצפון תל-אביב. פעולותיהם של השמש, הגשם, הרוח והלחות נבדקו מחדש ונוצלו בצורה מדעית מדויקת בתורת הארכיטקטורה המודרנית.

מול הגישה הזאת, ניצבה הגישה השמרנית הגיאוקלאסיציסטית. נציגיה ראו בצורות שנתקשו במשך מאות שנים מוסת שאין לסטות ממנו אלא בפרטים. האדריכלים הגיאוקלאסיציסטים, רובם בני הדור הישן, התבוננו בכוון על מבני הבטון-המוזיקלי, הזכוכית והמתכת של יריביהם, הוסיפו למלא את רחובות הערים במכנים סימטריים בעלי צמודים מפוארים וכרכובים מצויצים.

מאחר שהאדריכלות היא תאמונת היציבה ביותר והבולטת ביותר לעין מכל האמנויות, ייחסו לה חשיבות מרובה גם ממשלות ומשטרים. אופייני הדבר, כי משטרים רודניים בחרו תמיד בסגנון הגיאוקלאסיציסטי בצורתו הקיצונית ביותר. הם רצו כי בנייניהם ישרו על כל רואיהם רוח של שררה מאיימת, של עוצמת השלטון שאין חוק ממנו. הם רצו כי המתבונן אל בתי-משרדהם יחוש וידע את אפסותו הגמורה לעומת נצחיותו המושלמת של הרוזן וזרועות ממשלו.

כך בנו בשעתו פרעוני מצרים את הפירמידות שלהם. כך נתנו ביטוי לעצמתם קיסרי רומא, שליטי ביזאנטיום, מלכי צרפת והצארים הרוסיים.

בגרמניה הנאצית ובאיטליה הפאשיסטית הוקמו בנייני הציבור באותה רוח, שהיתה אופיינית לא פחות גם למבני-הענק אשר הוקמו בברית-המועצות בימי שלטונו של סטאלין. אופיינית העובדה, כי הרחובות החדשים שהחלו לנשב מעבר למסך הברזל עוררו כמעט בשורה הראשונה ביקורת חריפה וגם לגלגנית על סגנון הבנייה הגיאוקלאסיציסטי.

בברלין של היום יכול המבקר לראות את בנייני-המפלגה של המיניסטריונים הנאציים ושל שירות-סטאלין, בצד מיבנים חדשים ונהדרים שהם מפאיה-היצירה של הבנייה החדשה.

★ ★ ★

זוועה בבית "הכימיה"

בניינה של ארץ-ישראל החדשה היה כרוך מן הרגע הראשון בלבטים קשים. בבתים הישנים ביותר, ברחובותיה העתיקים של תל-אביב או במושבות הבארון, ניתן לראות את פרייה המודק של הקלאסיקה: בתים מקושטים, בעלי כרכובים, גווטרות מעוגלות ועמודים בסגנון יוני-רכיב.

האדריכלים הראשונים, שהחלו להתלבט ברצינות בבעיה, לא תמיד הצליחו גם להגיע לפתרון. לעומת בניין הטכניון בחיפה, בו ניסה האדריכל אלכסנדר ברוחלד להגיע לסגנון מודרני תוך ניצול התומר הטבעי, האבן, הרי הצלחה פחותה בהרבה ניכרת בבניין הגימנסיה הרוזניה בתל-אביב. בנייני האוניברסיטה העברית של ארץ מנדלסון על הריהצופים, זכו לתוכנית יעילה ועם זאת רבת-השראה, בעוד שבית הבימה, לו ניסה האדריכל לשחזר צורה מונומנטלית על-ידי חזית עמודי-ענק שאינם תכליתיים ואינם נושאים על גבם שום משא של ממש, הוא כשלון אדריכלי בולט התקוע כעצם עקומה בגורנו של אחד מחלקי העיר היפים ביותר.

הקמת המדינה נתנה דחיפה עצומה לאדריכלות, ואתה גם לחיכוך המסורתי. התעוררו צרכים חדשים, גדולים בהיקפם מכל מה שהיה ידוע קודם לכן, לבנייני-ציבור גדולים, יעילים לשירות מטרותיהם ובלתי-בזבזניים. האדריכלות, בעיקבות מעסיקה, התגודדה מצד אל צד: לא פעם נבנו בניינים, בהם הושם הדגש על שפע שיש ופאר מיותר ויקר, בעוד שפה ושם קמו גם בניינים הראויים למטרתם ולשם.

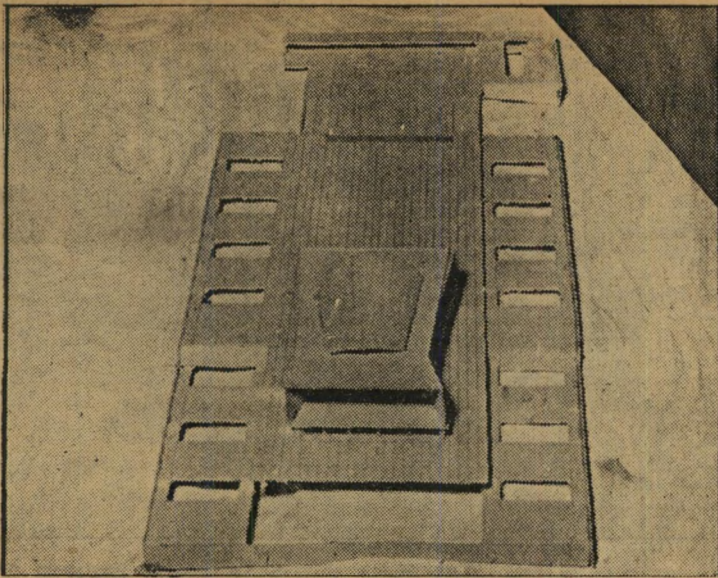
לשיא ההזדמנויות הגיעה האדריכלות הישראלית עם ההכרזה על התחרות לבניין הכנסת, בפנין שממדיה גדולים מכל שנעשה עד-כזה בישראל, ושחפיקו הציבורי הייצוגי עשוי לגרות את דמיונו של כל אמן יוצר.

אולם תוצאותיה של התחרות זאת גרמו לחוגי האדריכלות בארץ אכזבה מרה וקשה. כי הצד האמנותי הפגום של התוכנית שזכתה בפרס הראשון היה רק צד אחד של המטבע.

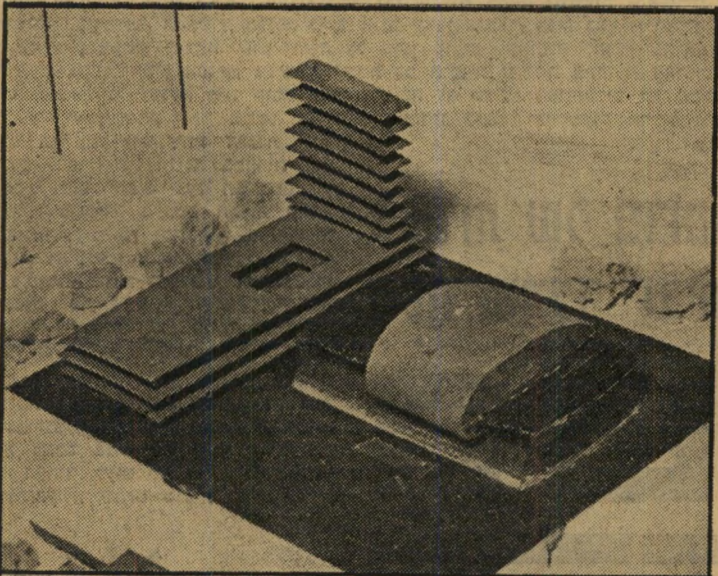
★ ★ ★

כלדי הפרסטיטוציה

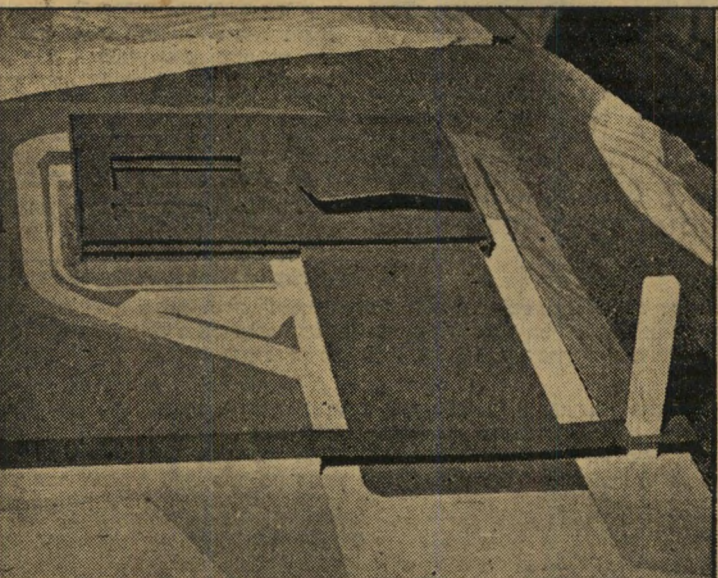
המשורר אברהם שלונסקי הגדיר פעם את כל שיטת הפרסים הנהוגה בישראל בשם "פרסטיטוציה", ברמזו על הדמיון העגום שבין שיטת חלוקת הפרסים בישראל לבין הבעיה העתיקה ביותר בעולם. חריף לא פחות היה הסופר שמואל יוסף עגנון, אשר אמר פעם בציניות מרירה: "עוד מעט יתחילו לחלק בישראל פרסים לפי ספר הטלפונים". הוא לא צדק, כמובן. הפרסים בישראל לא חולקו מעולם בהתאם למקורות האלפביתית

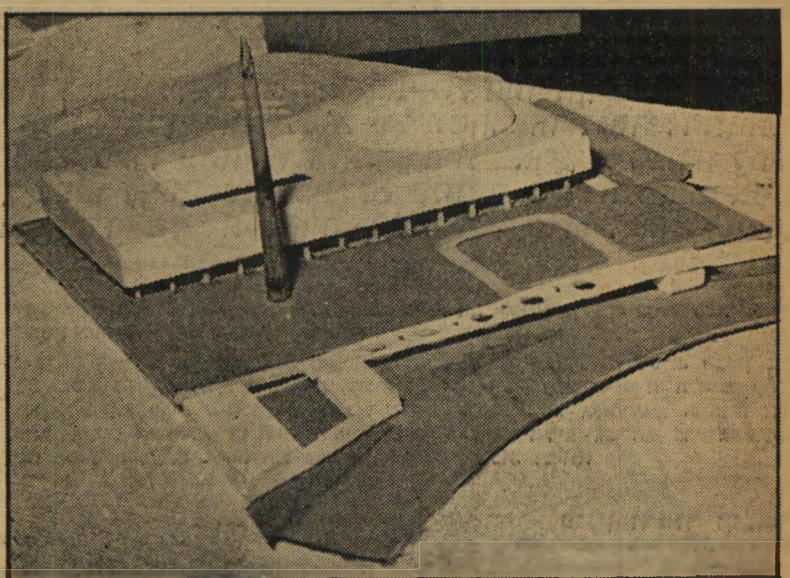
2 מבין האדריכלים רובין ופרידמן מירושלים זכו עבר תוכנית זו בקניה שלישית. התוכנית מצולמת מאחור, מצד הכביש המוליך אל קרית הממשלה. הפתרון בתוכנית מדגיש את אולם הכנסת בצורת אולם קולנוע הבולט מעל רחבת הכניסה. המשרדים בנויים סביב חצרות פנימיות קטנות משני צידי, המשרדים מסודרים בגושים קטנים ומפוזרים, מקנים לבנין צורה בלתי מסודרת.

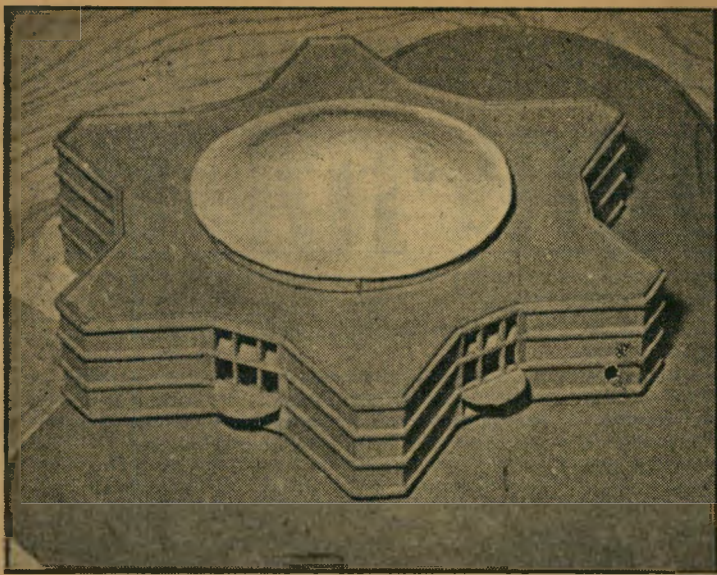
3 בית המעלות. בנין בן עשר קומות מוצע בתוכנית בה מופרדים המשרדים מן האולם, הנמצא בגוש נפרד לגמרי שצורתו דומה לסופג'דיו הפוך. הבנין המפוצל דומה יותר למרכז מסחרי אזרחי מאשר למיבנה מייצג כי בניין הכנסת. הגובה העצום של בנין המשרדים, מקשה ללא צורך על העיבוד בבית ואף איננו מתאים לנוף הירושלמי ולצורת פני השטח בקריית.

4 מרס שלישי. האדריכלים לוטן, מור ותורן מתל-אביב זכו בפרס השלישי רביעי עבור תוכנית זו. שהיא פשוטה ביותר אך יחד עם זאת לא הצליחה לתת ביטוי מתאים ליעוד הבניין, קבעה וועדת השופטים בהערכתה ל' תוכנית. גם בתוכנית זו, כבתוכנית מספר 1 בעמוד זה, מסודרים גושי בנייני המשרדים השונים סביב חצר, ואולם הכנסת מתנשא מעל לבנין כולו.

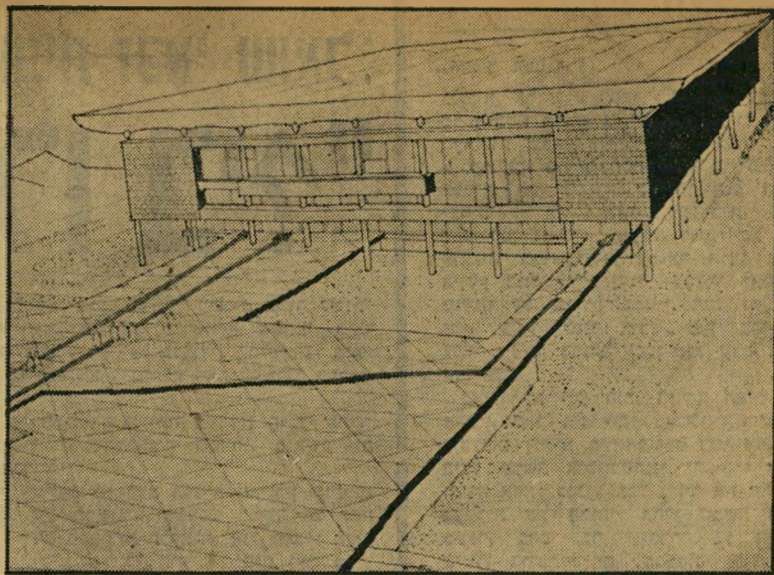

1 בית הכיפה. תוכנית זו, אחת מ'35 התוכניות שהוגשו לתחרות וששמונה מהן, בין המעניינות ביותר, מתפרסמות בעמודים אלה בסדר מקרי, מציעה פתרון אופייני למספר רב של תוכניות: המשרדים, השרותים, אולמות המשנה, מסודרים מסביב לחצר פנימית והאולם המרכזי, אולם הכנסת, בנוי בהמשך המיבנה. תקרת אולם מליאת חכנטה, בתוכנית זו, מכוסה בכיפה גדולה ומקומרת, חבולסת כלפי חוץ.

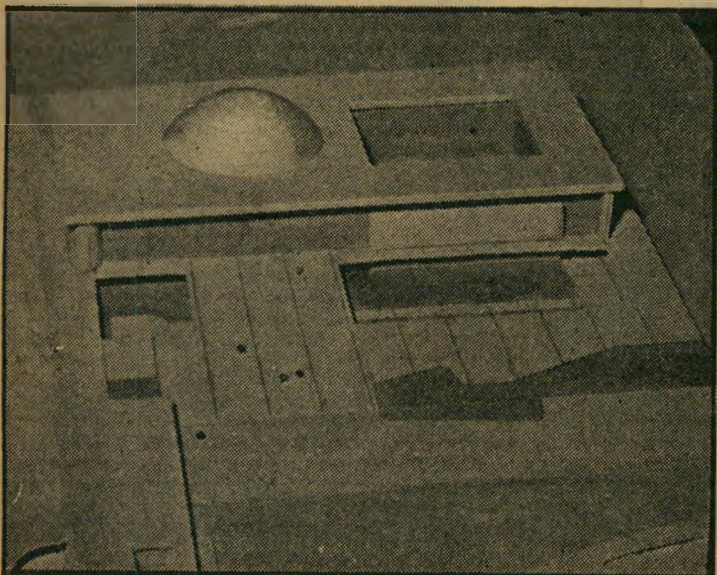
מגן דוד. האדריכל המציע תוכנית זו חיפש פתרון סמלי לבנין הכנסת בדמות המגן דוד הלאומי. פתרון פורמאליסטי זה מוביל בהכרח לקשיחות מוחלטת בהתאמת המיבנה לתפקידים המוטלים עליו. האולם שבמרכז המגן דוד מכוסה כיפה. אמרו השופטים: "הפונקציות השונות משועבדות לצורה גיאומטרית קשיחה שבחר בה המתכנן. צורה זו... אינה מבליטה את ייעודה."

6

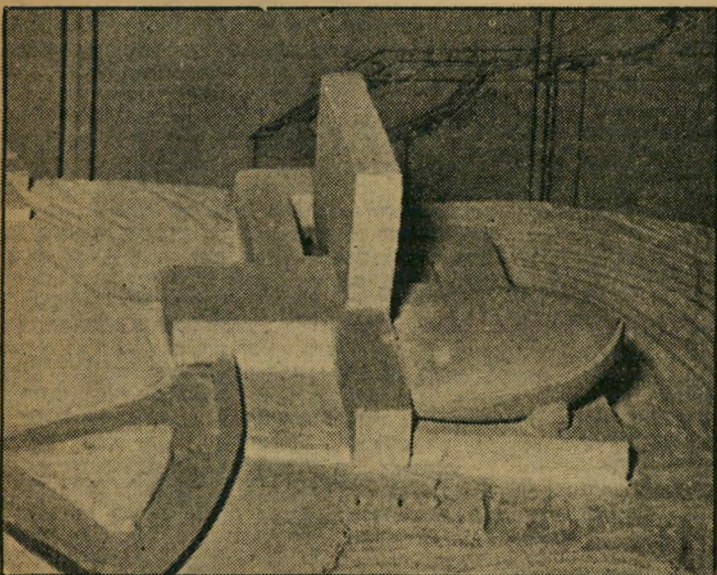
התוכנית הששית. חבר השופטים קבע בהערכתו לתוכנית: "תוכנית נועזת בביסויה הארכיטקטונית, אופיינית לבנייה בביסון מזויין". התוכנית נפסלה בסיי בוב האחרון בידי חבר השופטים שטען כי היא מהווה חיקוי כביכול ל"תוכניתו של אדריכל בינלאומי". הפתרון המוצע בתוכנית מדגיש בנין מרובע שאולם הכנסת במרכזו והמשרדים מסביב לו. הבנין מכוסה גג קמרוני בדמוי מזרחי.

5

בית הכיפה 2. בקניה שניה זכה האדריכל הצעיר מנחם כהן, שזכה לפני זמן לא רב בפרס הראשון בתחרות על בנין בית עיריית תל-אביב. כהן לא הצליח ביותר בפתרון תפקידיו של הבנין שבצורתו מזכיר את התוכנית 1 ו-4 המופיעות בעמודים אלה. גם לבנין של כהן ישנה כיפה מעל לאולם הכנסת, והמשרדים מסודרים מסביב לחצר פנימית שבצד האולם הראשי.

7

אריסדר. תוכנית פסבדו-מודרנית זו מחוסרת כל סדר ואיגרוגן בחלקיה הי- שונים. הגוש הצר והגדול הבולט במרכז הוא בניין המשרדים הגבוה המתרומם בשרירות מעל לגופים נמוכים המפורדים לידו. מימין בולט אולם המליאה בצורת גוש משונה המונח על בניינים קטנים ממנו. מסקנת השופ- טים: "גיבוב של צורות בלתי מתקשרות אינו מהווה פתרון ארכיטקטוני."

8

של ספר הטלפונים. אדרבה, בחלוקת הפרסים בכל שטח שהוא, הן בספרות, הן בצורה, הן במוסיקה, הן בתיאטרון, הן בעיתונות, והן בפרסי ישראל, פעלה שיטה פשוטה ויעילה של "פרס לי ואפרוס לך".

כאשר שימש המשורר אלמוני כחבר ועדת הפרסים של פרס קריית ביאליסטוק, היה ברור כי הזוכה יהיה הסופר פלמוני, אשר שימש חבר ועדת הפרסים בשנה שעברה, בה זכה בפרס כידוע המשורר אלמוני.

כבר הרכבתה של העדוה שהיתה צריכה לשפוט בהתחרות על תוכנית הכנסת לא עברה ללא קשיים. האדריכלים המוכרים ביותר בישראל לא הסכימו להשתתף בה, ברצונם לשמור לעצמם את הזכות להשתתף בהתחרות עצמה. יתר על כן, רוב חברי העדוה לא היה מורכב דווקא מאדריכלים או מאנשי מקצוע אחרים בשטח הבניה. שותפו בה, מסיבות מוצדקות כשלעצמן, שריהפנים ישראל בריהודה, סגני יושב ראש הכנסת בנימין מינץ וישראל רוקח, מזכיר הכנסת משה רוזני, קצין הכנסת יוסף חצור ופקיד האוצר הזכור לטובה מפרשת מכונת הפרוטקציה שלו, שלמה ארזי.

★ ★ ★

אריזי, בין מכונת למכונת

א ותו שלמה אריזי ידוע בירושלים כידיו האישי הטוב של יוסף קלארוויין. שניהם חברים במסדר בני ברית, ושניהם השתתפו בעצם ימי תחרות הכנסת, בהעדת שופטים אשר היתה צריכה להחליט על תוכנית הבית לאגודה זאת. גם קשרי עבודה אחרים מהדקים את יחסיהם של השניים: גלארוויין הוא האיש שנתמנה לבצע את עבודות הבניה בקריית הממשלה בירושלים, אם כי בהתחרות על תוכניתו של קרייה זאת זכה דווקא האדריכל החיפאי אלפרד מאנספלד, שחיתר על זכותו לבצע את הפרטים. ואילו אחד מתפקידיו של אריזי, בין מכונת למכונת, היה לבצע עבודה זאת מבחינה מינהלית.

קשרים אלה כשלעצמם לא היו מעוררים מורת רוח מיוחדת, לולא נפוצה בקרב האדריכלים, זמן מה לפני ההכרזה על הזוכה בתחרות, שמועה עקשנית כי כבר נקבע שקלארוויין יהיה הזוכה בתחרות, אף כי רשמית לא יכלו לדעת עליך אפילו השופטים בעצמם. שבדוק את התוכנית בלבד, מבלי לדעת להלכה מי הם יוצריה.

אריזי עצמו סיפר זמן מה לפני סכס ההכרזה כי ידוע לו כבר מי הזוכה בפרס הראשון. הוא לא זכר באותו רגע כי חתם לפני כן, יחד עם כל חבר השופטים, על הצהרה בה נאמר כי לא ידוע לו דבר על זהותם של יוצרי התוכנית.

★ ★ ★

התוכנית שנעלמה

ע יון בפרוטוקול של ועדת השופטים מגלה גם הוא לעין הבלתי-מזויינת כי הבחירה לא התנהלה ללא מעקשים.

בבחירה ראשונה ציינו השופטים שש תוכניות שנועדו לזכות בפרסים ובקניות. מתוך אלה נשמטה פתאום, כשלב האחרון, התוכנית מספר 35 (המופיעה למעלה במס' 6). מדוע? ההסבר הרשמי של חבר השופטים: התוכנית היא חיקוי לתוכניתו של אדריכל בעל שם בינלאומי (דבר שחברי השופטים לא ידעו, משום מה, לעמוד עליו מלכתחילה). הסבר פחות רשמי, הסובב בעקשנות בחוגי האדריכלים היה שזו התוכנית המודרנית המובהקת ביותר, מבין שש התוכניות הנבחרות. חבר השופטים, שנמנה ברובו על חסידי התפיסה השמרנית, לא הסכים למצוא לה אפילו מקום כלשהו בין התוכניות הנבחרות.

פרשה בפני עצמה, דומה במהותה לפרשת התחרות הגוכחית, היא פרשת מתן פרס ישראל לאדריכלות. ביום העצמאות האחרון, זו הפעם הראשונה במקצוע זה, בפרס זכה האדריכל דב כרמי, רב הפרסום וההשפעה.

לא היתה זו בחירה שלא עוררה חיכוח. לדעתם של רבים מבין האדריכלים בארץ, כרמי שייך אמנם לשורה הראשונה של האדריכלים בישראל, אך ישנם אדריכלים אחדים, ובראש וראשונה אריה שרון, הזכאים לפרס מייצג ראשון כזה לפניו. בכל זאת היה כרמי האיש שזכה בפרס, בו שימשו קלארוויין וזלקינד, ידיו הטוב של כרמי ושופט בתחרות הכנסת, כחברים בהעדת השופטים.

★ ★ ★

ביטול התחרות

כ נפת אין בונים כל יום. זה בניין אשר יתנוסס במקום המרכזי ביותר במדינה, יסמל את מהותה לגבי רבבות אורחים ואורחים גם יחד.

לא רק האחירה העכורה אשר נוצרה סביב התחרות היא המחייבת לשקול מחדש את הבעיה כולה, אלא בעיקר הפגמים האמנותיים והתכליתיים הבולטים של התוכנית שזכתה בפרס הראשון.

חומרת העניין מחייבת כי ההתחרות אשר בוצעה תבוטל, וכי תיערך התחרות חדשה, ולאדריכלי ישראל תינתן הזדמנות נוספת לתכנן כראוי את החשוב שבבנייני המדינה בצורה שלא תעורר ספקות עגומים.

ולמחנה, אף שלא עסקו מעולם במשפט זה. כך הובטח מראש כי המאורע הגדול יתקבל בעתונות בצורה הרצויה ליומיו. לעיניהם, ולעיני הכתבים הקבועים שבאו לכסות את שמיעת בקשתו של הנאשם יעקוב חרותי לשיחרור בערבות, הופיע אדם קטן ומקריה, שעשה רושם של מנהל צרכניה במושב עובדים, אך הוצג עלידי היועץ המשפטי בכבודו ובעצמו כאיש הי ממונה על שירות הבטחון. היה זה אותו אדם שעוד לפני חודש טען ביגיי כי גילוי זהותו ברבים יסכן את עצם בטחון המדינה.

כאילו לא ידע זאת, הודדה האיש עתה מרצון, מסר את שמו באונוי הנאשם, ה' עתונאים ונשיא בית המשפט המחוזי. הוא ביצע מעשה אנטיסמוני זה כדי להשיג מטרה אחת: למנוע בכל מחיר את שיחרורו בערבות של חרותי. אחרי חמשה חודשי מעצר, בהם כבר שוחררו כל הנאשמים שהודו בהשתייכותם למחתרת.

ש. ב.: שייכון באשראי. מדוע אסור לשחרר את חרותי בקולו החרישי תיאר האיש הקטן תמונה קודרת של הרציחות ופעולות הטרור, במחתרת עצמה ומחוצה לה, אשר יקרו אם יתהלך חרותי חופשי. בין השאר: "המחתרת מתכוננת לפוצץ את השגרירות הסובייטית, כדי לגרום להתערבות סובייטית, שתגרוור אחריה התערבות אמריקאית, שתציל את עם ישראל ומדינת ישראל...".

מה הם האמצעים בהם משתמש הש. ב. למניעת הקמתן של מחתרות בישראל? גילה האיש הקטן, בנימה של מוכיר לשכת עבודה: הלאות לשיכון ומקומות עבודה, הניתנים למועמדים להצטרפות ל מחתרת, כדי שלא יתפסו לפיתוי ארגוני הטרור.

אם להאמין לאיש, לא פעלה שיטה זו לגבי חרותי. נמצאו קרובי משפחה, דוד של חרותי, אמרנו לו שחרותי הולך ומס' תבך מחרש. ביקשנו ממנו לעזור לנו ל' השפיץ עליו. אמרנו לו שאנו מעוניינים לעזור לחרותי בעזרה כלכלית ואחרת...".

ש. ב.: שיקולים בפתר. כשקם ממקומו יצחק אדרת, הסניגור בעל האף הרוטי ושערו הדישה, התחשמלה האווירה. טון החקירה השתנה. בפעם הראשונה ניתן לציבור לבחון את רמת השיקולים של האיש הממונה על הש. ב. המחזיק בידיו כוח כמעט בלתי מוגבל (וחסרי-ביקורת) על גורלו של האזרח במדינה.

התוצאה היתה אכזבה. כל השיקולים היו סודיים, וגילויים מסכן את בטחון המדינה. התשובה הסטנדרטית: "לפי מיטב הכרתו...". בכל זאת נתגלה רמז לטיב השיקולים. עוד לפני שהיה הודה האיש הקטן, אפשר היה להעמיד לדין את זאב אקשטיין, בעתן הרפסת הכרוז נגד השופט פרץ. כל ההר' כחות היו.

אדרת: מדוע לא הועמד אקשטיין לדין? האיש הקטן: היו לנו שיקולים משלנו. באתי עם כל הסיפור לשר המשפטים, והוא החליט שלא יהיו מאסרים. מדוע בכל זאת לא ישוחרר חרותי, בר קש אדרת לדעת. הרי כל העדים, שהוא עלול להשפיץ עליהם, אפשר לשמוע עוד? תם מדי. אולם הורב לא היה כל-כך נושט. כי נטייתו הנואש של הש. ב. לצאת מן המיצר בפרשת רצח קסטנר, עודנו נמשך במלוא המרץ.

האיש הקטן: יכול להיות שיש קשר בין חרותי לרצח קסטנר. יש לנו ידיעות סבי' רות' ואנחנו בודקים את זה עכשיו.

אדרת: ואתה רוצה שחרותי יישב מעצר עד שתבדוק את הידיעות?

האיש הקטן: כן.

אדרת: כמה זמן זה יימשך?

האיש הקטן: ימים, שבועות, אולי חודשים. כשסיים האיש הקטן את עדותו, לא שפך אור חדש על פרשת משפט חרותי. אולם הוא בסך אסור רב על עצמו ועל רמת הסיקור המוסר המסתורי, החוק והמסוכן ביותר במדינה.

* אשר דגן שלא יפורסם. כאשר הניצח צלם העולם הזה את בואו של האיש בפרוודור, הסתער עליו האיש בצעקות ופקד לאסרו. רמ"ח נובי, מקשר הש. ב., הכניס את הצלם ללשכת נשיא בית המשפט, דרש להחליט את הטרס. השופט נענה לדרישה זו.

האיש שבית המשפט מצא אותו סופית זכאי שואל: "עד מתי יתעללו בי?"

טענה — דבר שלא שמעתי כמוהו במשך עשרים שנות שרותי למען החוק. האם אי פעם קרה בעולם שיועץ משפטי, פקיד שכיר של המדינה, העז להביע דעה על פסקדין החלטי של בית משפט מוסמך — פסקדין שהוא עצמו לא ראה אפשרות לערער עליו?

שר המשטרה אמר כי המשטרה הקימה בית דין חוקר שחקר בפרשת שנים משלושת קציני המשטרה שסרחו. בית דין זה מצא, כביכול, שהם בסדר. כאיש משטרה חתק,

שישב לא פעם כנשיא בתי דין חוקרים של המשטרה, ושעסק במשך 20 שנה רק בחקירות פליליות, אני שואל: איפה זה נשמע כי בית דין כזה (אם בכלל הוקם), ידון בענין מבלי להזמין את שלושת העדים העיקריים, שהם לבדם יכלו לבסס את חומר האשמה: אותי, את הסמל הראשון מנשה ברידיין ואת העד העיקרי במשפט, אחד מחמווד שומליץ? האם דיון שנערך בתנאים שכאלה יכול להחשב כרציני וברי-משקל? איך יכול היה בית הדין הזה להביע דעה רצינית כלשהי, אם שמע — כפי הנראה — רק את הופשטטר ואת סהר עצמם, היינו, שני הנאשמים העיקריים בכל הפרשה העכורה? מי היו הקצי' נים החוקרים?

עד מי מרחמים?

מ. ה. שנראה לי מוזר הוא, ש אחרי כל העובדות האלה, המדבר רות בעד עצמו, נמצאו אנשי-ציבור שי ריחמו, לא עלי, הקרבן של התעללות שיטתית ומתמדת, שחיוי נהרסו, וממשי' כים להתעלל בו גם היום — אלא על אותם שלושת הקצינים, המתוארים עתה כמסכנים וחסרי אונים, אחרי שהשתתפו במדימה השפלה להרוס אותי, ללא כל עזר בכפי.

האם ראויים קצינים אלה, שנשואו בתפקידיהם, שחיהם לא נהרסו, שאיש לא הפיץ בעתונות שקרים מתועבים על חייהם הפרטיים, שממשיכים לקבל את משכורותיהם — האם אלה זקוקים ל' רחמי אנשי-הציבור יותר מאשר אני, שכל זה קרה לו, כתוצאה מזמימה

שפלה שהופרכה מעיקרה עלידי שופט בפסקדין עקרוני? אם ישנו אדם שצריך היה לדאוג לחינוך הציבור, הרי זה תת' שר החינוך, מר משה אונג. האם היה זה חינוכי שאישיות ציבורית תגרום לכך ששלושה ילדים בגיל בית-הספר יקראו בעתון שאביהם בא במגע מיני עם זונה? האם היה זה חינוכי ללכת לחנויות-מכולת ולשואל שם מה אני אוכל ולובש? בשעת פניתי אל ועדת-החקירה המשפט של הכנסת, שמר אונג היה יושב-הראש שלה, ודרשתי את התערבותה לסילוק העוול שנעשה לי. הועדה ענתה לי שאין לה סמכות להתערב. אולם השבוע מצא מר אונג סמכות ורשות לעצמו להתערב לטובת הקצינים האשמים, ולשואל את שר המשפטים מה הוא יעשה כדי לנקות את שמם.

ואילו שר המשפטים עצמו, האדם היחיד שמעולם לא ענה אף לאחד ממכתבי הרבים ששלחתי לו, קיבל את הודעתו הבלתי-חוקית של היועץ המשפטי נגד שופט בישראל, ושחק. הוא לא הגיב.

עצם הטענה כי לא היתה לקצינים כל אפשרות להוכיח את צידקתם, ושעלין הם קורבנות חסרי-אונים, היא כוזבת ומגרי' כחת מיסודה. אחרי שהואשמו רשמית עלידי שופטת, בפסקדין החלטי וסופי, היה על היועץ המשפטי לתבוע אותם לדין — ואולי יכלו לטעון את כל טענותיהם, ולהוכיח את צידקתם — אם היו צודקים.

תוסם וועדת-חקירה!

כ. די לגנוב את דעת הקהל, אמר השבוע מר הופשטטר, לדברי אחד העתונים, שהוא פנה למוסדות ממשלתיים ודרש שתוקם ועדת-חקירה ציבורית שתבדוק את שמו. אדרבה, גם אני מצטרף לדרישה זו: תוקם ועדת-חקירה פרל-מנטארית, בראשות חבר בית המשפט העליון, שתבדוק את כל הפרשה.

תהיה זאת תרומה גדולה לבירור הציבורי על המשטרה. אני מקבל על עצמי להוכיח בפני העדה זו כי כל דברי השופטת היו אמת ויציב, ויותר מזה.

בשנה של יסורים והשפלות מלדתי כי כל הדורש צדק והגנה חוקית במדינה נגד מזימות של בעלי-שררה, קולו הוא קול קורא במדבר. אולם כאדם ששירת את החוק והסדר במשך מיטב שנות חייו, כאבי משפחה וכאזרח במדינה, אינני יכול להשלים עם מסקנה כזאת.

ב. שבוע שעבר מסר מר בכור שיטריה, שר המשטרה, הודעה מדהימה בכנסת. "נחה דעתי", אמר שיטריה, "כי השופטת מינה שמיר טענה."

השר התכוון לפסקהדין של שופטת-השלום מינה שמיר ב' משפט היועץ המשפטי נגדי. אמנם לא אמר השר כי פסקהדין היה "מוטעה" כמה שנוגע לי. הוא התכוון לדברי כבוד השופטת על כמה קציני-משטרה גבוהים: אולם מכיוון שהדברים נוגעים גם לי, אינני יכול לעמוד מן הצד ולהחריש.

אני קם ושואל: האם אין גבול להתעללות באדם אשר משום מה, ובמקרה זה גם שלא בצדק, נפל עליו זעמו של המפקח הכללי של מש' טרת ישראל? האם אין קץ להתעללות?

"מגע עם זונה"

לפני שנה בדין נאסרתי על לא עתל בכפי, ופוטנתי כעבור 24 יום מן המשטרה, בה שירתי 20 שנה ללא דופי. היום ידוע לכל כי הפי' טורים באו אך ורק מסיבה אחת: החשד הכוזב בצמרת המשטרה כאילו הייתי מודיע של שורת המתנדבים על מעשיו של מר סהר ועל אנשי-החצר שלו. בארץ בה אין מפרסמים שם של פושע עד שהוא מועמד לדין, בה מס' תירים לעתים קרובות אפילו שמות של עדים מחשש פן ייפגעו, ומרשים להם לחתום על עדותם בבית-המשפט בטבי' עת-אצבע — הוכחותי אני בדין ובר עתונות, בהודעה רשמית של המפקח הכללי, כפושע פלילי באונוי כל הציבור. כאשר קמתי ודרשתי את זכותי לה' יות מועמד למשפט, הודיע המפקח רש' מית שאני, אדם נשוי ואב לשלושה ילדים, באוני במגע מיני עם זונה. כן הכריז שיקיבלתי מתנות מאיש העולם התחתון. אולם על כל המעשים האלה לא הועמדתי מעולם למשפט, ולא ניתנה לי כל אפשרות להגן על עצמי ולהפריך את הכוזבים, להתייבב אל מול מאשמי. שום אישיות ציבורית, שום שר ושום חבר-כנסת, לא ראה אז חובה לעצמו להתריץ נגד שיטה נפסדת ומחפירה זו להתעלל בבן-אדם מושמץ וחסרי-שוע. אולם כשנתעוררו ספקות בציבור,

והיה צורך להעמיד אותי בכל זאת למשפט כלשהו, הומצאה נגדי האשמה מזויפת: שעזרתי לערבי להשיג רשיון לעבור מאזור המימשל הצבאי ליפו. המדובר היה בערבי ששירת במשך שנים ארוכות את משטרת-ישראל, תוך סיכון מתמיד של חייו.

הקצינים שיקרו בידיו

למזלי הרב, עוד הוכיח באותם הימים בית המשפט: את כושרו לגלות את הצדק ולחשוף מזימות-דיון. השופטת מינה שמיר לא רק מצאה שאני חף מפשע וזכאי מכל אשמה, אלא אף קבעה במלים ברורות שהמשפט כולו היה מבוזבז ביד המטה הארצי של המשטרה (העולם הזה 1008).

במיוחד הביעה השופטת את דעתה על שלושה קציני-משטרה. על מר אפרים הופשטטר, ראש המחלקה הפלילית במטה הארצי; היא אמרה שהתנהגותו "צורמת את האוזן". על ס.מ.מ. יוסף זינגר ומפקח-ראשון מינקובסקי אמרה ששיקרו בשבועה (כדברי השופטת): "אמצעים פסולים ומגוונים".

הגבתו הרשמית של היועץ המשפטי היתה שאינו רואה אפי' שרות לערער על פסקהדין כמה שנוגע לי (היינו, שיצאתי זכאי סופית ונמצא אישור רשמי לעובדה שהמשפט נגדי בוים), אלא דן באפשרות לערער על טענות השופטת נגד קציני-המשטרה. תקופת-העירעור עברה, ושום עירעור לא הוגש. פסקהדין של השופטת, על כל חלקיו ופרטיה, הפך לסופי והחלטי. אולם שום מסקנה לא הוצאה. המפקח הכללי, שנמצא אשם בביוס, לא הת' פטר ולא פוטר. קציני-המשטרה השקנים לא סולקו. אני לא הוחזרתי לשירות המשטרה.

הכל נגשר כפי שהיה, ובצלי העלילת קית, כנראה, שהציבור ישתוק וישכח. ואז קם חבר-הכנסת חיים לנדאו, מסייעת-חרות, ושאל שאילתא בנוגע למר הופשטטר ומר מינקובסקי. מר לנדאו לא שאל על הקצין זינגר, מפני שבאותו הזמן הגשתי אני קובלנה פלילית מרשית נגדו על שבושת-שקר. לא יכולתי להמשיך במשפט זה, כי לפי החוק דרוש היתר היועץ המשפטי למשפט פלטי פרטי נגד פקיד-ממשלה, והיתר זה לא ניתן לי עד היום הזה, למעלה מחצי שנה אחרי הגשת המשפט.

את מי חקרו שיעבר?

הודעתו בשבוע שעבר אמר שר המשטרה כי התייעץ עם היועץ המשפטי, וזה הביע את דעתו כי השופטת

מאת

זאב שטי נברג

בקאפיקולה נפגשים שני עולמות: הקומוניסטי והמערבי. מן הצד התורכי של הגבול עומד בנין בן קומה אחת, בעל גג רעפים ומיגדל תצפית. ממולו, בצד השני של הדרך, ניצב בית כמעט תאום. תחתית הגבול הבולגרית צנועה יותר מאחותה התורכית, ובמקום סתם פנס בראש מגדלה, מזדקר כוכב אדום גדול, ממחכת וזוכית. בין שני הבניינים מפרידים שערי ברזל. על התורכי כתוב „עצור“, על הבולגרי ניצב עוד כוכב אדום. בין שני העולמות מפרידים לא יותר מאשר עשרה מטרים.

כאשר הגענו לקאפיקולה, בשני האוטר בוסים התורכיים, נראתה תחתית הגבול עזר בה ושוממה. על המגדל התורכי ישבו שלושה חיילים בלתי-מוזיינים והביטו ב־שיעמום רב לעבר החייל הבולגרי הבודד, לבוש המדים הרוסיים והמגפיים, שנראה גם הוא משועמם למדי. כאשר החלו 100 אנשי המשלחת לפרוק את חפציהם על מדרגות התחנה התורכית, שכחו שני המוצבים זה את זה והחלו מתעניינים בישראלים.

הפעם, היו התורכים אדיבים מאד, יעילים מאד ומהירים מאד. בדיקת המכס נגמרה תוך שעה קלה — ממוצע-שיא של 15 שניות לאיש. ועוד לפני שנגמרו הסידורים בצד התורכי, נראו כבר ההכנות הבולגריות לקבל אותנו. שני אוטובוסים וסנדר נראו מן הצד השני של המחסום, מוכנים להפשל למענו את שוליי-מסך-הברזל, לאפשר לנו להצץ לעבר השני, אל תוך מסתורי העולם הסובייטי הבלתי מוכר והבלתי גודע.

סרן בולגרי וישראלי

חייך תורכי סובב את שערי-הברזל ופתח את הגבול לרחבנו. באותה שנה ממש משך חייל בולגרי את המחסום אליו, ובמשך כמה דקות לא הפריד שום דבר בין שתי הארצות. הישראלים נטלו את חפציהם, התרוצצו כמה פעמים בין ארץ לארץ, עד שכולם עברו את הגבול. החייל התורכי סובב את שערו בחזרה, הבולגרי דחק את הכוכב האדום למקומו, והגבול שנפתח לרגע, נסגר שוב.

בבולגריה קיבלה את פנינו צעירה זהובת־שיער וחייכנית, כשידה הימנית מונפת בתנועת ברכה. מעל לצויר-קיר מלבב זה התנופפו ארבעה דלגונים אדומים; מתחתו כרוה בבולגריה וצרפתית: „ברוכים הבאים לרפובליקה העממית הבולגרית“.

סרן רזה, כבן 30 שנה, שוחח עם הישראליים, שעה שפקידי המכס החתימו את הדרכונים. הוא הראה בקיאות מפתיעה בענייני ישראל והמרחב, ידע את מקומה במפת העולם, ידע כי ישנן בה מפלגות שהיו נגד מיבצע-סיני ונגד קבלת דוקטרינת אייזנהואר, וכי „גם אצלכם ישנם צעירים החולמים להגיע למה שאנחנו הגענו — לסוציאליזם“.

הוא דיבר בחופשיות גם על היחסים בין הבולגרים לתורכים, באזור הגבול. „אין שום מגע“, הסביר, „בולגריה בכלל היתה תחת שלטון תורכי במשך 500 שנה והאזור הזה, שבו אנו עומדים, השתחרר מעול התורכים רק ב־1912. התושבים עוד זוכרים זאת. הם אינם שונאים את התורכים, אבל הם גם אינם מקיימים איתם כל מגע. ו־בכלל — אנחנו מעוניינים שעל הגבולות שלנו עם העולם הקפיטליסטי ישורר שלום.“ כאשר נשאל מה שמו, השיב הסרן בחיור: „השם לא יוסיף שום דבר. העיקר זו הדעה ואתה יכול לכתוב את דברי בעתונות הישראליה“.

יום פועלי הרכבת

בשעה 11 בלילה עזבו את תחנת הברזל. האוטובוסים נסעו במהירות, עד שהגענו לכפר קטנטן, בציד הדרך עמדו כמריסר אנשים — צעירים, נשים וקונים — שהתקלו לשמע השירים העצריים. הנהג עצר את המכונית. בנייהכפר חייבו אלינו, אנתנו חייבנו אליהם. איכר אחד קטף גבעול של תלתן והגיש אותו לאחת ה־נערות, כשי. צעיר בולגרי כיבד אותנו בסגירות, מבדד לחלון. הנהג המשיך בני

תעמולה ובניין: תמונה אופיינית זו של תעמולה, תמבוססת על התשוקה הלאומית לבנייה, ניתנה לשלום כהן בדימיטרוב-נאדא. הפועל מניף דגל אדום על בנין בשיכון חדש ועצום בהקפו בעיר הבולגארית הנושאת את שמו של גיבור שריפת הרייכסטאג הנאצי.

בוס של תעמולה ידידותית, מצא שליח „העולם הזה“ את האיש הקטן

מתנה של מרגריתה החמודה

סיעה, הבולגרים מחאו לנו כף, ואנחנו התקדמנו לקראת הכפר השני.

כאן נראה היה כי התושבים חיכו לנו כבר מראש. הם הגישו לנו זרי פרחים נאים, ניפנפו בידיות, מחאו כפיים. החניה הבאה היתה בתחנת-הרכבת של סוילינגרד. „חשבונו שאתם תבואו אחרי הצהריים“, הס־כיר גבר גבוה ורחב. „הרציפים כאן היו שחורים מבנינוער, שחיכו לברך אתכם. אבל כשלא באתם, הם הלכו לישון. על כל פנים, דעו שאתם ברוכים בבואכם ומעתה ועד שתגיעו למוסקבה, נעשה את כל אשר ביכולתנו למענכם.“

מעל לשערי-הכניסה לתחנת-הרכבת הת־נוססה סיסמה בצבע אדום: „תעלה ותפתח הידידות בין בולגריה וברית-המועצות!“ לא רחוק משם, על הקיר התיצוני של חדר הקופה, היה תלוי גליון מכוסה בכתב־יד גדול ומעוטר בכותרת וציורים, שהכי־ריוו כי זהו לוח העוקף. עתון-הקיר של עובדי תחנת-הרכבת סוילינגרד. „חברים!“ קרא המאמר, „יש לציון כי חלו פיגורים רבים בהכנת יום-פועלי-הרכבת. הנוער חושב שהוקנים יעשו את המלאכה, והת־כרים המבוגרים משאירים את העבודה לצעירים. עלינו לעשות מאמצים לשינוי פני המצב!“

בתוך חדר הקופה, התנוססה עוד סיסמה גדולה: „שלום, עמל, סוציאליזם!“

יחודי גאה בעירו

התושבים שנראו אותה שעה בתחנה עשו רושם טוב, ולא נבדלו במאומה מכל קבוצת אנשים בתחנת-הרכבת של חי־פה. למשל, הגברים היו לבושים חליפות צמר, לכמה מהם צמחו כרסים. אשה צעירה, שצורתה כמלחה ומקשרת שלנו עד ש־נגיע לגבול, היתה לבושה שמלה פרחונית נאה, שפתיה היו צבועות באדום והיא הרבתה לחייך. היא הסבירה כי מאחר שאי־חרנו את הרכבת שהסיעה את המשלחת הבולגארית לפסטיבל, לא נסע לסופיה, אלא נקצר את הדרך ונגיע ישר לגבול הרומני.

גם תנאי-הנסיעה היו נוחים לאין שיעור מאלה שהיו לנו עד כה. הרכסנו בקבוצות של חמשה-ששה איש לתוך תאים של שמונה נוסעים. המושבים היו מרופדים ונוחים למדי.

עם שחר צורפו אלינו כמה קרונות נוספים. הרכבת עמדה בתחנת דימי־טרוברגר, עיר הנוער שנקראה על שמו של המנהיג הקומוניסטי המפורסם, גיאורגי

אשר ימיהם הטובים ביותר חלפו מומן. היא בת 24, אם כי נראתה מבוגרת יותר. שררה הבלונדי הקצר היטלטל ברוח, מתחת לכובעיה-מצחיה הכחול. שמה בונקה ואס־י, לביה, והיא עובדת מזה ארבע שנים ברכבת, משכורתה 600 לירות לחודש, והיא עובדת שמונה שעות ליום. „אבל כמובן, אם הרכבת לא עומדת אחרי שמונה שעות, אני נוסעת אתה הלאה. אין תשלום עבור שעות נוספות. על כל פנים לא לפועלים בשכר חודשי.“

מתוך משכורתה היא מוציאה 300 לירות על אוכל. השאר מחולק לפי תקציב מדויק, בין לבוש, שכר-דיירה והוצאות קטנות. זוג הנעליים החצוצות הגבריות לרגליה עלו לה, למשל, 80 לירות. „כמובן שאדם בעל עבודה מקצועית יותר מקבל משכורת גבוהה יותר. נהג הקטר, למשל, מקבל 1200 לירות. האשה המנקה את הקרונות: 400. אין אצלנו תשלום מיוחד בעד נשואין או יל־דים. קובעת רק הדרגה המקצועית. אם אני, שהנני רוקה, עושה עבודה מסוימת, הרי אדם נשוי ואב לילדים, שעושה את אותה העבודה, יקבל את אותה המשכורת.“

בני הפיראמידות

סטארה זאגורה היא עיר ישנה הרבה יותר מדימיטרובגרד, אם כי מספר תושביה קטן יותר (55 אלף). הרכבת חנתה שם שעה, וניצלתי את ההזדמנות לבקר בה ולשוחח עם כמה מהתושבים שבאו

מתנה של מרגריתה החמודה

לראות את המשלחת הישראלית או לנסוע ברכבת. בחדרה-המתנה הרחב, מול הכניסה, ניצבו על הקיר שני צילומים גדולים, בשחור־לבן. אחד של גיאורגי דימיטרוב, השני של יוסף היסארינוביץ־סטאלין.

באולם הסמוך, מסעות התחנה, ניצבה שוב ודמותו של דימיטרוב, הפעם בצורת פסל־חזה מזהב. לצדו ניצב גם פה מנהיג סובייטי: לנין. הפעם, ליד שולחנות־עץ נקים ישבו לקוחות שירדו מהרכבת. השעה היתה 8.30 בבוקר, אולם הם לא שחו תה או אכלו ארוחת־בוקר קלה. לפני כל אחד מהמסובים היו מונחות צלחת עמוקה של מרק־בשר מוין, ומנה גדולה של לחם לבן. מחר המנה האחרית: 1.10 ללירה.

על הרצף, בתוך קבוצת ישראלים סק־רנים, עמדה נערה עדינה, לבושה שמלה לבנה נקיה. מרגריטה דימיטרובה, בלונדית בת 16, סיפרה שהיא תלמידת המחלקה השביעית בגימנסיה ונרה עם משפחתה בשני חדרים. אביה מורה בבית־הספר-הגבוה המפלגה בסופיה, אחותה הבכורה עיר־בית כמורה, ואילו היא עצמה לא החליטה עדיין מה תעשה, לכשתגדל. בינתיים, מבלה היא חלק משעות הפנאי שלה בעבודה ובמחקר מעשי, בתחנה לחקר החקלאות בעיר.

בעוד שבועיים תצא למחנה-נופש, יחד עם עוד תלמידים מכיתה. ישנן קיסנות נוער בעיר עצמה, המנוהלות על־ידי הר־ציריה. כל תלמיד יכול להירשם בהן, ללא תשלום. אולם מרגריטה עצמה התכוננה לנסוע למחנה-נופש על חוף הים השחור. זה יעלה לה 100 לירות ל־25 יום.

לפני שנפרדנו הגישה לי הנערה שי קט: האדם מסוגל לעשות את הכל. ספר קריאה לנוער, עצמה, המנוהלות על־ידי הר־ציריה. כל תלמיד יכול להירשם בהן, ללא תשלום. אולם מרגריטה עצמה התכוננה לנסוע למחנה-נופש על חוף הים השחור. זה יעלה לה 100 לירות ל־25 יום.

הסתר כי מרגריטה חובבת קריאה מוש־בעת. הספר האחרון שקראה הוא תחת העול, ספרו של איזאן האסוב, המתאר פרק ממלחמת-השחרור הבולגארית נגד התורכים. מרגריט חתמה את שמה בספר, וכתון של דאגה תמימה הוסיפה: „אבל אל תילחמו כל־כך הרבה.“

הקטר השמיע צפירה ארוכה, ותוך דקות היינו בדרכנו לרומניה.

כשר למהדרין

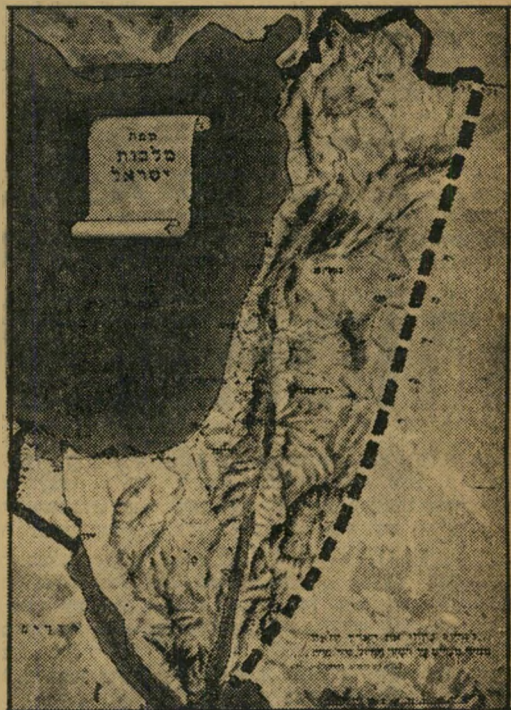
מאז הומצאה מכונת ההקלטה המודרנית, המסוגלת לקלוט קול אדם מבלי שהמוקלט ירגיש בכך, ניהלו עורכי הדין בעולם כולו מאבק משפטי בלתי פוסק סביב כשרותן או אי-כשרותן של הקלטות חשאיות. כראיות חוקיות בבית המשפט. באנגליה סירבו בתי המשפט עד היום לקבל הקלטות לחקיהם, בעוד שבארצות הברית פסקו השופטים כי חיו. הסיבה העיקרית לסרוב בתי המשפט הבריטיים: סרטי הקלטה הם כחומר ביד היוצר ניתנים לשינוי ולסירוס הפסוקים. בשבוע שעבר, נתבקש בית המשפט הישראלי לפסוק הלכה בנושא. ההודמנות ניתנה להם בשעה שסגרו פרקליט המדינה מרים בך-פרת ביקשה להשמיע במשפט יעקב חרותי (ראה לעיל) את שיחותיהם של חרותי והקצין יצחק אהרונ' (היוולד הזה 1033), שהוקלטו כלי ידיעתו של חרותי. "ההקלטה אי-נאם יפקפק איש?" "ההקלטה אי-נאם כשרה משום שאהרונ' לחץ על חרותי לומר, ושילד אותו לכך, מבלי שידע כי

האיש נמצא במזל טוב בדמות מורה ירושלמי נמוך קומה וממושקף, ד"ר ישראל ("אלדד") שייב, המוציא את כתביהעת הלאומי-קיצוני סולס. שייב, שדברו הגיע עד אז רק לחוג מצומצם ביותר, הפך לפתע — בעזרתו האדיבה של השב. — לדמות לא-מית.

"גורשתמו מפניך... איש לא שמח על כך יותר מאשר שייב עצמו. השבוע הוציא גיליון מוגדל וחגיגי של 700, הגיליון ה-100 של כתביהעת, סקר בסיפוק את הישגיו. יחד עמו הפיץ ברבים גלר ייה צבעיגית, שהכילה את מפת מלכות ישראל, כפי שהיא מצטיירת בעיני שייב. מלכות זו אינה קשורה בגבולות קיימים, אינה דומה לשום מבנה פוליטי קיים. היא כוללת חלקים של מצרים וסין, סעדיה, סוריה, ואת כל הלבנון, כנאמר בספר שמות: "ושתי את גבולך מימין-סוף ועד הנהר, כי אתן בידכם את יושבי הארץ וגורשתמו מן פניך". מלכות זו מגיעה בדיוק מן הגילום ועד לחלקו הצפוני של הפרת. על חלקו הדרומי של הנהר, הנמצא בדרום עיראק, וי-תר הד"ר ישראל שייב.

אורחים
כלוב הזהב

על ליבוביץ אומרים כי יש לו חוש טמיו, המגלה לפניו את נקודות התורפה של יריבו. התמוגג לפני שבוע דבר, כאשר ירד מן ה"מטוס השופט סמאל (סס)" ליבוביץ, אחד מגדולי עורכי הדין הפוליטיים של אמריקה, גיבור הרומאן "בית דין" של קנטנין רינגולדס, שהלהיב דור שלם של חובבי משפט באמריקה וב ישראל. אולם חיש מהר נסתבר, לרוע המזל, כי לליבוביץ יש חוש סמיו לא רק לגבי יריביו, אלא גם לגבי ידידיו. לא עברו ימים רבים לפני שהבחין באחת מנקודות-התורפה המכוערות ביותר בארץ: כלוב-הזהב בו מכניס סה הממשלה כל אורח חדש, כדי שלא ייפגש חס' ושלום עם אחד מיריביו ה"שלטון, או יראה דבר אשר השלטון איננו חפץ שאותו אורח יראה (ראה לעיל).

מלכות ישראל לפי שייב
הכל, פרט לפרת

לא ברצועה. אולם ליבוביץ בן 64, לא קורק מן החומר שקל לפקידוני הממ' שלה או ההסתדרות להוליכו ברצועה. כשר התקרב הביקור לסיומו, אמר לו אחד המארחים: "גו, אני מקוה שראית את הכל!" השב ליבוביץ: "מצטער, אבל לא ראיתי". טענת השופט: לא הראו לו דבר מלבד דברים הרצויים לממשלה. במיוחד דרש במפגיש לראות את נטורי-קרתא. בלית ברירה, העבירו הפקידים את כלוב-הזהב-הנייד לשכונת מאה-שערים. אולם שם פרץ השופט מן הכלוב: בכניסה לשכונה אמר "תודה!" למלחה, התחמק מידי ונפגש עם דוברי הקנאים. במשך יומיים ארוכים בילה השופט בחופשה: בישיבות ובבתי-הכנסת של הכת האקוויטית. דאגתם העיקרית של המארחים: איך ישפיע הדבר על מגיבת ההסתדרות בי-אמריקה, אשר השופט חדהעין פועל ל-מענה זה למעלה 18 שנה?

דיפלומטים
המוהיקאני היחיד

שום מעשה לא הרס את הקאריירה של שריהחוק משה שרת יותר מאשר הסכמו החשאי עם תתי-ישראל רוזנברג וח"כ יצחק רפאל על מינוי אישים דתיים לתפקידים של שגרירים, תמורת תמיכת השרים הדתיים בו בממשלה נגד דויד בן-גוריון. פרסום הסכם על-ידי העולם (המשך בעמוד 14)

* שמו האמיתי של ליבוביץ, בן למהג' ריס מיאסי שב-רומניה, הוא ליבו. את ה"ביץ" הוסיף לשמו רק באמריקה, כדי שיחיה לו צילצול יהודי יותר.

מראנגון שיגר רפי את כתבתו האחרון
קשה להיות

מאת
רפי נ

על המאמצים הבינלאומיים פעם לשיחרור העצורים החוץ הישראלי הפעם לה מוחלט על מאמציו בכיוו זהו כאנה. סוכנויות-הידיעות הבינו פנית שלטונות מצרים לכן בבקשה לברר בישראל רפי אילון עיתונאי, ואנ במערכת "העולם הזה"

היי הריקע
כולל האוטובוסים והמ

הקהילה היהודית בראנגון מנהלת את חייה הדתיים בבית-הכנסת תכלית שינוי בצורתו ובקישוריו מהמקדשים הבורמיים, רבי הנ

בית הכנסת

לפני ההכלאה שגרמה למעצרו ישראלי

סיון

אולם משרד החוץ לא הפנה את השגריר ריוות הזרות האלה למערכת "העולם הזה", גם לא קיים מצדו שום מנגנון עם המערכת. נתעורר הרושם כי משרד החוץ הישראלי מתעקש לדבר רק על רפי הימאי, להתעלם לגמרי מרפי העתונאי, הן מתוך טינה ל"העולם הזה" והן מתוך חישוב שכך אפשר לנצל את המקרה יותר לצורך המאבק על חופש השייט. אולם לרפי עצמו לא הועיל הדבר: העתונות העולמית היתה נרתמת במרץ גדול שבועתיים, אילו הודגש כי המדובר בעתונאי שנעצר בשעת מילוי תפקידו.

לבסוף הודיע כתב ה"גיו יורק טיימס" כי אילון ישוחרר בימים הקרובים, ויחזור דרך עזה. יהיה זה הסיום המקווה למיבצע של הכתיב הימאי שהלך בעיניים פקוחות לקר את שליחותו העתונאית הנועזה.

הנעשים מדי
הערף משרד
ל מסך שתיקה
זה, אם בכלל
מיות סיפרו על
נציגויות זרות,
ע אמנם היה
עבר בקביעות
ש שליחותה.

פה גר בודהא
בחדר הענקית של הפאגודה הגדולה שבה גרין בראנגון הצטלם רפי נלטון על רקע המגדלים המהודדים של המקדש העתיק. לפי המסורת הבורמית, ביקר הבודהא בכבודו ובעצמו במקדש זה, וזו היא הסיבה לקדושתו לכל מאמין.

שיטת מיספור הקחים בראנגון היא מקורית ביותר. במקום מספרים הנהוגים בקווי דו בתל-אביב, מצויד האוטובוס הראנגוני בציוור של חיה כלשהי, אם אתה רואה ציוור של פיל על האוטובוס, סימן שהוא נוסע לכיוון הנהר, ואם מצויר דרקון ירוק, אין ספק שהוא זו לכיוון הפאגודה הגדולה.

אחרי שבחנת את כל שירותי התחבורה בראנגון, הת- וכתח עם נהגי ג'יפ והתנדנדת בכרכרה, כדאי לך לעמוד במרכז העיר ולהמתין עד שאחת ממכוניות המושבה הישראלית תעבור במקרה ותקח אותך אל המושבה. במכוניות של הישראלים אתה יכול להבחין בקלות, משום שהן היפות ביותר, החדשות ביותר, המבריקות ביותר, והן עוברות תמיד במקרה במרכז העיר.

כשתגיע סוף-סוף למושבה הישראלית, רובע של בתים נאים מחוץ לעיר, תשתול להתאים את עצמך מראש לנושאי השיחה המקובלים שם. אין הבל: אצל מי תתארח: אצל הציר, המזכיר הראשון, המומחה לחקלאות או נספח-העתונות. אחרי השאלות הראשונות של "מה נשמע בישראל?" ו"מה מזג האוויר בתל-אביב?" תוכל להקשיב מיד לשיחה הישראלית המקור- בלת בבורמה.

★ ★ ★ איך להכיר ישראלי

ה נושאים היחידים לשיחה במושבה הישראלית הם ארבעה: המכונית שלי, הנהג שלי, המטפלת (ה"נאני") שלי והטבח שלי.

ארבעה נושאים אלה הם גם ארבעת סימני-ההיכר של ישראלי בבורמה. אם אתה שומע שלפלוני יש מכונית, משרת, טבח ומטפלת, אתה יכול כמעט בבטחון לפנות אליו בעברית או באדיש. ברוב המקרים הוא מבין את אחת השפות.

קשה לומר שהשיחות במושבה הישראלית אינן מעני- יינות: "שמעת מה קרה לי אתמול? קיבלתי טבח חדש, עם המון המלצות מהמושבה האמריקאית. בצהריים הוא מביא תרגולות מבושלות שלמה לשולחן. אני מסתכלת ומה אני רואה? הטבח עם ההמלצות בישל את התר- נגולת שלמה, בלי לחתוך אותה ובלי לנקות אותה. נורא!"

במסיבות, הנושא המרכזי הוא המשרת: "מה דעתך על המשרת שלי? הבאתי אותו לכאן לעזור בהדחת ה- כלים, והוא הסתפר במיוחד. הוא יפה מאוד, המשרת שלי. מה דעתך?"

מאוחר בלילה, אחרי שדנו על כל סוגי המכוניות שבעולם, על הטבחים ועל המשרתים היפים והמכוערים, מתחילים לדבר על ה"נאני", המטפלת: "הנאני שלי גבוהה מאוד. לזה זה טוב שיש לך נאני גבוהה. אחרת היא יותר נמוכה מהילדים..."

מפעם לפעם מדברים גם על מה שיעשו בחופשה הבאה. את החופשות מבלים הישראלים בהונג-קונג. הסיבה היא פשוטה: בהונג-קונג הכל זול בהרבה מאשר בבורמה.

מפעם לפעם יוצאים הישראלים לבלות בעיר. הם מבקרים אצל אנשי המושבות הזרות האחרות, ולעיתים רחוקות אצל בורמים רמי-מעלה.

כשיוצאים לבלות סתם, מבלים בקולנוע. כל בתי הקולנוע כאן מרוכזים בשני החובות גדולים: רחוב הג'יג'קס ודרך הפאגודה. בתי-הקולנוע הם די מסודרים, ומציגים בהם סרטים הודיים וסיניים, וכמובן המון סרטים אמריקאיים ואנגליים. הרוק-נרדול לא השפיע על הבורמים, למרות שהוצגו כאן כמה סרטים כאלה. ה- מקום היחידי בו ראיתי רוק-נרדול הוא חמושבה הי- ישראלית.

הציר
אורחים בורמים רמי-מעלה נתקבלו עלי ידי ה- ציר הישראלי בראנגון ואשתו במסיבה שנערכה לרגל חגיגות יום-העצמאות התשיעי של מדינת ישראל.

הכרכרה ללא סוסים היא הריקשה, המתחרה בהצל- חה בכל שירותי התחבורה המודרניים של ראנגון, ת. אפילו הג'יפ-לנוסעים לא הוריד אותה מכבישי העיר.

האחרונה היא ריקשה, אבל דומה מאד לכרכרה.

ליד הפאגודות והמקדשים ממתינות תמיד עשרות כרכרות-עץ, מכוסות בסככות ברוט. הנסיעה בכרכרה זולה מאד, כמעט כמו ב"שירות" בישראל, אבל מאד לא נוחה לאברים הפנימיים של הגוף, פרט לאותם אנשים שהרופא הודיע להם שיש אבן בכליותיהם. נסיעה אחת בכרכרה ראנגונית תפזר את האבן לחצץ, זיפ- יוף או חול, לפי הצורך.

יש גם כרכרות אחרות, דומות מאד לאלה שאנו רגילים לראות אותן בטרשים של המערב הפרוע. כר- כרות אלה, סגורות במכסה שחור ובתריס-עץ, מיועדות להובלת נשים מוסלמיות בלבד. פעם, כשרק הגעתי לראנגון ורציתי מאד להצטלם כמו גיבור סרט הוליו- בודי, נכנסתי ישר לאחת הכרכרות הסגורות העומדות בכרך השוק.

"סטופ!" צעק אלי העגלון בבורמית-אנגלית, "יש לך תעודה שאתה אשה מוסלמית?"

כשאין לך תעודה כזו, אין לך אבן בכליות ואין לך שום חשק להתהפך עם עשרים וחמישה קרבנות אחרים בגיפ-טקסי, אתה מחפש ומוצא סקסי עם טקסומטר, ממש כמו בניו-יורק, לונדון או פאריס.

ליד מלון גרין בראנגון עומדים הטקסים בשורה ארוכה. אתה נכנס לראשון בשורה, מסביר לנהג לאן לנסוע. הוא מכוון את הטקסומטר, מדליק את המכונה ונוסע לתחנה-הפצ, בדרך הארוכה ביותר. בדרך כלל חשוב מאד להסביר לנהג שאתה מכיר היטב את העיר, ושמוטב שיסע דווקא בדרך הקצרה ביותר למקום אליו אתה רוצה לנסוע.

★ ★ ★ איך לבחור באוטובוס

ל שימושם של תושבי ראנגון ועתונאים סק- רנים יש בבירה הבורמית שירות אוטובוסים לא רע. כשתגיע לראנגון, לאחר שתקרא כתבה זו, לא תופתע לראות אוטובוס אדום, די ישן, מפליג לאישו ברחוב הראשי, כשמאחוריו חלונים כמה עשרות נוס- עים, נוסף לעשרות הנוסעים הנמצאים בפנים ועל הגג.

כ לי הרכב הראשון שאתה רואה כשאתה יורד מהאוניה הוא אופניים. בראנגון יש כמה אלפי זוגות אופניים, לצידם עגלה קטנה מיועדת לנוסע.

כלי הרכב בו אתה נוסע יכול להשתנות. הכל תלוי במצב הכספי שלך. אם אתה מהמושבה הישראלית, ואם אתה עתונאי מישראל, אתה יכול לנסוע בטקסי ספיישל. אם אתה סתם מלח, סע באופניים. זה הכי זול.

המיוחד שבאופניים בראנגון הוא ההצוצרה שלהם. יש להם לראנגוניהם מין סידור של צפצפת-דיוול על כל זוג אופניים. אתה נוסע ברחוב ופתאים מאחוריך דיול. אתה נבלה ומפנה את הכביש — ומה אתה רואה? אופניים בלי רשיון, "עוברים אותך בחוצפה."

גיפים יש כאן אלה על כל סקסי ולכן הם משמשים לאותו תפקיד. הובל הוא רק שלג'יפ יש כאן מספר אדום ושמותר כאן להנכים עשרים וחמישה נוסעים לכל גיפ. הבורמים הם עם ממושע ואם הגיפ נוסע "שירות" אתה יכול להיות בטוח שהנהג לא יזוו עד שיבוא הנוסע העשירים-וחמישה.

עד שמגיע הנוסע העשירים-וחמישה יש לך מספיק זמן לעמוד על המקח. זהו חלק חשוב מאד של הנסיעה כולה. יתכן מאד שכל הנוסעים בגיפ נוסעים בעצם לאותו מקום, אבל כל אחד עומד על המקח.

המחיר שנוקב הנהג אינו חשוב כלל. בדרך כלל הוא מבקש מחיר גבוה פי ארבע או פי שש מזה שיש בדעתו לקחת, אך מכיוון שהוא בלאו הכי מחכה ל- נוסעים, הוא מתחנך עם כל מי שמוכן להתחנך אתו. לבסוף מגיע הנוסע העשירים-וחמישה. רק אז מתחילה הנסיעה להפוך למיבצע מסוכן. בכל יום יש המון תאונות של גיפים-טקסים. לכן, כך לימדו אותי, כש- יבוא הנוסע העשירים-וחמישה צריך לרדת מהגיפ, לחפש ולמצוא טקסי-ספיישל. יש כאן גם כזה.

★ ★ ★ איך למצוא טקסי

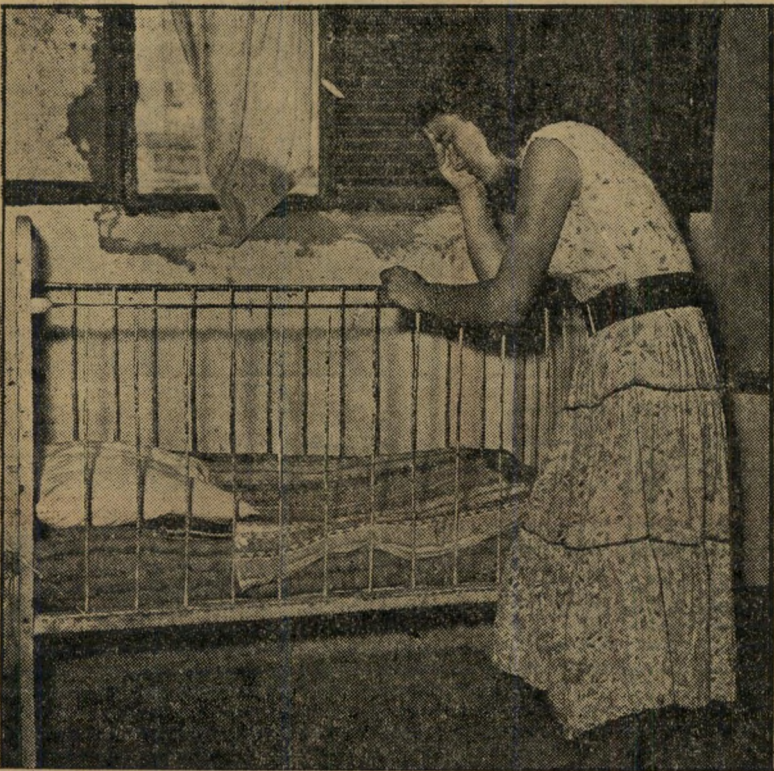
א חרי האופניים והגיפ, כלי-הרכב העממי ב- יותר הוא הכרכרה. בראנגון יש כל מיני כרכרות: עם סוס אחד, עם שני סוסים ובלי סוסים בכלל. זו

קומי, השונה
יס והמגדלים.

תועבה בתל-אביב

על מיטת חולים במחלקת-הילדים בבית-חולים "דונולו" ביפו, שוכבת התינוקת בת 18 חודש, שהיתה אור ליום שבת קרבן למעשה פשע מתועב שנעשה, כנראה, בידי חוללה-רוח. היפחפיה הקטנה, זהובת-השיער ותכולת-העיניים, נחטפה בידי אלמוני מצריף חוריה ברחוב הנגב בתל-אביב, נלקחה לבית-השימוש של בית-הכנסת הכולגרי ברחוב רענן, שם נאנסה והושארה מתכוססת בדממה, כמצב של עלפון

עך שעות הבוקר. הקטנה נותחה ומצבה משתפר. בשעה שצולמה עוד היו עיניה נפחדות ומבוהלות. הפנים בגלופה כוסו למניעת זיהויה. אם התינוקת שנאנסה ממרת בבני ליד מיטת בתה. המטה, מתוכה נחטפה הילדה, עמדה ליד החלון הפתוח בגלל החום. הפושע עלה בחוק על לבנים כדי להגיע אל החלון הנראה בתמונה, גחן אל תוך הצריף הדל, הוציא מתוכו את הילדה. מבצע הפשע עדיין לא נתפס.

מסוג ההודעה הבלתי-חוקית של היועץ המשפטי כי שופטת "טענה" בפסק-דינה שנכללה במאמר העולם הזה (1033). "עמוד 30", מצאה השבוע שותפת בשיבת-חירום של ועד הסתדרות עורכי-הדין. אחרי דיונים מקיפים (וסוערים) החליט הוועד לשתף פעולה עם אגודת השופטים, במחאה חריפה בפני היועץ המשפטי ושר-המשפטים. . . .

שירים בגרמנית שודרו לראשונה בישיב ראל. כפי שניבא העולם הזה (1029). שבר השבוע קול ישראל את החרם שנמשך מאז קיומו, כשאיפשר לזמרת גיני טורל לשיר את שירי הצעיר הנודד למאהלר, פתח בזה את הדלת לשידורים נוספים של מוסיקה ושירים גרמניים.

להכניס חומר זה לחנויותינו, אבל ספרי-בלשים הופצו מאז ומעולם בקנה-מידה לא קטן, וממחים חומר קריאה מפגי מתיחות, "מועדון", "סוף", שערך בשעתו את פסטיבל הגיטאות בעכו, עורך ביום שישי זה גימבורי של סאקסופונים, מפוחיות, חצוצרות וקרנות בחוף הנמל פפינקי ליד אכסניית הנוער באכויב.

תזכיר

שכטים בשופטים

הקריאה לשופטי ישראל לקום נגד הנסיונות למוטט את מערכת המשפט בארץ,

במדינה

(המשך מעמוד 12)

הזה (965) עורר את חמתו של בן-גוריון, סיפק לו את הנשק האחרון שהיה דרוש לו כדי לסלק את שרת, לספח את משרד החוץ לעצמו.

באותו רגע היתה כבר ערוכה רשימה מפורטת של עסקנים דתיים, שעמדו להיות צירים (העולם הזה 968). היא נזרקה לסל. רק שם אחד נשאר על השולחן: שמו של ד"ר ישעיהו חלפסברג, רופא-ילדים סימפאטי וישר-דרך, שכבר נמסר לאישור לממשלת-שחיין. כדי שלא לבזבז את המדינה בעיני הגויים, לא בוטל המינוי. חלפסברג שינה את שמו לאביעז, נסע לברן, כדי ליטול לידיו את הצירות בארץ הגבירה מידי שמואל טולקובסקי, אבי אלוף-האוויר.

השליחות האחרונה. אולם אביעז לא האריך ימים בתפקידו. לפני חודש ביקר בארץ כדי להשתתף בשיבת העדה-הפועל הציוני, נתקבל בחיבה על-ידי חבריו הדתיים, אף שהיה טיפוס יוצא-דופן במחנה. בחזרו לברן תקף שבץ-הלב את הגבר בן ה-62, אב לשני בנים ובת, בן לאם זקנה החיה בירושלים.

המוהיקאני הראשון, האחרון והיחיד של המחנה הדתי בשירות-החוץ הגיש את כתב-האמנתו לאלוהים.

דת

כל נדרי

היועץ ("שוקה") שקד, 19, הוא צבר בעל מות חריף מאוד. עוד בבית-הספר העממי, ולאחר מכן התיכון, התמחה ב"תחביב מיוחד במינו: להציג בפני מוריו שאלות שקשה לענות עליהן.

שוקה אמנם לא חונך על ברכי דת ישראל דווקא, אך למרות זאת התעמק לא פעם בבעיות הדת, נכנס לשיבת הקרובה למקום מגוריו, כשבפיו שאלת-מלכות שהביאה במבוכה את תלמידי הישיבה.

גם עם גיוסו, לא נשתנה שוקה. לפני חודשים, השתוממו חבריו-ליחידה כאשר ביקש לפתע להצטרף לקבוצה של חיילים דתיים, שנסעו ליום עיון החיל-הדתי, ה"מאורגן על-ידי הרבנות הראשית.

כדי-נדרי או רק חלק. בסיום הכנס הציג שוקה לנואם שאלה שהעבירה רחש בקרב החיילים הדתיים. שאל שוקה: "ב"ערב יום-הכיפורים מתחלל כל חייל דתי את תפילת כל-נדרי, תפילה המבטלת את כל שבועותיו ונדריו של החייל". האם כולל ביטול זה גם את שבועת אמוניו של החייל לצה"ל?

הנואם נשאר פעור פה, אך מיד באה התשובה המזוהה: החייל הדתי אינו נשבע בשעת גיוסו, אלא רק מזהיר אמונים. אך שוקה לא ויתר: והחייל הבלתי-דתי, המשריף להקשות, האם במקרה שהתפלל כל-נדרי ביטל בכך שבועת אמוניו לצה"ל, והוא חייב להישבע שנית?

שוקה נשאר ללא תשובה מספקת. אך לא יוותר איש כמוהו. הוא שיגר מכתב-שאלה לשבועון הצבאי הדתי מחנייט, אך גם משם ניתנה עדיין רק תשובת שתוקה...

חיפה

שכר המצוה

ראש עיריית חיפה ידוע בדאגתו הרבה לצורכי בני-עירו. אין הוא חוסך לא מזמנו ולא מכספו, כדי לתת לאזרחי חיפה את ה"הרגשה שאכן כשמו כן הוא. אבא דואר ו"נאמן, שכדאי לילדים הטובים להצביע בעדו בבחירות הבאות.

גם כשהופיע באחד הימים במשרדו של חושי האזרח אהרון כ. קיבל אותו ראש-העיר ישוחח עמו כדבר אב עם בן. א.ן הודיע לראש-העיר כי נולד לו בן במ. טוב, התייעץ עמו על השם שיש ל-

הפנתחת במלים הארמיות, אשר תרגומן העברי הוא: "כל נדרי ואיסורי וקונמי ושבועותי וחזרי, שנדרתי ושאסרתי ו"שקיבלתי עלי ושבועתי, מיום הכיפורים הזה ועד ליום הכיפורים הבא, הבא עלינו לטובה, בטלות ומבטלות, לא שרירות ולא קיימות..." הנוסח הזה כולל שבועות אשר נשבעו בעבר והקיימות בתוקפן. לא פעם השתמשו שונאי ישראל בתפילה זו כדי להוכיח שאין להאמין לשבועתו של יהודי. לכן מצויין במפורש במחזור היהודי, בצדה של התפילה, כי הפיטור חל רק על שבועות שבין אדם למקום, לא שבין אדם לרעהו.

הוצאת הספרים המשפטית המרכזי החשפטי בע"מ.

יופה ניצל את ידיעותיו המשפטיות יפה. לפני כחצי שנה עלה למטוס בשדה התעופה לוד, הכתל משראלי, כשהוא משאיר אחריו עשרות בעלי חוב, בעלי אמצעים ועניים מרור דים. משטרת ישראל לא הצליחה לתפוס למרות כל מאמציה.

כיצד הגיעו המחאתיו ושטרותיו של העסקן הציבורי הורוביץ לידיו של יופה הרמאי הפרטי?

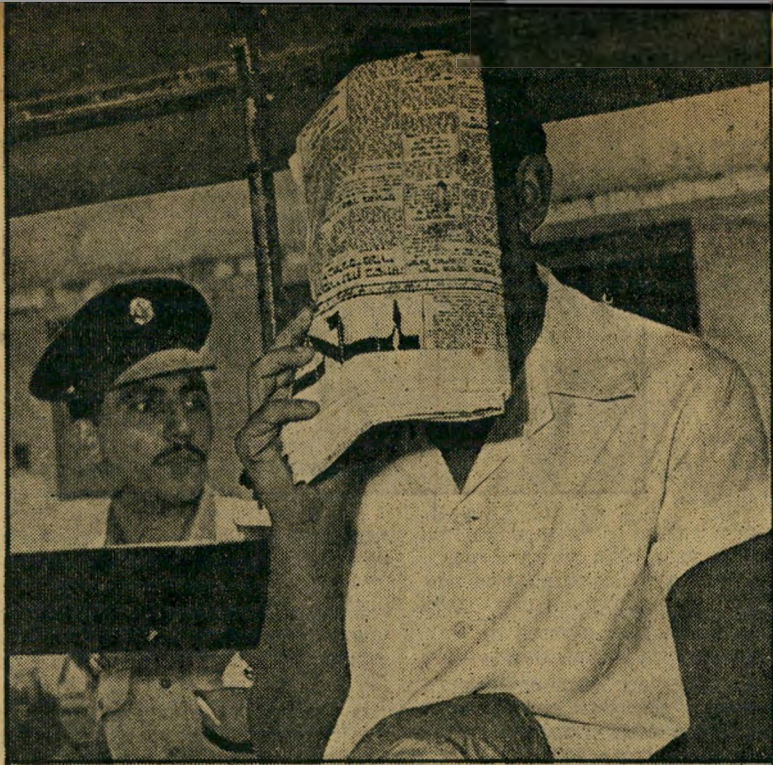
הסברו של הורוביץ: "פגשתי את יופה באחד הימים במשרד הנסיעות של עמנואל לבל. הוא הציע לי לקנות כמה ספרי-חוק, בשביל הארגון הצולמי. שלמתי לו 180 ל"י בציקים ובשטרות, ואחר-כך התברר לי שהוא זייף את השטרות והציקים בסכומים עצומים."

למרות מעשים פליליים אלה של יופה, שפגעו בשמו הטוב של הורוביץ, לא הת- לינו האחרון במשטרה.

★ ★ ★

תוכנית מיוחדת לצורכי האשה

סרגיי יופה הוא סיפור בפני עצמו. הוא נולד ברוסיה לפני יותר מארבעים שנה. הגיע יחד עם הוריו, משפחה אמידה, לבריטניה. משם עלה בשנת 1949 לישראל.

עתון הפוך. במכונית האסירים מנסה עורך-הדין זלמן גורביץ' להסתיר את פניו בעתון בוקר הפוך. למרות זאת, הצליח צלם העולם הזה לצלם את גורביץ' (ראה בעמוד הבא).

ק לעתים רחוקות מצליחה משרת ישראל להעלות ברשתה דגים שמינים כמו עור-הדין זלמן אורי גורביץ', סור-כנר הנסיעות עמנואל לבל ואנדרי גליק, והי-מנהל הכללי של הארגון העולמי של אסירי ונפגעי הנאצים ועורריהם. לואיס הורוביץ.

כי קבוצה זו עסקה בעסקאות בלתי חוקיות בממדים שאפשר רק לנחש אותם, והמגיעים אולי למאות אלפי לירות. אולם חשוב יותר מהפרטים הפליליים של הפשע, המרתקים כשלעצמם, הוא הרקע הכלכלי והחברתי שאיפשר את פריחתה של קבוצה זו.

רקע זה הוא המחייב לנתח פשעים אלה באריכות, כדי שאפשר יהיה לחשוף את מצב המשק המטפח עסקי-רמאות אגדתיים כאלה. בחודש שעבר הצליחה חולית המחלקה ה-פלילית של המטה הארצי, בפיקודו של מפקח ראשון יונה גילבין, לעצור את כל האר-בעה בבת אחת. היתה זו אחת הפעולות המוצלחות ביותר של השנה האחרונה. ש-גרשמו לזכות משרת-ישראל.

כי הפרקליט גורביץ' ועורריו, לבל ו-גליק, היו רק החוליה האמצעית בשרשרת של מעשי רמאות קטנים וגדולים, שמבצ-עיהם לא נתפסו ולא הועמדו לדין עד היום, ושהגדול בהם הצליח לברוח מהארץ ולהציל את עורו עוד לפני כחצי שנה. לואיס הורוביץ, שסיפורו האישי מתפרסם

דרכון מזויף? מטבע מזוהר? אשרת-כניסה לבראזיל? פנו אל -

הגנוב מגנוב בעיני

הסתבך מיד עם החוק, לאחר שהואשם ב-משטרה כחשוד בהוצאת 120 ל"י בטענות שוא מוכרות-הספרים האומללה הניה.

בבית-המשפט הורשע יופה, שהוא גרוש מאשתו הראשונה, נדון לששה חודשי מאסר. אולם הכשלוש הומני לא הרתיע את יופה בצאתו מבית-הסוהר. הוא הצליח לשכנע כמה בעלי-הון כי עסק בחו"ל בהוצאת ספי-רים, יסד יחד אתם את חברת והוצאת חוקי ומשפטי ישראל בע"מ, אחרי-כך את הו-צאת חוקים והלכות למעשה בע"מ.

עסקיו של יופה פרחו ושיגשגו למראית עין. הוא איגד את החברות שהקים תחת השם המשותף המרכזי המשפטי בע"מ, הוציא דו-שבועון משפטי בשם חוק ומשפט, שיתף בפעולותיו עשרות עורכי-דין, שופטים ו-שופטים עליונים. האיש שיצא רק לפני חו-דשים אחרים מבית-הסוהר הפך לבן-בית ו-איש-עסק אצל מרבית אנשי-החוק במדינה.

אולם מאחורי העסק המשגשג-כיכול לא עמד כלום. את הכספים שהרוויח לא השקיע יופה בעסקו, פתח בלי ידיעת שותפיו עס-קים אחרים. אחד מהם: עולמן, שותפות רשומה שמטרתה המוצהרת: "ארגון תוכנית מיוחדת לצורכי האשה."

הכסף נעלם מכל העסקים האלה באורח מסתורי. שותפיו של יופה התחילו לעקוב אחריו, שכרו בלשים וחוקרים מיוחדים כדי שישימו עין על השותף הוריו.

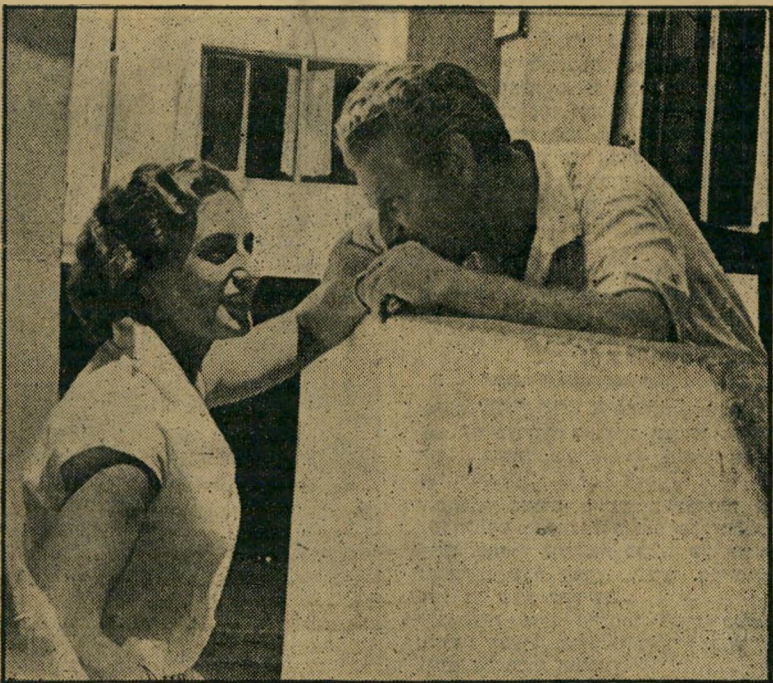
אולם יופה היה זריז מדי. בסוף 1955 מכר את דירתו המפוארת ברחוב אבן גביר-רול בתל-אביב, עבר לחור שכור ברמת-גן. אשתו ובתו יצאו לטיול לחו"ל. עד ששו-תפיו הבחילו במתרחש, עזב גם יופה את הארץ. למרות שהיה חייב אלפי לירות למס-ההכנסה ולמשרד-המשלה אחרים, רכבות לירות לאנשים פרטיים.

את הפתרון לתעלומת בריחתו של יופה, איש העסקים הוריו, סיפק עמנואל לבל, סוכן הנסיעות הוריו-לא-פחות. יופה סירד את נסיעתו, בדרכון מזויף כפי הנראה, ב-אמצעות לבל.

★ ★ ★

שוער וסוכר-נסיעות

עמנואל לבל עשה את צעדיו הראשונים בישראל כשוער בבית-מלון. לאחר ש-

נשיקת יד. עמנואל לבל, בעל משרד-הנסיעות מונדיאל, מנשק את ידה של ידידתו, שבאה לבקרו בבית המשפט בתל-אביב. אשתו של לבל, אב לשני ילדים, לא באה לפגשו. התמונה צולמה כשבוע ימים לפני שלבל ניסה לשלוח יד בנפשו בעזרת גלולות-שינה.

"הסכמתי להחזיר לה את הכסף", הסביר הורוביץ לחוקרי העולם הזה, "אבל היא פתה בכל זאת למשטרה. משום כך לא החזרתי לה יותר מ-450 ל"י."

שני אורחים אחרים, הטוענים לכספם מ-לואיס הורוביץ, הם הנריק אילביץ, סוכן נירות ערך וכנימין שליפקא, בעל תחנה למכירת סולר. שניהם מחזיקים בידם המ-חאות בנקאיות ושטרות, חתומים בידי לואיס הורוביץ. אולם שניהם אינם, ולא היו מ-עולם, חברי הארגון העולמי של הורוביץ. את ההסבר לקשרים המסחריים בין איל-ביץ' ושליפקא לבין הורוביץ מספקת חולית קשר אחרת בחבורה גורביץ'-הורוביץ-לבל. חולית זו: סרגיי יופה, לשעבר בעל

קבלת הפיצויים המגיעים לה. את הכסף לוותה המלצרית חסרת-האמצעים מיידיים ומבנקים שונים.

★ ★ ★

ציקים מזויפים וספרי-חוק

"יכיתי כמה חודשים", מספרת סימה קוכמן, "עד שגודע לי שהורוביץ נסע לגרמניה. כתבתי אליו ודרשתי ממנו את הכסף בחזרה. הוא לא ענה לי."

כשחזר הורוביץ, פגשה אותו קוכמן בקפה רומא בתל-אביב. היא ערכה שעוריה ב-בית-הקפה, שהסתיימה בכך שהורוביץ הסכים להשתיק את הענין, להחזיר לה את כספה.

בעמודים הבאים, עלי-סמך העקרון הנקוט בידי מערכת העולם הזה לתת גם לנושאי חקירותיה לטעון את טענותיהם, הוא הדמות המענינת והססגונית ביותר בחבורה כולה, ששאר חבריה יעמדו לדין בבית משפט ה-שלום בתל-אביב, בתחילת השנה הבאה.

★ ★ ★

כמעט חברי-כנסת

היכרותו של לואיס הורוביץ עם משרת-ישראל החלה כבר בשנת 1950, כשנידת המשטרה הוועקה לרחוב נסיציונה מס' 5, תל-אביב, לדירתה של הלה יוסף.

הלה האשימה את לואיס הורוביץ, ידידה, בהתפרצות לדירתה ובגניבת חפציה. הורוביץ נעצר, הובא לחקירה מוקדמת, אולם לא הועמד לדין בבית-המשפט המחוזי. כי ה-יועץ המשפטי ביטל את גליון האישום אחרי שהלה יוסף, העדה הראשית, עזבה את ישראל, הגירה לאוסטרליה.

פעם שניה נחקר הורוביץ במשטרה אחרי הבחירות לכנסת השניה. בתור המועמד ה-ראשון ברשימת העולים החדשים והחיליים המשוחררים (שלא זכתה אף לציר אחד) קיבל הורוביץ יחד עם שאר ראשי הרשימה 7.5 טון נייר, מכר אותו, לדברי המשטרה, בשוק השחור. אולם בבית-המשפט זוכה הורוביץ מחוסר הוכחות מספיקות לאשמתו. רק לאחר שנכשל בתוכניותיו הפוליטיות הגדולות כמועמד לכנסת, החל הורוביץ ב-תכנון משימות קטנות יותר. הארגון ה-עולמי של אסירי ונפגעי הנאצים, שהוקם בעזרת מרכז מפא"י, היה אחד מהם.

ארגון של זכאים לפיצויים הוא מקור לא-אכזב להכנסות כשרות ובלתי-כשרות. הו-רוביץ ידע את זאת היטב. בתל-אביב נמ-צאים עתה כמה עשרות אסירים לשעבר, הטוענים שהורוביץ לקח את כספם, הבטיח תמורת סכומים שונים לזרו את תהליך מתן הפיצויים המגיעים להם, לא מילא את הב-טחתו, ולא החזיר את הכסף שקיבל מהם על החשבון עד היום.

אחת הקרבנות היתה סימה קוכמן, ילידת פולין, מלצרית בקפה פוק בתל-אביב. היא שילמה להורוביץ 1000 ל"י, תמורת הב-טחה לערוך בשבילה סידורים מיוחדים ל-

שהקים אנגנון עולמי מסועף דמיאני

עד במשפט של גורביץ ושותי

סיפורו של מחוסר כל „אינני

מאת לואיס חורוביץ.

התוכנית. שלחו אלי שליח אחר שליח, הבטיחו לי עבודה בכל מוסד שארצה. בסוף הייתי מוכרח לחרו. מכרתי להסתדרות את הלשכה ברמת-גן ב-1000 ל"י, וסגרתי את המשרד בתל-אביב. את השותף שלי מר קנר, סדרה הלשכה הכללית בתפקיד אחראי במחסן המשביר המרכזי ברחוב בוטרוס ביפו. יחד עם המשרדים לקחה הלשכה הכללית גם את כל תוכניותי. אחת מהן: הקמת תא"י טלפון ואשנים למכירת בולים ברחובות המרכזיים, לשיקום קשישים ונכים. היפנו אותי למשה קטרון, מזכיר מפא"י במחוז תל-אביב. „הוא ישבץ אותך במערכת הבחירות לכנסת השלישית“, הסבירו לי אלה שניהלו איתי את המשא והמתן לחיסול לשכת העבודה הבלתי-מפלגתית.

★ ★ ★

מפא"י מצאה פתרון

קטרון קיבל אותי בסבר פנים יפות. הוא שוחח אתי ארוכות כיצד אפשר יהיה לנצל אותי בצורה היעילה ביותר להצלחתה של מערכת הבחירות לכנסת, בכל צורה ואפשרות שהיא.

לבסוף הוחלט להקים ארגון ציבורי חדש: ארגון אסירי הנאצים. באותו זמן, חקק בית-הנבחרים הגרמני את חוק הפיצויים החדש לאסירים יהודים ואחרים, שהנאצים הושיבו אותם בתקופת שלטונם במחנות-ריכוז ומחנות-עבודה. קטרון הסביר לי שלמפא"י תוכל לצמצם תועלת מעשית רבה מאד מן העבודה שכל עניני הפיצויים מגרמניה, לאסירי הנאצים, ירוכזו במשרדי מרכז מפא"י.

קיבלתי משרד ומזכירה, והתחלתי לעבוד. תכננתי הכל בקנה-מידה גדול. התקשרתי מיד עם הארגונים העולמיים האחרים, המקבילים בתפקידיהם לארגון החדש שלנו, וביקשתי לתאם איתם פעולה. פניתי לראש ממשלת צרפת באותה תקופה, פיאר מנדס-פראנס, גם הוא יושב-ראש ארגון של אסירי הנאצים בצרפת, והומנתי אותו לבוא לישראל.

קטרון היה מרוצה מאד. הוא הבין, בצדק, כי הפעולה הענפה תמצא הד בקרב האסירים לשעבר הנמצאים עתה בישראל, שידעו להעריך נכונה את הפעילות החיונית של הארגון בחסות מפא"י.

לאט לאט קיבלה הפעולה אופי ארצי. בחיפה, בתל-אביב ובירושלים היו כבר אותה שעה משרדים קטנים שעסקו בכספי הפיצויים. נתנו להם להבין כי מוטב להם להתאחד איתנו, והם פעלו בעקבות הרמזים שלנו. העבודה ברחוב הירקון אשר בתל-אביב, היה בה די משקל כדי להמריץ באופן רב ביותר את פקיד די הסוכנות להגביר את קצב הפעולות לי מען האסירים-לשעבר, שהתנהלו עד אותה תקופה בעצלתיים. במקום 15 אלף ל"י ש- הקציבה הסוכנות עד אז לפעולה זו, פסץ סעיף התקציב בכת אחת לכמעט 30 אלף. כל זה נמשך עד אחרי הבחירות. שבועי שבועיים אחרי הבחירות נפסקו כל הפעו- לות בכת אחת. אני הייתי בעד עניני ה- אסירים-לשעבר, וקטרון היה בעד עניני ה- מפלגה. עזבתי את מפא"י ועברתי למשרד שכור בבניין הצירות ההונגרית, בשדרות- רוטשילד 33 בתל-אביב.

★ ★ ★

מה מותר למשה שרת?

במשרד החדש התחלתי לארגן מחדש את פעולות הארגון, שנקרא אז בשם ארגון עולמי של אסירי ונפגעי הנאצים ועוזריהם.

פתחתי סניפים בירושלים ובחיפה והת- קשרתי עם הארגונים האחים בכל רחבי ה- עולם. פתחנו בהרשמה כללית של האסירים והנפגעים בכל הארץ, וגבינו דמי-הרשמה מכל מי שבא להירשם.

במחצית 1956 החלטתי לצאת לגרמניה, על-מנת לפעול בעצמי לשיחרור כספי-הפי- צויים של חברי האירגון. כבר קודם לכן הודעתי ברבים כי ממשלת-

7 פני שמונה שנים ערך המרשאל יוסף ברודיטו, נשיא יוגוסלאביה, טיהור כללי בארצו. הוא הכריז על שורה ארוכה של אנשים כ„מרגלים אמריקאיים“. באותה רשימה היה גם שמי: לואיס חורוביץ.

מרגלים אמריקאיים אינם רצויים ביוגוסלאביה. אחרי 22 חודשי מעצר, שוחררתי והחלטתי לעלות לישראל. עשיתי את הכל בכוחות עצמי: הוצאות הנסיעה מיוגוסלאביה לחיפה, הימים הראשונים במולדתי החדשה — הכל על חשבוני, מבלי לקבל אפילו פרוטה אחת מהסוכנות היהודית.

בשנותי הראשונות בישראל היה מצבי קשה מאד. התפרנסתי בדוחק רב מכל מיני עבודות זמניות, וסבלתי לעיתים קרובות חרפת-רעב. החלטתי שאם בין כריוכך אין גותנים לי עבודה ומשום כך אני רעב תמיד, מוטב שאכריז על שביתת-רעב ארוכה, כדי לאלץ את המוסדות המוסמכים לתת לי עבודה.

בשבוע השני של שביתת-הרעב, שפורסמה בהרחבה רבה בכל העיתונים, נלקחתי באמ- בולנס לבית-החולים הדסה בתל-אביב. לשם באו נציגי הסוכנות ושיכנעו אותי להפסיק את השביתה: הם הבטיחו לי שיכון ועבודה.

כשהפסקתי את השביתה, קיבלתי שיכון בשכונת סלמה, צריף ב', מספר 115. שוב לא היתה לי עבודה קבועה. לא הייתי חבר מפא"י וגם לא חבר ההסתדרות. במשך השנים המעטות שהייתי בישראל, הבנתי כי בלי שתי סגולות חשובות אלו, לא אקבל עבודה לעולם.

החלטתי לעשות משהו כדי לשנות את המצב הנוכחי, בשביל עצמי ובשביל כל האחרים הנמצאים במצבי.

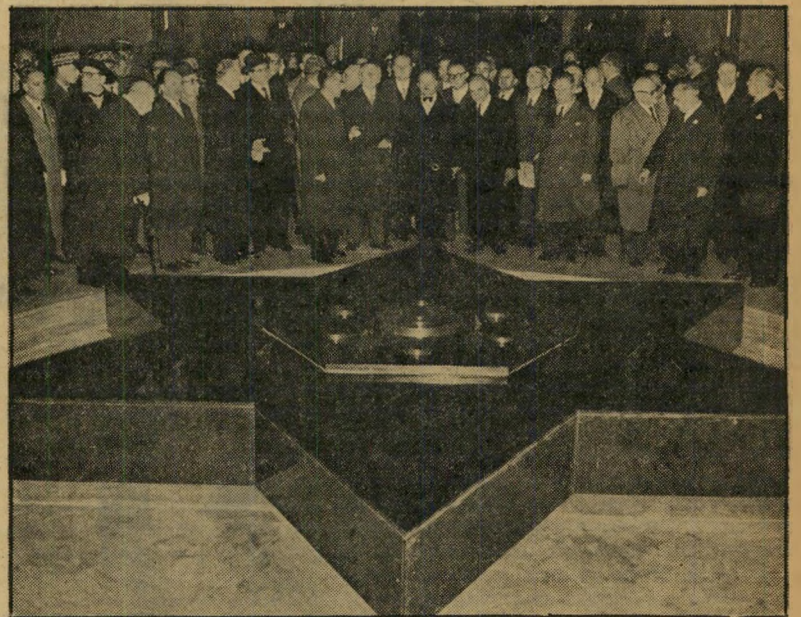
★ ★ ★

לשכה לכל

בשנת 1953 הקמתי את לשכת-העבודה הבלתי-מפלגתית ברחוב הרצל 16 בתל-אביב. בפרסמתי, במודעות גדולות בעיתונים ועל לוחות-המודעות, כי בלשכת-העבודה שלי תינתן עבודה לכל מי שיבוא להירשם במשרדנו. כל מי שבא, נרשם בכרטיסיה וקיבל את העבודה המתאימה לו, בלי כל הפליה מפלגתית, גזעית או אחרת.

לאחר הצלחתה בתל-אביב, פתחתי סניף ברמת-גן. בעתונים הופיעו כל מיני כתבות השמצה נגדי, אבל הצלחתה של הלשכה הבלתי-מפלגתית היתה מובטחת.

ההסתדרות החלה לאיים עלי. אמרו לי שהחליטו לחסל אותי, ושמוטב שאחזק על כל

היהודי האלמוני. בסכס גילוי הלוט מעל מצבת היהודי האלמוני בפאריס, הצטלם הורר- ביץ (בשורה השלישית משמאל) עם מנהיגי הקהילות במערב ובמזרח אירופה ובארצות-הברית.

רות כניסה לארצות אליהם רצו הסוחרים לנסוע או להגר. עבור כספם היו לקוחות מונדיאל מקבלים כתובת של סוחרים בחוץ- לארץ, אצלם היו צריכים לקבל את תמורת כספם הישראלי במטבע מקומי. אולם כש- הגיעו הלקוחות לשם הוברר להם כי נפלו בפח: האנשים שאח כתובותיהם כביכול מסרו להם לבל, גליק וגורביץ, לא היו קיימים כלל.

לבל וגליק היו בטוחים בהצלחתם. הם סברו, בצדק, כי אנשים הרוצים להעביר כסף בדרכים בלתי-חוקיות, לא יתלוננו על-כך במשטרה, אפילו אם ירומו. הם צדקו: הקר- בנות לא העזו להתלונן במשטרה, ניסו ל- הסתור עם הרמאים באמצעות משפטי-ביר- ררות פרטי. בין השאר קנו לבל וגליק מגיאורג קני-

את כספם לחוץ-לארץ, היו פונים לבלב ו- גליק, מסדרים את עסקיהם הבלתי-חוקיים באמצעות פרקליט המשרד, עורך-הדין זלמן אורי גורביץ, שעוב כינתיים גם הוא את העבודה במס-המותרות, החליט להתעשר ב- מהירות האפשרית. אלא שגורביץ לא עזב את עבודתו במס- המותרות מרצונו הטוב. תיקו האישי ב- שירות הממשלה מספר על חשדות שנת- עוררו נגדו על קבלת-שוחד במסגרת תפקידו. בבית-המשפט זוכה גורביץ, אך אחרי ה- פרשה העגומה החליט לפתוח משרד עצמאי משלו.

גורביץ היה ממונה על ניסוח ההסכמים, ועל הסכומים שלקוחות מונדיאל היו מש- לשים אצלו לפקודת גליק ולבל. השנים היו מטפלים בסידור הניירות, דואגים לאשר

בשנת 1949 עלה מרומניה, ארץ מולדתו, להתקבל לעבודה במלון אטנטיק. שירת מאוחר יותר כפקיד במשרדי מס-המותרות, שם הכיר את זלמן אורי גורביץ, היועץ המשפטי של המשרד.

לפני כשנתיים, לאחר שעזב את עבודתו הממשלתית, החליט לבל להיות עצמאי, הפך יחד עם המלצר לשעבר אנדריי גליק לסיכנ- נסיעות.

ברבות הימים פתחו לבל וגליק משרד לעצמם, ברחוב יהודה הלוי 33 בתל-אביב. הם כינו אותו בשם המצלצל מונדיאל, החלו אוספים לקוחות, לשרתם בענף הנסיעות לחוץ-לארץ.

עד מהרה הפך מונדיאל לשם דבר בתל- אביב. סוחרים ואזרחים-סתם, שרצו להעביר

הדמיאני

הפרקליט

גורביץ מחיך כשהוא מובל למעצר. במשך תקופה ארוכה אסר השופט לפרסם את שמו ותמונתו

המנהל והרב. בפאריס נפגש הורוביץ עם הרב שלייפר המנוח, רבה הראשי של ברית המועצות. לאחר מותו של שלייפר, האשים הורוביץ את הרוסים בהרעלת הרב רבי'ההשפעה.

לו את היעדרו והשתלטו על המשרד. הם הצליחו גם לערער את חיי-המשפחה שלי, ולהניע את אשתי להתגרש ממני.

פניתי למשטרה. הודעתי כי אני יכול להוכיח כי חברי האירגון, שרצו להשתלט על העניינים ולסלק אותי, הציעו לאשתי מכתבים מבחורות גרמניות, שהגיעו כביכול על שמי לפי כתובת המשרד. הם הציעו לה זאת תמורת כסף.

המשטרה סירבה להתערב. עורך-דיני קיבל הודעה כי "אין בתלונת מר הורוביץ משום ענין ציבורי".

הייתי צריך לארגן הכל מחדש. באחד הימים פגשתי את עמנואל לבל, לשעבר פקיד במס'מותרות. הוא סיפר לי כי הקים משרד נסיעות בשם מונדיאל, ברחוב יהודה הלוי, וכי הוא מסכים שאשתמש במשרדו להקמת האירגון מחדש. תמורת זאת הייתי צריך לענות על קריאת הטלפונים במשרד.

כבר בימים הראשונים שעבדתי במונדיאל ראיתי שלבל ושותפו, אנדרי גליק, עוסקים בכל מיני עסקות מוזרות. אחריכך שמעתי שהנהגה שם כביכול מסחר בלתי-פוסק בהם. האות תיירים, שנקנו ונמכרו בשערים מופקעים, באשרות לבראזיל ולקנדה, ובספסופרטים מכל הסוגים.

כל העניינים האלה לא נגעו לי באופן ישיר. אני רק השתמשתי בטלפון במשרדם של לבל וגליק, ולא השתתפתי בעסקי התיירות.

★ ★ ★

שש מכוניות בתעודה אחת

באחד הימים, לפני כחודשיים, הגיעה מעטפה מבוילת בבולים מערב-גרמניים לכתובתי בתל-אביב. בתוך המעטפה מצאתי תעודת-משלוח של שש מכוניות פולקס-ווגן באחת מאוניות צים. שנשלחו כנראה מגרמניה לישראל.

לא ידעתי ממי באו המכוניות ופניתי לבל, שיפנה אותי לעורך-דין טוב, שיטפל במכירת המכוניות. הוא נתן לי את כתובתו של זלמן אורי גורביץ, משדורת רוטשילד 20, תל-אביב.

באותו יום בו קיבלתי את תעודת-המשלוח, נסעתי לחולון באחת ממכוניות סקטי כרמל. ליד הנהג ישב עוד בן-אדם, ושניהם שוחחו באידיש על עסקי מכוניות. התערבתי בשיחה וסיפרתי להם שיש ברשותי שש מכוניות פולקסווגן, ואני מעוניין למכור אותן.

חברו של הנהג נראה מעוניין. הוא לקח ממני את מספר הטלפון של המשרד, התקשר אתי למחרת היום והודיע כי יש לו לקוח. נדברנו להיפגש במשרדו של עורך-הדין גורביץ.

הפגישה נערכה למחרת היום. הלקוח היה יונה היפש, סוחר מכוניות ובעל מוסך ברחוב סלמה בתל-אביב. הגענו לעמק השדה וסיכמנו, יחד עם שותפו של היפש, סולה רוטמן, שמחיר כל מכונית יהיה 6200 ל"י, ושאת 6200 הל"י הראשונים יפקיד היפש אצל גורביץ, תמורת תעודת-המשלוח שאני אפקיד אצלו.

אחרי הפגישה חיכיתי למכוניות שתגיענה מגרמניה המערבית. באחד הימים לצלל הטלפון במשרדי וזלמן גורביץ ביקש אותי לבוא מיד למשרדו. מצאתי שם שלושה קצינים: יונה גילבין, אטלס ובלום. נאסרתי יחד עם גורביץ וגלקתי למטה הארצי.

הקצין הופשטטר חקר אותי. "אם לא תספר הכל, נחזיק אותך כאן עד שיגדל לך עשב על הדייג", הסביר לי הופשטטר.

אחרי כמה ימים של מעצר סבלתי מהתקפת-לב. כששיחררו אותי, שמעתי לראשונה שמאשימים אותי ביוף תעודת-המשלוח של המכוניות, ושגורביץ קיבל גם מאנשים אחרים כסף על-סמך תעודת משלוח זו.

אני עצמי נשאאתי עכשיו באותו מצב בו הייתי כשהכרזתי על שביתת-הרעב בשנת 1950 - אין לי עבודה ואין לי מה לאכול.

גורביץ ניסה גם למכור את אותן המכוניות פעם נוספת, הפעם בלי הסכמתו וידיעתו של שותפו בעיסקה הקודמת, הורוביץ, ל" מתחכים שחילי וכך.

שבוע לאחר חתימת ההסכם בין מתחכי המכוניות לגורביץ והורוביץ החליטו היפש ורוטמן לפנות לחברת צים, לברר מתי תבואנה המכוניות הרשומות בתעודת-המשלוח. הם נדהמו לשמוע כי העתק מתעודה כזו אינו נמצא כלל ברשות החברה. התעודה היתה מזויפת.

היפש מיהר למשטרה. חוקרי המחלקה הפלילית במטה הארצי לא הופתעו לשמוע את תלונתו. הם עקבו אחרי גורביץ וחבורתו רחו כבר חודשים אחדים, וכלו עכשיו לעצור את כולם על סמך תלונתו של היפש. בחקירה

ישראל עושה כל אשר ביכולתה על-מנת למנוע את תשלום הפיצויים לאסירים לשעבר החיים בישראל.

בגרמניה התקבלתי בכל הכבוד הראוי למנהל כללי של הארגון העולמי. הוזמנתי להרצות בשאלת כספי-הפיצויים בתחנת-השידור של מינכן והצהרתי: "משה שרת ונחום גולדמן לא היו במחנות-ריכוז אפילו יום אחד. משנת 1933 עד לשנת 1945 לא היתה קיימת מדינת ישראל. מי ייפה את כוחם של שני אלה לערוך חוזה עם גרמניה, על חשבון דמנו, ולקחת כסף בשמנו?"

בברלין נפגשתי עם שר-האוצר המערב-גרמני. הוא הצהיר באוזני כי גרמניה המערבית שילמה את דמי-הפיצויים לממשלת-ישראל. הסברתי לו, שאנחנו, אסירי הנאצים לשעבר בישראל, לא קיבלנו אפילו פרוטה אחת. הוא הופתע מאד לשמוע זאת.

את סוף הביקור בגרמניה המערבית ניצלתי להקמת סניף לאירגון בברלין. שכרתי משרד ברחוב ליצנבורג 7, והתחלתי להפעיל את הסניף.

לגרמניה הגיעו אלי גם עתונים מישראל. הם כתבו שהשמצתי את ממשלת-ישראל בגרמניה המערבית, וכי הממשלה הישראלית תעמיד אותי על-כך לדין, לכששוב לישראל. שמחתי על-כך מאד. רציתי שיגישו נגדי משפט על-מנת שאוכל להוכיח את דברי. מובן שלא הגישו.

★ ★ ★

הזמנה לפאריס

כשחזרתי לישראל הודעתי מיד לשר-החוץ, משה שרת, על חזרתי. רציתי שהוא יעמיד אותי למשפט.

בשדורת רוטשילד 33 לא מצאתי את המשרד שלי. פרופסור ליכטיין, שעזר לי בהקמת האירגון, השכיר בהעזרי את החדר, והעביר את המשרד לחדר קטן אחר.

הקמתי את הכל מחדש. עכשיו כבר ידעתי בדיוק כיצד אני צריך לפעול, לאחר שקיבלתי את ההנחיות ממשרד-הפיצויים המערב-גרמני. פתחתי סניסים בחינה, בפאריס ובברלין, והמשכתי בהרשמת חברים לארגון.

באוגוסט קיבלתי את הזמנת הוועד העולמי להקמת המצבה לזכר הקדוש היהודי האלמוני לבוא לצרפת, לסכם גילוי הלזט מעל המצבה, ולהשתתף בכינוס הבינלאומי שיערך בהזדמנות זו.

בדיוק באותו זמן, פנה אלי בתל-אביב מר לאיוש רוט, מזכיר אירגון עובדי מחנות עבודת-פרץ לשעבר בהונגריה, והציע לי לשתף פעולה עם ארגונו בקבלת כספי הפיצויים. בפאריס היינו צריכים להיפגש עם ד"ר האוש כדי לקבל את כספי הפיצויים. נשיא ארגון מקביל בהונגריה, כדי לתאם את הפעולה לקבלת כספי הפיצויים.

בתחילת אוקטובר 1956 יצאתי באל-על לפאריס, להשתתף בטכס הסרת הלזט. התאכסנתי במלון פרמייר דה'סרבייה. אחד המלונות המפוארים ביותר בפאריס.

★ ★ ★

הזוואה להונגריה

כבועיים לאחר המכס פרץ מיבצע סיני. אני נשאאתי בפאריס והמראתי בתחילת נובמבר לבריטניה, כדי לבקר את בתי.

מלונדון חזרתי לפאריס ומשם לברלין המערבית. ביקרתי בסינאט המערב-גרמני, וחזרתי שם על טענותי הקודמות נגד ממשלת-ישראל, המעכבת את כספי הפיצויים לאסירים-לשעבר.

נפגשתי עם כמה אנשי-חוק גרמנים, שהציעו לי לבקש צו-מניעה ועיקול על השילומים מגרמניה המערבית לממשלת-ישראל.

בדיוק באותם הימים פרץ המרד בהונגריה. יצאתי לחינה ופגשתי שם את ד"ר יהודה שפיגל, המנהל הכללי של משרד הדתות, ואת יוסף ימבור, חבר מועצת עיריית תל-אביב מטעם מפ"ם. הם סיפרו לי על המצב בהונגריה, והציעו לי לנסות להיכנס לבודפשט על-מנת לשכנע את היהודים לעלות לישראל.

התחלתי לעסוק בנסיגות להיכנס להונגריה. ידעתי שההונגרים נמצאים במצב קשה ושממשלת הונגריה, לאחר כשלון המרד, צמאה לכל מקור של כסף רב, הממשלה היתה מוכנה לעשות הכל על-מנת לקבל הלוואות

לזמן ארוך. פניתי לנציגים ההונגריים ב" חינה, והיצעתי להם לתוך במתן הלוואה של 125 אלף דולאר לממשלת הונגריה.

הנציגות ההונגרית בחינה התקשרה עם בודפשט. לאחר ארבעה שבועות הגיעה הז' חיוה על שמי. בסוף פברואר הגעתי לבירה ההונגרית והתאכסנתי במלון דונא, על חשבון ממשלת הונגריה העממית.

התקשרתי עם כל המוסדות היהודיים ב" הונגריה. קיבלתי עשרות הזמנות לביקורים ובכל מקום שבאתי אליהם, הרציתי על מדינת-ישראל וניסיתי לשכנע את היהודים לעלות למדינת ישראל.

הצירות הישראלית בהונגריה הזהירה אותי כי אני עלול להיאסר. אבל ההונגרים רצו מאד בהלוואה, והם היו מוכנים להעלים עין מכל מה שעשיתי.

במשך כל הזמן עמדתי בקשר מתמיד עם מר יאנוש פורקוש, מנהל המחלקה המשפ' טית של הבנק הלאומי ההונגרי בקשר ל" פיצויים. המשכתי במיזם להלוואה בשמו של גולדמן, בנקאי וייצואן יהודי מחינה, אבל מובן שלא יצא מזה כלום.

★ ★ ★

מכתבים מבחורות גרמניות

הזרתי לישראל. שוב מצאתי אי-סדרים במשרד שלי. חברי האירגון ניצו

טור, עולה מהונגריה, את דרכונו, מכרו אותו, לאחר זיוף מתאים, למרטין וינברגר, לשעבר בעל בית-החרושת לגלידה פלורידה. הנאשם עתה יחד אתם בקשירת קשר להפצת מיסמך כוזב.

★ ★ ★

תעודות מזויפות

עיסקה שש מכוניות גרמניות הביאה את החבורה אל בית-הסוהר. הורוביץ הביא תעודת-משלוח, בה נאמר כי שש מכוניות פולקסווגן, נשלחו על שמו מגרמניה לישראל. לטענת המשטרה זיף גליק את התעודה. גורביץ ערך את ההסכמים, קיבל את הכסף מסוחר-המכוניות היפש ורוטמן, שהתחייבו לקנות כל מכונית ב-6200 ל"י.

★ ★ ★

הלקוח. מרטין וינברגר, בעל בית החרושת פלורידה, מואשם בניסיון להביח רחוק כסף לשוץ-לארץ בעזרת גורביץ.

ספורט

כדורגל

פירצה קוראת לגנב

איש לא תרם תרומה כה נכבדה להרמת קרנו המוסרית של הכדורגל הישראלי כמו הר"ר יוסף מיכאל לאם. שופט בית'הדין המחוזי, הנחשב משום מה לייקה טיפוס, אף שהוא למעשה יליד'גליציה, הוא עורך בטאון עולי מרכז'אירופה וגם נשיא ההת'אחדות הישראלית לכדורגל, כיהן כיושב'ראש ועדת'החקיקה המיוחדת לחקר שערורי'ות ליגה א'.

אם מצאה ועדת חקירה זו את רוב ההאשמות שהוטחו נגד הקבוצות ככוננות, גינתה אותן בחריפות והענישה את האחראים לשחיתות, למרות הלחץ שהופעל עליה מכוחנים שונים, היה זה בעיקר הודות לאישיותו, ליושרו ולא'ימנעו'הפנים של הר"ר לאם.

דוקא משום'כך, נראית החלטת אחרת של הר"ר לאם, במסגרת תפקידו כנשיא ההת'אחדות, שנתקבלה השבוע, תמונה ומוורה. הר"ר לאם היה צריך להחליט ולקבוע הלכות בפרשת אגודת בני'יהודה (העולם הזה 1031).

ציר הקמנים. כדורגלני בני'יהודה סירבו לשנות את שם אגודתם להפועל בני'יהודה, אחרי שמרכז הפועל הפיר את ההבטחות שנתן להם. אולם בינתיים כבר הכריזה ההתאחדות לכדורגל על שינוי השם, ומרכז הפועל התנגד לחרטתם של אנשי בני'יהודה, שהתפלגו לשני פלגים שונים.

השבוע הוציא הר"ר לאם את מסקנותיו. אמנם סירב לדון במקרה זה כפרט, אולם קבע נוהל כללי למקרים מעין אלה, שיהפוך לחוק ההתאחדות. לפי מסקנותיו, רשאית כל קבוצה לשנות את שמה ברוב רגיל בהצבעה של חבריה. הצבעה זו טעונה אישור של האסיפה הכללית של האגודה, ברוב של שני שלישים. כדורגלנים אשר לא יסכימו לשינוי השם, פסק לאם, יהיו חופשיים להיכנס לאגודה אחרת, ללא הסגרה.

מאחורי החלטות אלה, הנראות דמוק'רטיות מאוד, מסתתרת כנראה לקימתן של אגודות הספורט הבלתי'תלויות, וכן הא'גודות התלויות החלשות. עד כה היה נהוג כי כל קבוצה המשנה את שמה, תיח'שב לקבוצה חדשה, תתחיל את דרכה מהאחרונה בליגות. סיג זה היה מכשול בדרך השתלטותן של האגודות הגדולות על הקטנות.

לפי מסקנותיו של הר"ר לאם, הוסר מכשול זה, נפרצה מחדש הפירצה הקוראת למפלגב — מרכזי האגודות המפלגתיות, המבקשים להשתלט בכל האמצעים על ה'אגודות הקטנות ובלעם.

באם לא תיסתם פירצה זו, הרי פירושן של הלכות חדשות אלה — תחילת הקץ לספורט הטהור והבלתי'תלוי בישראל.

במסלול

תגמול למקונח

קבוצת הכדורגל של הפועל תל'אביב, ביקשה לקחת עמה למסעה לאירופה, בשבוע הבא, שניים משחקני מכבי תל'אביב — אברהם בנדורי ויהושע גלור. לאברהם בנדורי, הנמצא לאחרונה בכוש'ר גבוה, אינו נוסל מכשרם של שני השוערים של הנבחרת הלאומית חוזרוב'ח סוקר, תוקן בכך עזל גדול שנעשה לו בשנה האחרונה, כשלא הורכב בשום נבחרת ולא נסע מחוץ לגבולות הארץ. שיע גלור, לא ייצא כנראה למסע, מסיבות משפחתיות, מאחר שאשתו נמצאת בחודשים האחרונים להריונה. . . . **אליעזר שפיגל,** מאמנה החדש של קבוצת הפועל פתח'תקה, העומדת גם היא לצאת למסע'מישחקים ממושך לאירופה ו'למזרח הרחוק, לא יסע עם קבוצתו. שפיגל יוצא לאנגליה, לקורס השתלמות למאמני כדורגל, שיימשך שלושה חודשים. . . . **אזרחים ישראליים** אשר ירצו לראות את נבחרת ישראל במישחקיה, במסגרת מישחקי'הגמר של הגביע'העולמי בכדורגל בשטוקהולם, שבדיה, יכולים כבר עכשיו להזמין כרטיסים למישחקים, שיערכו ב'יולי 1958. מחיר כרטיס'עמידה לשבעה מישחקים הוא 35 ל"י, ומחירי כרטיסי הישיבה הם 55 ל"י עד 115 ל"י. . . . **מישחקי המבחן** של קבוצות ליגה א' לעליה לליגה הלאומית יחלו בסוף חודש זה, ימשכו שבעה שבועות רצופים. מכבי רחובות והפועל כפר'סבא עדיין עומדים כמריים, מסרבים להשתתף במישחקים אלה.

ספרים

מקור

האיש אנהיים

ספרים בפרץ (מאת זאב כחל, הוצאת המתמיד, 316 עמודים) — הוא ספר זכרונות מלחמתיים, שנכתב מטרת ראייה מפוכה, בן עשר שנים. מעלה הזכרונות: מהגוס יורדי שאירגן בתקופת המלחמה מרד בפלוגת עובדי כפייה צרפתיים, נאסר על'ידי הנאצים, נמלט מצרפת לספרד, הגיע לאחר המלחמה לארץ, נשלח לעבוד במפעל החשמל ב'נהריים.

כאן חיכתה לכלל ההרפתקה הגדולה ב'יור של חייו. בראשית 1948, עת השתוללו הקרבות בכל הארץ, שרר עדיין בנהריים, אשר שכנה על אדמה ירדנית, שקט יחסי. מנהלי המפעל המקומיים והמנהל הראשי של חברת'החשמל, אברהם רוטנברג, קיימו מעג מתמיד עם ממשלת ירדן, השתדלו ל'הבטיח את שלמות תחנת הכוח ועובדיה. ב'27 לאפריל 1948 הציבו הירדנים תור'תחים על אדמת נהריים, החלו להפגין את קבוצת גשר. עובדי המפעל ביקשו לבוא לעזרת המותקפים. אולם הוראות חמורות שהגיעו מחיפה חייבו אותם לשמור על ג'י'טראליות. כתב כחל במרירות: "מי אנו פה? מה תפקידנו? קשה לשבת בשעה זו על הכסא ולכתוב את השעונים..."

אולם מיד בעיקבות המרירות בא ניסיון ההתנחמות: "ובכל זאת, קול טמיר לחש לי כי לא הכדורים בלבד קובעים את גורל הקרב. ידעתי שגורע גם לי תפקיד, אלא ש'טרם יכולתי לדעת מהו..."

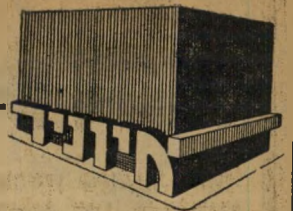
גולדה ו'עבדאללה. הקול הטמיר דיבר אמת. לא הכדורים לבדם הכריעו בקרב. כאשר עמדה קבוצת גשר על סף הכניעה, התקשרו רוטנברג ומנהל מפעל נהריים עם המלך עבדאללה וראש ממשלת ירדן דאז, תופיק אבו אלי'הודה, הצליחו להשיג הפסקת אש לזמן בלתי מוגבל.

הצליחו של רוטנברג עודדה כמה וכמה אישים ישראליים. ב'ד' למאי 1948 שיגר ביג'י את אברהם רוטנברג לעמאן, כדי ל'חדש את המגע עם עבדאללה. שלושה ימים לאחר מכן יצאה לשם גם גולדה מאירסון. מספר כחל על מסעה של גולדה לעבר הירדן: "גולדה מאירסון עלתה למכונית הערבית בלויית הקצין הערבי, כשהיא רע'ו לה בצעיקי. המכונית הסיעה אותה לפגישת עם המלך עבדאללה... קרוב לשעה 2 אחר חצות חזרה המכונית. האורחים נפרדו מן הקצין הערבי בלחיצת יד... הנסיון האחד רון לבוא בדברים עם עבדאללה לא עלה יפה. היה זה מאוחר מדי. עבדאללה כבר הרחיק לכת בקשריו עם הליגה הערבית..."

יחסיהם המצוינים של אנשי המפעל עם הירדנים לא הועילו להם. ב'14 למאי הש'תלס הלגיון על שכונות המגורים של ג'ה'ריים. כחל ותשעה מחבריו התבצרו במפעל עצמו, סירבו למסרו. הם פתחו את השערים רק לאחר שקיבלו פקודה מפורשת ממטה ההגנה — ולאחר שהצליחו הלוחמים הישראליים לפוצץ את הסכרים בקירבת הגשר ולחסום את דרכו של הלגיון הערבי.

דרווישים עוזרים. לאחר מכן בילה כחל בכלא זרקה ובכלא באום ג'מיל, שם נפגש הוא עם שבוי לטרון, העיר הי' עתיקה, גוש עציון וארמון הנציב, רשם מפתיה את עלילותיהם. לא פעם היה עליו להשמיד את הרשימות בעת חיפושי פתע, שערך הסמל הירדני אבו'עיקב, ולהתחיל הכל מחדש. אולם בסופו של דבר עלה בידו להבריח את הרשימות, להביאן לארץ. למרות חודשי הסבל הרבים מתאר כחל את יחסי השבויים ושוביהם באובייקטיביות למופת. אפילו אבו'עיקב הנורא התגלה כי טיפוס אנושי, ערב העברתו ממחנה השב'יים לתפקיד אחר. אמר הוא לשבויים, ב'קבול מהם קופסת פח מצוירת: "יום אחד אבוא עם זה לתל'אביב. אבוא למונרב'ר' אשא נאום..." אחר פרץ בבכי מר.

גם השקפתו של כחל על יחסי ישראל'ערב לא סולמה על'ידי סבלות השב'י. את נטויה הקולע ביותר אפשר למצוא בדבריו של משה יצחק, 80, משבויי העיר העתיקה. אמר משה יצחק לקצין עיראקי, ששאל אותו אם יש סיכויים לכך שהיהודים ו'הערבים יחיו בשלום: "אספר לך מעשיה קצרה. פעם באו שני דרווישים עוזרים ל'אכול במסעדה, ולא היה להם כסף לשלם בעד הארוחה. ראה אחד האורחים את ה'עוזרים וזרק להם מטבע זהב. התחילו ה'שניים לחפש אחרי המטבע. עוד הם מחפ'שים, בא האורח ולקח את המטבע בחזרה — כיהן ששני העוזרים התקוטטו ביניהם..."

למה מחכים כולם...

מכירת סוף העונה

א צ ל

איוניר

בתי האופנה הראויים לא מונך

ת"א רח' אלנבי 31 • רח' דיזנגוף פנת גורדון

על כל סחורות קיץ הרגילות באיכות הידועה שלנו. — נוסף לזה הצעות מיוחדות במחירים מחלים עוד יותר.

20% הנחה

אל תצאו לחופשה!
אל תצאו להבראה!
אם לא הצטיידתם בחוברת

גפד

קיצית — שהופיעה השבוע צחוק ומצב'רוח בבית ולחברה

מיוחד לשיכונים!

מגרשים ברחובות

ת"א טרפון 24749

חדש!

330 תמונות של כדורגלנים מהליגה הלאומית והליגה הארצית

ביופל ספורט של צ. ד.

המבוגרים דורשים עדק

הילדים דורשים ע-ד!

לחיים, שותים!

ח"כ מפא"י משה שרת, אשר החליט כתוצאה ממריבותיו עם ראש-הממשלה דוד בן-גוריון לפרוש מכל המוסדות המרכזיים בממשלה ובמפא"י, יתיישב עתה, לדברי מקורביו, לכתוב שני ספרים: האחד על קורות אביו ועליתו לישראל, והשני על תולדות המאבק המדיני בטרם קום המדינה . . . קואופרטיב מיוחד בטרם קום המדינה מפא"י **עקיבא גוברין**, אשר קבע כלל לעצמו לעשן אך ורק סיגריות מתוצרת חוץ: הוא אירגן את הח"כים הנוהגים להרבות בנסיעות לחוץ-לארץ באגודה, שכל אחד מחבריה דואג לאחרים. בנסוע ח"כ כזה לחוץ-לארץ, הוא מביא אתו תבילת הגנות של סיגריות משוכחות, המתחלקות במנות קצובות בין שאר חברי האגודה עלידי המחנאי הראשי, הוא גוברין עצמו . . . פליכס לוי מיפו נשפט השבוע בבית-משפט השלום בתל-אביב להיות כפוף להסתכלות פסיכיאטרית במשך שבועיים. האשמה: הוא הטיד בלשכותיהם את שרי-המשרה בכור שלום ספרות ואת שרי-המסחר והתעשייה פנחס ספיר . . . בשעת הבחירות להנהלת מפלגת הציונים הכלליים, שנערכו לא מכבר, ניסה ראש עיריית רמת-גן **אברהם קריניצי** לפשר בין שתי הסיעות הנאבקות על השלטון במפלגה. לאחר שפנה אליו **יוסף ספיר** בטון לא-אדיב ביותר, הרים עליו קריניצי את קולו ונזף בו לעני כל הנוכחים: "אל תתחצף! עלי עוד אינך שולט! . . . כאשר סימני חברי חזרת חוקי-משפט של הכנסת את טיפולם (הם מושך והמייגע) בחוק בתי-המשפט, תבוע הח"כים במסגרת מיושבת-העדה, ח"כ אחדות העבודה **נחום ניר**, כי יכבד אותם בלגימה לכבוד המאורע. ניר סירב, הוכרז לחברי העדה כי כבר שתו פעם, כאשר סימני את עיבוד החוק בפעם הראשונה, בטרם הוחזר להעדה. כשטענו הח"כים כי מגיעה להם שתייה שנייה, הכריז ניר ב"תוקף: רק אם תחזירו את הקניאק שקיבלתם אז!"

זירות, מקליטים!

במהלך חקירתו של הממונה על הש.ב. במשפט **יעקב חרותי** שאל לפתע נשיא בית-המשפט מחוזי ד"ר **נתן בריזכאי** את הסניגור **יצחק אדרת**: "אתה עצמך היית חבר-מחתרת?" כשהשיב אדרת, שעבר קצין-חקירות באצ"ל, בחיוב — והזהירו בריזכאי: "אל תאמר זאת בקול רם. יכול להיות שמקליטים אותך עכשיו" . . . אגב, התובעת במשפט חרותי, **מרים בן-צורה**, נראתה לא מזמן כשהיא רוקדת סאמבה במרץ רב במועדון התיאטרון התל-אביבי, בשעה שתיים לפנות בוקר . . . כאשר נשאל ד"ר **ישראל ("אדרת") שייב** למה קרא לעיתונו בשם סולם, הסביר שייב בחיוב: "מאז קפצתי מקומה שלישית כדי להימלט מהממשלה הבריטית ורוצצתי את עמוד-הסדרה שלי, אני רוצה שתמיד יהיה עליי סולם" . . . השופט האמריקאי המפורסם **סמואל לייבוויץ** לא שש לקבל השבוע את פניו של עורך אחד מבטאונים מפא"י שבא לראיין. כשניסה ה"עורך להסביר לו כי עיתונו מנהל מלחמה חשובה מאד בחזית המדינה, צעק לייבוויץ בועם תוסס: "אז מה אתה רוצה ממני? המלחמות הפנימיות שלכם לא מעניינות אותי! תנו לי מנוחה!" העורך נאלץ לחבר

כה אמרה פורה

האיש שהטיל את חוקי-הכפיה הדתיים על ישראל, כתוצאה מקנ"י ניה קואליציונית, לא התחתן בעצמו מעולם בטכס דתי, ולפי חוקי המדינה, שהוא עצמו יצרם, נשואיו אינם חוקיים בישראל — פרט מדהים זה נתגלה השבוע, כאשר הלידי השניה של ישראל, פולה בן-גוריון, פירסמה בעלון-הפירסומת הפרטי של משפחת בן-גוריון. פרטים השופכים אור מעניין על אופיו וחיוו של הזוג בן-גוריון.

על מנהגי השניה של הגברת השנייה במ"י רינה: "אל תצחק, אבל בקיץ אני נוהגת לישון כשהמאזר פועל ליד מיטתי."

על שדח"בוקר: "ואכן, החיים בשדח"בוקר לא היו קלים. ראש-הממשלה עבד קשה כרועה צאן . . . וקיבל אורחים נכבדים. אני שימשתי בשדח"בוקר כ"פקס" במטבח וכאחות . . ."

על נימוסים: "אני גלוייה מטבעי ואיני חוששת לומר לכל אדם, מבלי להתחשב במעמדו ובתפקידו, מה שאני חושבת עליו. כך, למשל, לא התביישתי להוכיח על פניו את חברי הכנסת בגין, בנוכחות חברי-כנסת רבים, שלא ברכני לשלום, שעה שנפגשנו. מה יש? ריב פוליטי אינו מפרע לאדם להיות מנומס."

על דאג האמרשילד: "כמובן שלא התביישתי להביע את דעתי בפני מזכיר האו"ם שהעובדה שהנו רחוק משפיעה רבות על השקפותיו הפוליטיות."

על התערבותה בעניינים רשמיים: "אין אני נוהגת להתערב בענייני עבודתו של בעלי, מסיבה זו אין אני אף משתתפת בישיבות הסגורות של מרכז מפא"י, למרות שאני יכולה לעשות זאת."

על בריאות ביג"י: "אם אני חולה אין זה נורא עדיין, אבל אם בן-גוריון חולה — הרי שזו בעייה עולמית."

על טעמה בספרות ובשירה: "מטבעי אני אוהבת לקרוא. אני מרבה לקרוא את הסופרים הרוסיים דוסטויבסקי, טולסטוי, פושקין וגוגול. אני אוהבת אף שירה — ביחוד את זו של בירון, שלי ואדגאר אלן פו."

על "העולם הזה": "אני מרבה לקרוא את העיתונות הישראלית . . . והעולם הזה" עיזבו אותם לנפסם. מחילא במוקדם או במאוחר העתון הזה יגוע בעצמו."

על יורש העצר: "אני חושבת שמושיק בן ה"פ, בנה של גאולה, יהיה פעם ראש-הממשלה. הוא כל כך פיקח, פעם, למשל, פנה אל אביו, מר בן-אליעזר, המשמש עתה כמנהל מחלקה במשרד הבטחון, בשאלה: תגיד לי, אבא, אתה כל כך יפה וגבוה, אז מדוע אתה רק קצין וסבא, הזקן והנמוך הוא ראש-הממשלה?"

על ימיה הראשונים עם ביג"י: "בעת נשואי הייתי כבת 25 ובן-גוריון בן 31. הפרש גילים זה היה אידיאלי, לאור העובדה שהן בן-גוריון והן אני היינו בעלי רמה תרבותית גבוהה, ואופי שיחותינו חרג מהמסגרת הצרה של דברים נדירים, כפי שמקובל אצל זוגות צעירים."

על נשואיה לביג"י: "פרשת נשואינו היתה כרוכה בסודיות רבה. נישאנו ונשואי-בזק בטקס אזרחי, כשהנוכחים באותו טקס היו . . . העדים בלבד. במקום לא נוכח רב."

על ימי התבגרותה בארצות-הברית: "לא הייתי ציונית ואפשר לומר, אולי, שהייתי אנרכיסטית. כל מאווי הצטמצמו בהתקדמות ובקאריירה האישית שלי."

על יחסה לדת: "מטבעי אינני דתית כלל. מעולם לא הקפדתי על כשרות, או על השמירה המסורתית של השבת."

על יהדותם של עמוס ומרי בן-גוריון: "כמובן שעמוס נימול בהתאם לכל כללי הדת היהודית . . . (ואשתו של עמוס, מרי, התגיירה כדת וכדין בלונדון, בטרם נישאה לעמוס. מרי מחנכת אף את ילדיה ברוח היהדות, ונוהגת בשטחי חיים רבים לפי המסורת. מדי יום שש"י היא מדליקה נרות — לכבוד שבת."

על שייקה ירקוני: "עמוס מטבעו הוא בחור נפלא . . . בנעוריו הוא גרם לי עצמת נפש, וזאת בשל החברים שהוא התחבר עמם, ושהסיתו אותו לא ללמוד. אחד מאותם חברים היה שייקה ירקוני. אבל לאחר שהכרתי את שייקה מקרוב, הרשיתי לעמוס להתרועע עמו."

על תפריט ביג"י: "מהתפריט היומיומי של ראש-הממשלה ושלי נעדר הלחם בכלל. אהנו נוהגים לאכול מזון מורכב בעיקר ירקות ופירות. ראש-הממשלה עצמו אף מרבה לאכול אשכוליות ונקניק."

על סדר היום של ביג"י: "בן-גוריון מתעורר ב"7.00, אוכל ויוצא למשרד. ארוחת צהריים אנוחנו אוכלים ב"13.30, ושעות אחרי-הצהריים הן קודש למנוחה. את ארוחת הערב אנו אוכלים בשעה מוקדמת. אבל אין אנו מקדימים לישון."

על האויב מס' 1 של ביג"י: "הטלפון הוא האויב מס' 1 שלנו ואני ביקשתי את בן-גוריון לא נענות לצלצולים. אני עושה זאת בעצמי."

לריצ'טבוקר, בלי טענות ומענות.

שקט, מסריטים!

היכוח חריף נטוש בין שחקני תיאטרון הבימה בקשר להמשך עבודתו של אישי-הסר הציבור **אריה גלבלום**. כמה מן השחקנים התחזקו טוענים כי שיתות הפירסומת שלו בשנה שעברה היו זולות מכפי שיאה לתיאטרון השואף למעמד ממלכתי. סיבה בולטת פחות: טענתם של כמה שחקנים כי הם לא זכו במנהל-הפירסומת האישית

את הכתבה בעיקר מתוך דמיונו . . . סגן משנה **יורם אלמוגי** (20), בנו של מזכיר מועצת פועלי חיפה **יוסף אלמוגי**, נפצע לא מכבר קשה בשעת מילוי תפקידו, והיה צורך לקטוע את רגלו. בשבוע בבית החולים הביע יורם אלמוגי את רצונו לסיים את שירותו הסדיר בצבא בתפקיד קרבי . . . אלוף **חיים לסקוב** נראה לא מזמן כשהוא רץ ברחובות העיר, בראש קבוצה גדולה של קצינים בכירים. היתה זאת יוזמתו האישית של האלוף להעלות את כושרם הגופני של קציניו, עלידי גיוסם

פסוקי השבוע

ראש הממשלה דוד בן-גוריון, בראיון ששודר בראיון שחיץ, בתשובה לשאלות בדבר משאומתן בין ישראל למדינות ערב (שבי. ג'ר. הכחיש את קיומן): "מעולם לא היה שלום עם הערבים קרוב יותר."

ח"כ חרות שמשון **יוניצ'מן**, אחרי שסגן שר הדתות זרח ורהפטיג גילה כי מפ"ם רוצה ייצוג במועצות הדתיות: "אחרי השתלבות בדוקטרינה של איזוהוא, הם רוצים להשתלב גם בדוקטרינה של הקדוש ברוך הוא."

ח"כ **עלום-ישם**: "היד השחורה לא היתה כה מסוכנת אילמלא הראש הלבן של ביג"י."

שר החינוך **זלמן ארן**, בהסבירו מדוע החליטה הממשלה על הסרת סמל-המדינה ממכוניות השרים: "מן הסעם הפשוט של — לא תיסע סמל המדינה לשוא."

ח"כ המפלגה הדתית-לאומית **מרדכי גורן**, בתשובה להצעת סיגריה: "תודה, אינני מעשן. אפילו לא בשבת."

שהיו ראויים לה, יחסית לשחקנים אחרים. כך, למשל, התרעמה **חנה רובינא** מאד על שכתובת בשפה הצרפתית, שהוצאה לאור לפני זאת הבימה לסאריס, נדפסה רק שמונה המונות שלה. לעומת 13 תמונות של השחקנית **מרים זוהר**, הנראית בחוברת גם בתפקיד לאה בהדיוק . . . שחקן הבימה הישן **יהושע ברטנוב**, שפגש בסאריס שניים משחקני התיאטרון הצעירים אשר יצאו להשתלמות, **יוסף בנאי** ו**אלברט חזקיהו**, קידם את פניו הם במלים אופייניות: "לאכול יש? לישון יש? נו, אם ככה — ברוך השם" . . . השחקנית **חיה חררית** יצאה השבוע ב"דרכה מפאריס לבודאפסט, כדי להשתתף בסרט הונגארי, שיתאר את חייה ומותה של הצנחנית הארץ-ישראלית **חנה פנש** המנוחה . . . סרט אחר, שיתאר את חייו של **מיכאל מרובום**, הקצין האמריקאי שהיה אחד המפקדים הראשונים של צה"ל שנהרג בשנה במלחמת-העצמאות. יוצר בקרוב עלידי חברת סרטים אמריקאית . . . כן עומד העיתונאי **אלכסנדר רמתי** לייצר סרט סינמסקופי צבעוני על מבצע סיני, שיצולם בישראל בהשתתפות שחקנים מקומיים . . . ייתכן כי בסתיו יופיע בישראל כוכב הקולנוע הצרפתי היהודי **אדי קונסטנטיין** — על-כך נמסר השבוע, כאשר נולד לארי בנו בכורו. בן זה נקרא, אגב, **לורנס**, על-שם הנוסד של השחקן, הכוכב הבריטי **לורנס אוליבייה** . . . מתנה מיוחדת במינה קיבלה השבוע הנסיכה **קארולינה**, בתם של הכוכבת **גרייס קלי**, ושלט מונאקו, הנסיך **רנייה השלישי**, לשלם סכום של: המתנה: איגרות מל"י וההפתחות הישראל, בסך 100 אלף דולאר.

תורת היחסיות

ב **סקומה**, ארצות-הברית, הכתיר העתון ניוס טריביון את הידיעה על הבחירות במצרים בכותבת: "16 הרוגים לאחר בחירות שקטות."

גלוי אריות

ב **רחובות**, עוררה צהלת צעירים וצי עירות באחת הדירות את רוגו בעל-הבית שפשט את בגדיו, פרץ ערום כביום היחלדו לדירת זימור, הברית בשאגות מח-ריות את כל הנוכחים, נעצר על-ידי המשטרה באשמת מעשה מגונה במקום פומבי.

ביצת טרום-קולומבוס

ב **פרובאנס**, צרפת, גילו ארכיאולוגים, בשעת חפירות, ביצים לבנות בצורה אליפטית, שקוטר כל אחת מהן למעלה מ-16 סנטימטר, וגמנו ברעג האחרון מל-הכין ביצים אלה לארוחת-הערב, לאחר ש-התברר כי אלה ביצי החיה הקדמונית דינו-אור, שהוטלו, כמסוער, לפני מאה מיליון שנה.

מי מכיר? מי יודע?

ב **חולון**, הגישה העיריה לנשכה לס-טטיסטיקה דו"ח על מספר תושבי העיר, ציינה כי מספרם מגיע 42 אלף, בעתה על-ידי הלשכה כי לפי מחקר יסודי מגיע מספר תושבי העיר ל-32 אלף בלבד, נתבעה לברר מהיכן צצו עשרת אלפים תושבים.

חקירה יסודית

ב **ניו-יורק**, ארצות-הברית, התיגע מפחד המשטרה במשך שעות בפתרון תעלומת שוד בתחנת-הבנוין המקומית, הש-מיט מידו פיסת גיר, התכופף להרימה, גילה מתחת לשולחן תחנת-הבנוין את השודד.

עין תחת עין

ב **תל-אביב**, נעצר מנהל-צרכניה בן 35, שעה שניסה לחתוך את שילמתה של אשה שערכה קניות בשוק לוינסקי, הס-רובתיו: "רבותי עם אשתי, ומרוב רוגזה יצאתי לחתוך שולמות נשים", התגלה כרוק.

הכל או לא כלום

ב **ירושלים**, פירסמה אגודה דתית כרוז הקורא לבנות-ישראל: "הסירו מעליכן את בגדי ההפקרות!"

רצונו של אדם כבודו

ב **מילנו**, איטליה, פרץ הנריקו נאריני לתוך חנות לחמרי-בנוין, הופתע על-ידי בעל-החנות, שאיים עליו באקדח והכריחו לאכול כפית גבס, כפית מלט, וכפית מכל אחד מ-14 מיני הצבע שהיו בחנות, הגיש על כך תביעה משפטית.

מצע אשה — מצע טוב

ב **וואשינגטון**, ארצות-הברית, זכה מאק דילאן בתביעת גט מאשתו, לאחר ש-הוכיח בבית-המשפט כי אשתו לא הירשתה לו מאז ליל-הכלולות לישון במיטתה, היתה נוהגת לישון בחברת שלושה חתולים, כלב אחד ותריסר אפרוחים של תרנגולות-הודו.

לעזאזל החיים —

העיקר הבריאות

ב **חיפה**, נעצר צעיר בן 17 שנהג בלילה, ללא רישיון, מכונית גנובה ללא אורות, התנגש באי-תנועה, קילל את השוטר שעצרו, הסביר כי הוא ממחר מאוד להסיע את אמו החולה לבית-חולים.

מסך הכסף

ב **תל-אביב**, החלונן גבר במשטרה כי בעת הצגת הסרט 'יפחיה' מסוכנת ב-קולנוע המרכז, נטפלה אליו צעירה מעדות המורת, נתנה לו לתנות עמה אהבים בזמן ההצגה, נעלמה לאחר הסרט, יחד עם ארנקו בו היו 70 ל"י.

נשות הכפר מתחת כל שיח ועץ רענו, אין הבעלים נהדרים משלחתם. השערוריה האמיתית מתחילה רק ברגע בו נשי מלחיהאניה יורדות לחוף, מח-ליטות לנקום בבעליהן, לאנוס את גברי הכפר. צעד זה מחזיר את יפהפיות הכפר לבעליהן ואת המלחים לאניהם. מהתלה פיקנטית ומוסיקאלית זו, למרות שאין לה הכובד והברק של פעמון-כנסייה, יש בה מן הצליל המשעשע והקליל של

כוכבת נובאק ב"ג'ין איגלס" מן הנמר אל חתול-הבית

פעמוני העדר. סופיה לורן, הממלאת בו תפקיד ראשי, אינה משאירה מקום לספק כי בכל מקום בו תמצא, יש מיד להתקין פעמור על גביה.

יומן החדשות אלונים בן שיניה שיינדלר

חיוו של ג'ימס דין, יהיה שמו של סרט חדש שמפיקה חברת וורנר. בסרט יושלבו קטעים שקוצצו מתוך סרטיו של ג'ימס דין, וכן יופיעו בו כל בני מש-פחתו. . . **מרדן מונרו** הפילה בתום החודש הראשון להריונה. . . **ישראל נמצאת** במקום העשירי ברשימה של 45 מדינות המייבאות סרטים איטלקיים. מוצע רוכשת ישראל 54 סרטים איטלקיים בשנה. . . **תפקידה הראשי הראי** שון של קים נובק יהיה בסרט ג'ין איגלס, אודות חייה של כוכבת-הבד האגדתית בש-נות העשרים, כאשר כוכבות עוד חיו חיי הפקר והצטלמו ערומות פחות או יותר (ובעיקר יותר) על עורות-נמרים, תחת להצטלם כעקרות-בית נחמדות עם חתול וחצי תריסר ילדים. איגלס התמכרה לסמים ומתה בגיל 33. למרות זאת יהיה שכרה של קים עבור הסרט 13 אלף דולר בלבד, אחת ממשכורות הכוכבים הנמוכות ביותר בהוליווד. ג'ין צינדלר, המשחק לצידה של קים בסרט זה, מקבל, לדברי שווערן אמ-ריקאי, 200 אלף דולר. . . **אלונים פרסלי** אינו אלא היהודי אלכסנדר פרס-לר, בנה של שיינה צינדלר פרסלר ילידת טבריה שהיגרה לאמריקה. הודעה על-יך התפרסמה עם הידיעה כי פרסלי עומד לבוא לישראל, יחד עם אמו, להסרת קטע מסרטו הבא.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **התינוק ואנית-הקרב** (חן, תל-אביב) מה קורה כשתינוק בן שנה ואדמירל של מדינה הוגלת בשחיין, מבקרים על סיון אנית קרב בריטית. שפע מצבים מגוחכים בקומדיה משעשעת, בה מתמוד גים רעמי-הצחוק של הקהל עם מסחי-התוחמים של אנית הודי-מלכותה.

● **ענק** (אדיסון, ירושלים) שלוש שעות הקרנה מעלות את האפוס של סקסאס, "מדינת הכוכב הבודד", כפי שראתה אותו הסופרת עונה פרבר. ג'ימס דין, רוק הדסון ואליזבט טילור.

● **דוגיה** (אוריון, תל-אביב) דרכה של בת שומר תחנה בקרבות רוסיה אל חיי העושר וההפקר, לפי סיפורו של פושקין.

סרטים

מלחמה במות

נרון למוות ברח (צפון, תל-אביב; צרפת) הוא סרט שההגדרה סרט ממצה רק אפס קצה ממהותו. כי יצירתו של הבמאי הצרפתי הגאון רוברט ברוסון היא יצירת אמנות כה מושלמת וכה גדירה, שכמעט בלתי-ניתן להשתתף לאיזה שהוא סרט קולנוע אחר.

זהו סרט שעלילתו איננה עיקר, וגם לא המשחק המצויין שבו, אלא אופן יציר-רתו. הדרך בה הצליח רוברט ברוסון להביע את עצמו באמצעות סרט-קולנוע, בניצול הרמוני של קול, אור-צל ומישיחק-המצלמה, היא הוכחה ברורה — אם היתה דרושה כזאת — כי הקולנוע אינו נופל באפשרויות ההבעה האמנותית מיצירות המוסיקה, הספ-רות והציור.

העלילה מתרכזת על מאמצי הבריחה של סגן-משנה פונטיין, איש השרות החשאי הצרפתי, מכלא הגסטפו, באמצע מלחמת-העולם השנייה. היא מתחילה בנסיון ה-בריחה שנכשל מהמכונית המובילה לבית-הסוהר, בעקבותיו מושלך פונטיין לצינוק.

מכאן והלאה, מצטמצם כל עולמו של פונטיין בתוך תאו. מדי יום הוא מחכה להוצאתו להורג, אולם בעזרת כפית-ברזל, מוחו, והרצון הנפשי העז שלו להימלט, הוא חותר לקראת החופש. הכנותיו ל-בריחה נעשות בשקדנות דימונית, כשכלי העבודה היחידים שלו הם ידי. משאר האסירים, עמם הוא בא במגע לרגעים ספורים ביום, הוא מקבל עידוד ותקווה. ברגע בו עומד פונטיין לבצע את בריחתו, מוכנס אדם נוסף לתאו, שפונטיין חושד בו כי הגהו מלשין, אולם מאחר שבלעדיו אין הוא יכול להצליח, הוא מ-שתפו בבריחה מותחת ומרתקת ביותר. הסרט מסתיים ברגע בו...

4 סרטים ב-14 שנה. סיפור-המעשה הוא שיחזור של בריחה אמיתית. כל שחקני הסרט הם שחקנים חובבים, שנל-קחו מאוניברסיטת, בתי-מלאכה ובתי-חרושת. גיבורו של הסרט, פרנסואה לט-ררה, הוא תלמיד לפילוסופיה. אולם לא אלה הם העיקר בסרט. ברוסון (40) החל את דרכו כצייר, ישב כשנתיים במחנה-שבויים, בתקופת מלחמת-העולם השנייה. כששתחר, החל בייצור סרטים בהשפעתו של רנה קלייר. במשך 14 השנים שחלפו מאז יצר ברוסון רק ארבעה סרטים, ש-המפורסם בהם היה 'יומנו של כומר כפרי'. בנדון למוות ברח הגיע ברוסון לשיא יכולת הבעתו הקולנועית. זהו שיר מזמור לרוח האנושית, רצון האדם ושאיפתו ה-נצחית לחום ולנצח את המוות. גבורו של ברוסון, הנראה ברוב זמן הסרט בתוך תאו, אינו נלחם בגרמנים או ברעיון הפאשיזם. מלחמתו היא מלחמת-החיים, וברסון הצ-ליח לגולל אותה בפשטות, במתח רב, באמצעים אמנותיים ההופכים את סרטו ליצירת-מופת. את הרוח הזו, רומז ברוסון, אי-אפשר לדון למחנה.

את המחמאת הגדולה ביותר קיבל ברוסון השבוע, עם הצגת הבכורה של סרטו בתל-אביב. אמר אחד הצופים: "הרגשתי כאילו אני עצמי יצאתי מבית-הסוהר".

למי צלצלו הפעמונים

על נשים ופעמונים (תמר, תל-אביב; איטליה) היא אגדה היתולית לזוגות גשיר-אים. מוסר-ההשל של: הדרך היחידה למניעת בגידת-האשה היא בגידת-הבעל. השליטים האמיתיים בכפרי-דיגים קטן על אי דמיוני, הם הפעמונים המותקנים בראש כל בית. תושבי האי, המאמינים כי בכל פעם שאחד מבני הזוג יבגוד בשני, יתחיל הפעמון לצלצל, משלמים לקוסם הכפר, שיחדש את קסם הפעמונים.

באחת השנים מתליטים תושבי הפעמון גרכיה להפסיק את תשלום המס לקוסם, המאיים בתגובה להפסיק את קסם הפע-מונים. אחת מיפהפיות הכפר, סופהפיה לורן, מתנדבת להקריב את עצמה למען הציבור, לבגוד בבעלה לעיני כל, כדי להוכיח את רמאות הקוסם. בצעדים הרא-שונים של הבגידה מתנפץ הפעמון שעל גג ביתה מקלע-תותח של אנית מתקרב.

בגידה סיסטמית. גברי האי שאמונתם בכוח הפעמונים חודשה, אינם עוצרים בעד מלחי האניה הורה להתעלס עם גשיר-חיה, בהאמינם כי כל עוד אין הפעמונים מצלצלים, נשארות נשותיהם נאמנות. גם כשהתעלסות הופכת לבגידה סיסטמית של

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

טעות לעולם צודקת

קיר הוכש עלידי נחש. (ידיעות אחרונות)
מרכי דן, תל-אביב
מי מכיש את הקיר שבאיש?
האחירה בבית-המשפט מתחממת ב-
מקצת כאש. (הארץ)
ד. גוטליב, ירושלים
במשפט שורת-מכבי'אש'מתנדבים.
יוחרמו עונשים לעבריני תנועה.
(הארץ)
אליק מג, חיפה
קל וחכם.
אנא חנן צבר הון תופעות. (דבר השבוע)
אורי שיקה, חיפה
תופעה רגילה.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

סופר ומספריו

הסופר שמואל יוסף עגנון נסע פעם ברכבת. כרגיל, לא נשאר היהודי שישב ממולו שקט זמן רב, והחל לגלגל שיחה עם הסופר היושב ממולו. לאחר שבירר באריכות מאין הוא בא ולאן הוא נוסע, שאל היהודי את עגנון:
"ובמה עוסק אדוני?"
"אני סופר," השיב עגנון.
"איזה מין סופר?" הוסיף היהודי לשאול, "סופר כסף? סופר עצים ביער? מה אתה סופר?"
"אני סופר הכותב סיפורי-מעשיות," הסביר עגנון.
"סיפורי-מעשיות?" שאל היהודי, "הרי סיפורי-מעשיות מדפיסים ולא כותבים."
"זה הדבר," הסביר עגנון, "אני הוא שכותב את אותם הסיפורים שמדפיסים."
"משונה מאד," סיים היהודי את השיחה, "סיפורים שאפשר להדפיסם, איזה צורך יש לכתוב אותם?"

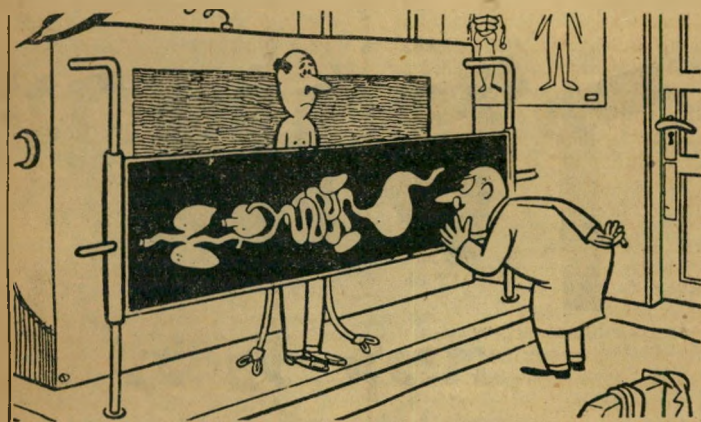
— רינה! אולי ראית איפה החלק השני של בגדי-הים החדש שלי?

הערות=שוליים

ילדים ערביים נהרגו כתוצאה מאימונים צבאיים. . .
... ואנו חשבנו לתומנו, כי לאחר כפריקאסם כבר יש במדינה די אנשים שהתאמנו בהריגת אורחים ערביים.
★ ★ ★
"בבוא היום, יוכל כל יהודי שירצה בכך לעלות לישראל" — הכריז כרושצ'וב. . .
... ולפי שעה, הוא ימשיך לרדת לחייהב.
★ ★ ★
"הקרן הקיימת" עודנה קיימת, "קרן היסוד" עומדת על יסודותיה ורק "פיק" א" התפרקה. . .
... אכן, תופעה פיק"אנטית מאד בישראל.
★ ★ ★
"ריח מוזר", שנדף מן הסוכר, גרם לעיכוב החלוקה החודשית. . .
... אילו היו מעכבים, הם ושלום, את כל מצרכי המזון שמעיסקותיהם נדף ריח מוזר, היינו מתים מזמן ברעב.

האהבה היא...

... נס מן השמיים. (אמיל זולא)
... מסתורין. (אפלטון)
... כל חייהן של הנשים ומקרה חולף בחייהם של הגברים. (מאדאם דה'סטאלה)
... התשוקה להיות נאהב עלי ידי הנזשא האהוב. (ראבוסין)
... שירת החושים. (בלזאק)
... חוק. (ישו הנוצרי)
... הזכות לגרום אחר לשני צער ומכאובים. (סאנס'בה)
... הכיסוף הקדוש של החלק האלוהי שבנו אל המרומים. (דורד' סאנד)
... מחלה, שניתן לרפאה כשי לוש תרופות: תענית, סבי לנות ותלייה, כלומר: רעב, זמן וחבל. (קראסט)
... עניין של אמון. (פ. אובידיוס נסאור)
... קציר היופי. (אלמוני)
... מקור רציני של חסכון בהנחת משקיהבית. (ל. הלוי)
... אוקיינוס של רגשות, מוקף כוזה בהוצאות כספיות. (לורד' דינאר)
... איחודם של שני יצורים, לתועלתו של אחד מהם. (הנסיכה נסאליה)
... משחק שבו עלול תמיד אחד הצדדים לרמות את השני. (בלזאק)
... סערה שאינה יודעת חוק ואינה מכירה בשום תנאים. (לילי)
... כפרפת — קומדיה, באנגליה — טגריה, באיטליה — אופרה, ובגרמניה — מילר-דראמה. (מרגרט בלטינגטון)

שיקוף רנטגן בשיטת סינמסקופ

נראה שתשאל אותו שאלה ושהוא יענה לאי האיש התבלבל לגמרי ולא ידע מה לעשות, והקהל התחיל לדרוש את הכסף בחזרה.

אז אמרתי לאיש: "תראה איך אני שואל את הסוס רק שאלה אחת, ותיכף הוא עונה לי: לא!"

הקהל הסתכל במתיחות עצומה. ניגשתי לסוס, לחשתי לו שאלה באוזן, ותיכף הוא הניע בראש לאות "לא!" בכל המרץ. מחיאות-כפיים סוערות. הכסף נשפך מה-קופסה החוצה. הקהל השתולל מרוב התלהבות, ורק האיש ניגש אלי ושאל בהתרגשות: "אנא, תגיד לי מה השאלה ששאלת את הסוס? אם אדע, אכל תמיד לשאול אותו, והופעותי תצלחנה הצלחה עצומה!"

ואז עניתי בפשטות: "שאלתי את הסוס רק אם הוא רוצה להיות ביחידה תחתונים!"

יהושע סוקול, רחובנת

כזבים לילקוט

מפי הסוס

מכירים את שפרינצק מהכנסת עם הסיגאר? כן? אז הסיפור הזה הוא לא שלו, אלא של הנכד שלו, אדיב שפרינצק. אחרי שהעבירו אותו ליהודית תותחנים לא-כ"כ-אי-אי-אי, הוא התיישב ערב אחד ליד המדורה וסיפר בנוכחות כל המפקדים את הסיפור הבא:

הלכתי להנאתי בתל-אביב. פתאום אני רואה התקהלות עצומה ליד גן-החיות. כמו שאני נדחף, אני רואה שם אדם עומד עם סוס. האיש שאל את הסוס כל מיני שאלות, והסוס הניע בראשו לאות "כן!" האיש שאל, הסוס ענה, והקהל שילם חצאי לירות מרוב התלהבות.

העיקר, ניגשתי לאיש ואמרתי: "מה, החרוכה שלכל שאלה הסוס עונה כן?"

לבנו שש למקרא מעשים כאלה, כן ירבו.

אולם השבוע קרה מעשה שלא ייעשה. הפקחים המופקרים של עיריית תל-אביב, בלוי שוטרים מוגיבל, פשטו על בית-קפה בתל-אביב ועשו בו שמות, רק מפני שבית-משפט הוציא צו-הרשאה בלתי-צודק בגלל חוסר-רשיון. הם ערכו בי מקום פוגרום, פצעו, ושבירו רהיטים. השוטרים עמדו מנגד בשעת השתוללות מופקרת זו, וביישו את המדים היקרים של מדינת-ישראל.

אנו פונים אל הציבור ושואלים: הכסדום ועמורה היינו? הכן יתנהגו בעיר העברית כלפי אזרחים עבריים, שיטו אותם לערבים מלובלים ומשנאי-המדינה?

האם לשם כך לחמנו ושפכנו את מיטב דמנו? ולשוטרי ישראל ייאמר: חזרו בכס מעשיכם הנלווים: חזרו לכפרים הערבים ולמלאכתם הברוכה, ואל תרמו ידכם נגד יהודים!

ספר לסבתא!

יראה הציבור וישפוט!

בחודשים האחרונים יצאה מדינתנו ה' צעירה ללמד לקח את אויבי ישראל ומ' הרסיה השוכנים בקירבנו. במיבצעים נועזים פשטו שוטרינו האמיצים לתוך גוב האריות ממש, כפרי הערבים בגליל, והרסו, כי הצדק הטובה עליהם, את הבניינים שהוקמו עלי ידי המחבלים ימ'ש בלי רשיון חוקי. השתוללות הערבים המוסתים, שהרימו יד על נושאי סמל המדינה, זוכה באיבה עלידי שוטרינו היקרים, שלא חסכו במכות מאולתיהם הברוכות.

תבורך ה' הדואגת לבטחון המדינה. יבורכו הקצינים המנוצחים על מלאכת הקודש, מול גל של הסתה פאשיסטית קומוניסטית!

אכתדוק פרות

„מעצמך תביני שלא כתבתי את המכתב כדי להרגיז אותך או משהו. גם אני, ככל היתר, מעוניין להתכתב עם נערה — אך לי יש עניין בעיקר במה שבתוך הקנקנה. אני עצמי קנקן ישראלי מובהק, אך יתכן שעשוי ממכתב כעט נוקשה. בצבא שרתתי לפני 10 שנים.“

לא זו בלבד שהוא סטודנט, נערה, הוא גם ירושלמי. אבל אני בטוחה שהוא בחור טוב, למרות זאת.

★ ★ ★

כשראה בומבה, שחקן הקאמרי, את הנעליים בחנותו החדשה של קובה ברחוב דיזנגוף, אמר לבעלי-החנות בגלוי לב: „משוגעת מי שנועלת נעליים כאלה.“

אך מסתבר שיש משוגעות רבות, המוכנות להוציא החל משלושים לירות ומעלה על נעליי של קובה. הן מודדות בלהיטות את סנדלי הים המשוונים, שמלפנים מתנוסס עליהן סומברו, ומאחור, בתוך עקב הניילון השקוף והגבוה מאד — קורץ זר פרחים מלאכותיים. או את נעלי-הערב, בעלות העקב העשוי אבנים נוצצות. אך יש במקום גם נעליים איטלקיות נורמליות, פחות או יותר. הפצצה החדשה שמכין קובה לעונה הבאה: נעליים סיניות שסוחות או נבוהות עקב, בעלות אף מזדקר.

בכך 26, גבהיקומה ורחב-כתפיים, גבהי-ש' כלה, חובב כברה, טיולים ובעיקר צילום.

★ ★ ★

היא לא תיארה לעצמה

מלעיטה אותי בפזמון מעולם לא-תארתיל לעצמי שאף-אני-אהיה-בין-הכותבים. הבלתי צפוי קרה, והריחי לפניכם, בת 18, ורוצה להתכתב עם צעיר כבן 23 — „מוכשר וסימפאטי“.

★ ★ ★

פרויד ואני

„יש לי הרגשה“, כותב (1034/29), „שמדי פעם, בהודמך לך סטודנט, את שולפת לשון של לגלוג מעין: „והרי לכם שוב זוג סטודנטים“ או „מי שאהבת סטודנטים“ וכדומה. ייתכן אמנם שהסטודנטים אינם מהווים פאר האומה כמו הצנחנים, למשל, אך גם ביניהם אפשר למצוא כמה בני אדם. בכל אופן, אין לי כוונות להפסיק ללמוד, ולו כדי לקבל ספחית כתף ממדורר, אגב, האינך סבורה שפרויד מוצא ענין בסלידה שלך מסטודנטים? (אילו ידעת כמה אתה צודק...)“

נערת השבוע

„אני נחמדה אל כולם, וכולם נחמדים אלי“, זוהי, בקיצור, פילוסופיית-החיים של רחל כהן, בת 24, ואם יש לה דעה מצוינת על עצמה, הרי אין זה בלי סיבה. רחל היא באמת מותק. היא מצליחה לפצל את אישיותה הקטנה לשניים. בי יום היא מזכירה בתיאטרון הקאמרי, ובלילה היא קופאית ומקבלת קהל במועדון התיאטרון. היא יושבת לה במקומה הדורה ורעננה, כאילו זה אך קמה משינה ארוכה ומרעננת. היא מחייכת, מקשקשת בי צמידה הרבים (שנענוה הנדול), ומרששת בשמלותיה, מרי עיפה חביבות על כולם. זה לא הכל. רחל הקטנה והנמרצת מספיקה במשך היום לרכב על סוסים אצל גורדון, לרקוד אצל יהודית אורני שטיין, ללכת לפעמים להצגה יומית או לבריכת-השיחיה, לבקר אצל תופרות וחוויות-הלבשה. „אני משתגעת אחרי בנדים יפים“, אומרת היא. „העירו לי כבר בתיאטרון שאני הדורה מדי בלבושי. אבל מה אני יכולה לעשות, כזאת אני.“ ואם החיים הם כליכך קלים ומשעשעים בשבילה, יהיה עליה לעמוד בפני בעיה רצינית כאשר ואם תינשא לחברה הירושלמי: להיות מזכירה ומארכת, או לחדול. „אינני רוצה להפסיק“, אני אהבת את זה. מה יש“, מוסיפה היא בת מימות, „הוא יראה אותי מ'2 אחר הצהריים עד 8 בערב.“

מה הייתי עושה בלי צנחנים, שואלת אני אחכם? „שמעי, רותי, זה היה ככה: הן היו שלוש. אחת עם חולצה צהובה — ישיבה בשקט, שניה עם חולצה ירוקה עם פסים — דיברה לפעמים, ושלישית לבושה חולצה תכלת משובצת — לא פסקה מהשמיע קול. „אנחנו היינו שלושה חיילים עם כומתות אדומות. „היה יום ששי לפנות ערב, ואנו נסענו באוטובוס ל מגדל. בסיבוב לסער הן עלו וכך התחיל העניין. את חושבת שזה צדק שבזאת הוא יסתיים? „בטח את רוצה לדעת עליהן פרטים נוספים. אז ככה. הן חברות הכשרה מתנועת-הצופים בתל-אביב. שתיים הן בלונדיות ואחת עם שיער שחור. הן נסעו להכשרתן, ש- היתה אותו זמן במפגשים, ולא ידעו בדיוק את הדרך. „זה הכל. תעשי משהו למעננו, הא — רותי?“ אהוד ספקטור, עורך אורי, דני שפר, ד.צ. 2280, צה"ל.

★ ★ ★

לא לפי תעודות

„אין אני מעריכה בני-אדם לפי התעודות שבידיהם“, אר מרת (1034/26), אך יחד עם זאת, אין היא מהססת לכתוב: „אהבת אני נערים עליזים ובעלי-מרץ, שמעניין להיות בחברתם. ואין זה מספיק — רצויה השכלה תיכונית לפחות, ואם גבוהה יותר — כגון סטודנט, או בוגר בית-ספר גבוה — מה טוב.“ הגיל המבוקש: 20-27, ואם זה לא היה ברור לכם, הריהי בוגרת תיכון, גבוהת קומה ו... אך לא ניכנס לפרטים. היא איננה אהבת לחלוק לעצמה מח' מאות, אומרת היא.

★ ★ ★

נער זהב בחברה טובה

בשנים האחרונות, מסביר (1034/27), ביסט הוא את עצמו במקצוע הגון ובחברה טובה, אך טרם עלה בידו להתבסס כלבה של נערה כלבה, החה אומר צעירה עד גיל 24, גבוהת-קומה וחיננית. יותר אין הוא דורש. מסתפק במועט, לכל הדעות. על עצמו מעיד הוא כי הנו „כעין נער זהב תל-אביבי“,

22

הנד חוסד

על נל קניה

מהמלאי המוכן

במנירה הנללית

של

Tur and Isr

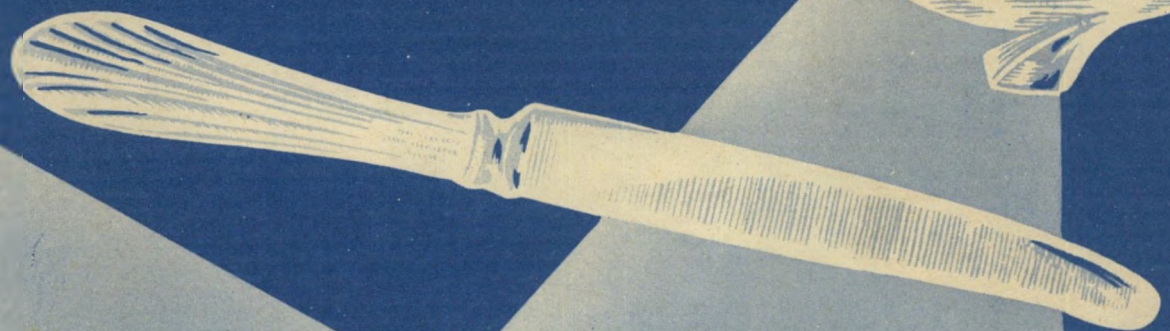
By ROBERT N. ...

...ions are sta ... in ... order not to ... For example, ... treaty with ... extended ... renewed. ... By pro ... Iraq ma ... place Turkey ... and ... powers who ... on the ... spot ... Israel. It also ... suffer a mo ... biological setback ... to ...

French

... Apply today ...

SILVER AND SILVER PLATED WARE

ESTABLISHED IN WARSAW 1905

PRINCENTAL

1905 WARSZAWA POLSKA

פרינצנטיאל

לס
לסוצאל
לס. יל

Brandy
Extra
Fine

כרמל מזרחי

ראשון לציון וזכרון יעקב